

T.C.
RECEP TAYYIP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ANABİLİM DALI

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ ÖĞRETMENLERİNDEN
BEKLENEN YETERLİKLER ÜZERİNE YENİ ÖĞRETMEN
YETİŞTİRME MODELİ BAĞLAMINDA BİR ARAŞTIRMA
(Yüksek Lisans Tezi)

AHMET AKİF ERBAŞ
Tezin Yazarı

Yrd. Doç. Dr. H. YUSUF ACUNER
Tez Danışmanı

RİZE 2015

T.C.
RECEP TAYYIP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ANABİLİM DALI

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ ÖĞRETMENLERİNDEN
BEKLENEN YETERLİKLER ÜZERİNE YENİ ÖĞRETMEN
YETİŞTİRME MODELİ BAĞLAMINDA BİR ARAŞTIRMA
(Yüksek Lisans Tezi)

AHMET AKİF ERBAŞ
Tezin Yazarı

Yrd. Doç. Dr. H. YUSUF ACUNER
Tez Danışmanı

Tez Savunma Tarihi
Tez Jürisi Üyeleri

Adı ve Soyadı	İmza
Başkan :
Üye :
Üye :

Enstitü Müdürü
..... / / 2015
Onay Tarihi

RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Bu tezi bilimsel metotlara ve etik davranış ilkelerine uygun olarak hazırlayıp sunduğumu, tezde bana ait olmayan tüm bilgi, düşünce ve sonuçları belirttiğimi ve kaynağını gösterdiğimi beyan ederim. / / 2015

İmzası

Adı ve Soyadı

ÖN SÖZ

Eğitim insan hayatının her anında olan bir kavramdır ve sadece okul vasıtasıyla yapılan bir eylem değildir. Bununla beraber okul, eğitimin belli sistem ve kurallar çerçevesinde öğretmenler tarafında yönlendirilerek yapıldığı bir kurumdur. Burada eğitimi yönlendiren öğretmenlerin görevi, işlevi, yeterliği eğitim için önemli faktörlerdendir. Bu faktörler tüm öğretmenler için önemli olduğu gibi İlköğretim DKAB Öğretmenleri için de önem arz etmektedir.

Bu önemden yola çıkarak yeni öğretmen yetiştirme modeli bağlamında Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenlerinden beklenen yeterlik alanlarının saptanması ve bu yolla Rize ilindeki İlköğretim DKAB öğretmenlerinden mesleki yeterlik olarak ne beklenildiğinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

İlköğretim DKAB öğretmenlerinin yeterlikleri konusunda yapmış olduğumuz bu araştırmanın, İlköğretim DKAB öğretmeni yetiştiren fakültelere, bu fakültelerin programlarına ve hizmet içi eğitim kurumlarına katkı sağlayacağını düşünmekteyiz.

Araştırmamız beş bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm olan giriş bölümünde araştırmanın problem durumuna, amaç ve önemine yer verilmiştir. İkinci bölümde din eğitiminin eğitim sistemi içindeki yerine, DKAB öğretmeni özelinde öğretmen yetiştirmenin tarihi gelişimine ve yeni öğretmen yetiştirme modelindeki öğretmen yeterliklerine yer verilmiştir. Üçüncü bölümde araştırmanın yöntemi üzerinde durulmuştur. Dördüncü bölümde araştırmanın bulgularına yer verilmiştir. Beşinci bölümde tartışma, sonuç, öneriler ve özet yer almaktadır.

Bu araştırmanın gerçekleştirilmesinde sürekli desteğini gördüğüm danışmanım sayın Yrd. Doç. Dr. H. Yusuf ACUNER'E, ölçme aracının uygulanması ve verilerin toplanması aşamasında yardımcı olan Rize İl Milli Eğitim Müdürlüğü yetkililerine ve okullarda görev yapan öğretmen arkadaşlara şükranlarımı sunuyorum.

Akademik çalışmalarım süresince bana destek olan ve yardımlarını esirgemeyen yüksek lisans öğrencileri Özer Fatih TEMUR, Lokman SEMİZ kardeşlerime, yine desteklerini esirgemeyen Elvan COŞKUN, Tarık AYGÜN ve Harun SARAÇ'A en içten teşekkürlerimi arz ederim.

Tez çalışması süresince maddi ve manevi desteklerini benden esirgemeyen anneme ve babama, kardeşlerim Şeyma ve Kübra'ya minnetlerimi sunuyorum.

Ahmet Akif ERBAŞ

Rize / 2015

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	1
İÇİNDEKİLER.....	3
TABLO LİSTESİ.....	6
KISALTMALAR.....	10

I. BÖLÜM

1. GİRİŞ	11
1.1. PROBLEM DURUMU	11
1.2. PROBLEM CÜMLESİ.....	14
1.3. ARAŞTIRMANIN ALT PROBLEMLERİ	14
1.4. ARAŞTIRMANIN AMACI	15
1.5. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ	15
1.6. ARAŞTIRMANIN VARSAYIMLARI.....	16
1.7. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI	16

II. BÖLÜM

2. KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	17
2.1. DİN EĞİTİMİNİN EĞİTİM SİSTEMİ İÇİNDEKİ YERİ.....	17
2.2. CUMHURİYET DÖNEMİNDE DİN EĞİTİMİ ÖĞRETMENİ YETİŞTİRME.....	18
2.3. YENİ ÖĞRETMEN YETİŞTİRME MODELİNİN ÖNGÖRDÜĞÜ ÖĞRETMEN YETERLİKLERİ.....	28
2.4. ÖĞRETMEN YETERLİKLERİ ALANINDA YAPILMIŞ AKADEMİK ÇALIŞMALAR.....	38

III. BÖLÜM

3. ARAŞTIRMADA YÖNTEM VE UYGULAMA	42
3.1. ARAŞTIRMADA YÖNTEM	42
3.2. ARAŞTIRMADA EVREN VE ÖRNEKLEM	48
3.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI	54
3.4. VERİLERİN ANALİZİ	54

IV. BÖLÜM

4. BULGULAR	55
4.1. DKAB ÖĞRETMENLERİ, DİĞER BRANŞ ÖĞRETMENLERİ VE YÖNETİCİ OLMA DURUMLARINA İLİŞKİN BULGULAR	55
4.1.1. Cinsiyet Değişkenine İlişkin Bulgular	55
4.1.2. Yaş Değişkenine İlişkin Bulgular	62
4.1.3. Kıdem Yılı Değişkenine İlişkin Bulgular	70
4.1.4. Mezun Olunan Okul Değişkenine İlişkin Bulgular	77
4.1.5. Öğrenim Durumu Değişkenine İlişkin Bulgular	85
4.1.6. Görev Yeri Değişkenine İlişkin Bulgular	91
4.1.7. Hizmet İçi Eğitim Alma Durumu Değişkenine İlişkin Bulgular ...	99
4.1.8. Branş Değişkenine İlişkin Bulgular	106
4.1.9. Öğretmen ve Okul Yöneticisi Olma Değişkenine İlişkin Bulgular	111

V. BÖLÜM

5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER	116
5.1. TARTIŞMA	116

5.1.1. Öğretmenlerin Cinsiyet Değişkenine İlişkin Tartışmalar.....	116
5.1.2. Öğretmenlerin Yaş Değişkenine İlişkin Tartışmalar	116
5.1.3. Öğretmenlerin Kıdem Yılı Değişkenine İlişkin Tartışmalar	117
5.1.4. Öğretmenlerin Mezun Olunan Okul Değişkenine İlişkin Tartışmalar	118
5.1.5. Öğretmenlerin Öğrenim Durumu Değişkenine İlişkin Tartışmalar	119
5.1.6. Öğretmenlerin Görev Yeri Değişkenine İlişkin Tartışmalar	120
5.1.7. Öğretmenlerin Hizmet İçi Eğitim Alma Durumu Değişkenine İlişkin Tartışmalar	120
5.1.8. Öğretmenlerin Branş Değişkenine İlişkin Tartışmalar.....	121
5.1.9. Öğretmenlerin Öğretmen ve Okul Yöneticisi Olma Değişkenine İlişkin Tartışmalar	124
5.2. SONUÇ.....	125
5.3. ÖNERİLER.....	134
KAYNAKLAR.....	135
EKLER.....	139
ÖZET	145
ABSTRACT	146
ÖZ GEÇMİŞ	147

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: 1839 - 1923 Yılları Arasında Öğretmen Yetiştiren Kurumlar.....	22
Tablo 2: Ölçme Aracına Katılımcıların Yazdığı İfadelerin Yeterlik Alanlarına Göre Gruplandırılması	43
Tablo 3: Araştırmada Evren Örneklem İlişkisi	48
Tablo 4: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Branşa Göre Dağılımları.....	48
Tablo 5: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Branşa Göre Cinsiyet Dağılımları..	49
Tablo 6: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Branşa Göre Okuldaki Görev Dağılımları.....	49
Tablo 7 Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Branşa Göre Yaş Dağılımları.....	50
Tablo 8: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Branşa Göre Kıdem Yılı Dağılımları.....	51
Tablo 9: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Branşa Göre Mezun Olunan Okul Dağılımları.....	51
Tablo 10: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Branşa Göre Öğrenim Durumu Dağılımları.....	52
Tablo 11: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Branşa Göre Görev Yeri Dağılımları.....	53
Tablo 12: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Branşa Göre Hizmet İçi Eğitimi Alma Durumu Dağılımları	53
Tablo 13: Cinsiyet Değişkeni İçin DKAB Öğretmenlerinde 1. Derecede Görülmesi Beklenen Yeterlik Alanı	56
Tablo 14: Cinsiyet Değişkeni İçin DKAB Öğretmenlerinde 2. Derecede Görülmesi Beklenen Yeterlik Alanı	57
Tablo 15: Cinsiyet Değişkeni İçin DKAB Öğretmenlerinde 3. Derecede Görülmesi Beklenen Yeterlik Alanı	59

Tablo 16: Cinsiyet Değişkeni İçin DKAB Öğretmenlerinde 4. Derecede Görülmesi Beklenen Yeterlik Alanı	60
Tablo 17: Yaş Değişkeni İçin DKAB Öğretmenlerinde 1. Derecede Görülmesi Beklenen Yeterlik Alanı.....	62
Tablo 18: Yaş Değişkeni İçin DKAB Öğretmenlerinde 2. Derecede Görülmesi Beklenen Yeterlik Alanı.....	64
Tablo 19: Yaş Değişkeni İçin DKAB Öğretmenlerinde 3. Derecede Görülmesi Beklenen Yeterlik Alanı.....	66
Tablo 20: Yaş Değişkeni İçin DKAB Öğretmenlerinde 4. Derecede Görülmesi Beklenen Yeterlik Alanı.....	68
Tablo 21: Kıdem Yılı Değişkeni İçin DKAB Öğretmenlerinde 1. Derecede Görülmesi Beklenen Yeterlik Alanı	70
Tablo 22: Kıdem Yılı Değişkeni İçin DKAB Öğretmenlerinde 2. Derecede Görülmesi Beklenen Yeterlik Alanı	72
Tablo 23: Kıdem Yılı Değişkeni İçin DKAB Öğretmenlerinde 3. Derecede Görülmesi Beklenen Yeterlik Alanı	74
Tablo 24: Kıdem Yılı Değişkeni İçin DKAB Öğretmenlerinde 4. Derecede Görülmesi Beklenen Yeterlik Alanı	75
Tablo 25: Mezun Olunan Okul Değişkeni İçin DKAB Öğretmenlerinde 1. Derecede Görülmesi Beklenen Yeterlik Alanı.....	77
Tablo 26: Mezun Olunan Okul Değişkeni İçin DKAB Öğretmenlerinde 2. Derecede Görülmesi Beklenen Yeterlik Alanı.....	79
Tablo 27: Mezun Olunan Okul Değişkeni İçin DKAB Öğretmenlerinde 3. Derecede Görülmesi Beklenen Yeterlik Alanı.....	81
Tablo 28: Mezun Olunan Okul Değişkeni İçin DKAB Öğretmenlerinde 4. Derecede Görülmesi Beklenen Yeterlik Alanı.....	83
Tablo 29: Öğrenim Durumu Değişkeni İçin DKAB Öğretmenlerinde 1. Derecede Görülmesi Beklenen Yeterlik Alanı	85

Tablo 30: Öğrenim Durumu Değişkeni İçin DKAB Öğretmenlerinde 2. Derecede Görülmesi Beklenen Yeterlik Alanı	86
Tablo 31: Öğrenim Durumu Değişkeni İçin DKAB Öğretmenlerinde 3. Derecede Görülmesi Beklenen Yeterlik Alanı	88
Tablo 32: Öğrenim Durumu Değişkeni İçin DKAB Öğretmenlerinde 4. Derecede Görülmesi Beklenen Yeterlik Alanı	89
Tablo 33: Görev Yeri Değişkeni İçin DKAB Öğretmenlerinde 1. Derecede Görülmesi Beklenen Yeterlik Alanı	91
Tablo 34: Görev Yeri Değişkeni İçin DKAB Öğretmenlerinde 2. Derecede Görülmesi Beklenen Yeterlik Alanı	93
Tablo 35: Görev Yeri Değişkeni İçin DKAB Öğretmenlerinde 3. Derecede Görülmesi Beklenen Yeterlik Alanı	95
Tablo 36: Görev Yeri Değişkeni İçin DKAB Öğretmenlerinde 4. Derecede Görülmesi Beklenen Yeterlik Alanı	97
Tablo 37: Hizmet İçi Eğitim Alma Durumu Değişkeni İçin DKAB Öğretmenlerinde 1. Derecede Görülmesi Beklenen Yeterlik Alanı	99
Tablo 38: Hizmet İçi Eğitim Alma Durumu Değişkeni İçin DKAB Öğretmenlerinde 2. Derecede Görülmesi Beklenen Yeterlik Alanı	101
Tablo 39: Hizmet İçi Eğitim Alma Durumu Değişkeni İçin DKAB Öğretmenlerinde 3. Derecede Görülmesi Beklenen Yeterlik Alanı	103
Tablo 40: Hizmet İçi Eğitim Alma Durumu Değişkeni İçin DKAB Öğretmenlerinde 4. Derecede Görülmesi Beklenen Yeterlik Alanı	104
Tablo 41: DKAB Öğretmenleri ve Diğer Branş Öğretmenlerine Göre DKAB Öğretmenlerinde 1. Derecede Görülmesi Beklenen Yeterlik Alanı	106
Tablo 42: DKAB Öğretmenleri ve Diğer Branş Öğretmenlerine Göre DKAB Öğretmenlerinde 2. Derecede Görülmesi Beklenen Yeterlik Alanı	107
Tablo 43: DKAB Öğretmenleri ve Diğer Branş Öğretmenlerine Göre DKAB Öğretmenlerinde 3. Derecede Görülmesi Beklenen Yeterlik Alanı	108

Tablo 44: DKAB Öğretmenleri ve Diğer Branş Öğretmenlerine Göre DKAB Öğretmenlerinde 4. Derecede Görülmesi Beklenen Yeterlik Alanı	109
Tablo 45: Öğretmen ve Okul Yöneticilerine Göre DKAB Öğretmenlerinde 1. Derecede Görülmesi Beklenen Yeterlik Alanı	111
Tablo 46: Öğretmen ve Okul Yöneticilerine Göre DKAB Öğretmenlerinde 2. Derecede Görülmesi Beklenen Yeterlik Alanı	112
Tablo 47: Öğretmen ve Okul Yöneticilerine Göre DKAB Öğretmenlerinde 3. Derecede Görülmesi Beklenen Yeterlik Alanı	113
Tablo 48: Öğretmen ve Okul Yöneticilerine Göre DKAB Öğretmenlerinde 4. Derecede Görülmesi Beklenen Yeterlik Alanı	114

KISALTMALAR

DKAB	Din Kùltürü ve Ahlak Bilgisi
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
M.Ö.	Milattan Önce
M.S.	Milattan Sonra
N	Toplam Sayı
P	Anlamlılık Düzeyi
sd	Serbestlik derecesi
SPSS	Statistical Package for the Social Sciences
s.	Sayfa
TEDP	Temel Eğitime Destek Projesinde
vb.	Ve benzeri
YÖK	Yüksek Öğrenim Kurumu

I. BÖLÜM

1. GİRİŞ

Bu bölümde, çalışmanın problem durumuna, problem cümlesine, bu problem altında ele alınan alt problemlerle birlikte araştırmanın amacına, önemine, varsayımlarına ve sınırlılıklarına yer verilmiştir.

1.1. PROBLEM DURUMU

Cumhuriyet'in kuruluşundan önce Türkiye'de din eğitimi, camiler, medreseler, tekkeler, enderun ve sıbyan mektepleri, idadi ve sultaniler gibi çeşitli kurumlarda yapıyordu. Cumhuriyet'in ilanından sonra yeni devletin düzeni gereği her alanda değişim olduğu gibi, toplumlarda önemli bir yere sahip olan eğitim alanında da değişiklikler yapılmıştır. Eğitim alanında yapılan bu değişikliğin adı "Tevhid-i Tedrisat Kanunu" dur. 3 Mart 1924 tarihinde çıkarılan bu kanunla birlikte ülke genelindeki bütün eğitim ve öğretim kurumları Maarif Vekâleti'ne bağlanmıştır.

Eğitimde yapılan değişiklikler kapsamında din derslerinde de değişiklikler olmuştur. Cumhuriyet döneminin ilk programı olan 1924 ilkökuller programında, Cumhuriyet öncesi mekteplerde bağımsız birer ders olarak okutulan "Kur'an-ı Kerim" ve "Malumat-ı Diniye" "Kur'an-ı Kerim ve Din Dersleri" olarak birleştirilmiş ve 2, 3, 4 ve 5. sınıflarda haftada 2'şer saat olarak yer almıştır (Aslan, 2011, s.725). 1931 yılında Şehir İlkokullarından, 1939 yılında da Köy İlkokullarından tamamen kaldırılan din dersleri tekrar okul programlarına girmeye başladığı 1949 yılına kadar Türkiye'de ilköğretim kurumlarında din dersi okutulmamıştır. 1949 tarihinden itibaren ilkökullerin 4 ve 5. sınıflarına yeniden din dersi konulmuştur. 1950'li yıllarda birçok alandaki gelişmelere paralel olarak, din eğitimi konusunda da bir takım iyileşmeler sağlanmıştır. 1950 yılında ilkökullerde din dersi eğitim programının içine alınarak sınıf geçmeye etki eder hale getirilmiştir (Akyüz, 2009, s.349).

1961 anayasası ile din eğitimi ve öğretiminin isteğe bağlı olarak yapılabileceği belirlenmiş, 1982 yılında yapılan yeni anayasal düzenlemeye kadar din eğitimi varlığını sürdürmüştür. 1968 ilkökuller programında da ilkökullerin 4 ve 5.

sınıflarında haftada birer saat isteğe bağlı din eğitimi dersinin okutulması kararlaştırılmıştır. 1974 - 1975 öğretim yılına gelindiğinde, ilkokulların 4 ve 5. sınıflarına haftada birer saat olmak üzere, zorunlu “Ahlak Dersi” konulmuştur. Din dersleri ise yine haftada bir saat ve isteğe bağlı olarak yer almıştır. Bu durum 1982 yılına kadar süregelmiştir (Bilgin ve Selçuk, 1997, s.20; Aydın, 2005, s.86-87; Akyüz, 2009, s.349). 1982 anayasasında dersler yeniden düzenlenmiş ve anayasanın 24. maddesi gereği din eğitiminin, devletin denetim ve gözetiminde, bütün ilk ve ortaöğretim kurumlarında zorunlu olarak okutulması kararlaştırılmıştır. Buna bağlı olarak 1982 - 1983 öğretim yılından itibaren, ilk ve ortaöğretim kurumlarında “Din ve Ahlak Bilgisi” dersi, zorunlu dersler arasında yer almaya başlamıştır (Akyüz, 2009, s.349; Aydın, 2005, s.172).

Milli Eğitim müfredatında derslerin yer alması konusu elbette önemlidir, ama bu dersleri verebilecek nitelikte öğretmenlerin de olması gereklidir. Cumhuriyetin ilk yıllarında Türkiye’deki öğretmen sayısının ve bu öğretmenlerin yeterliği alt seviyelerdeydi. Mevcut öğretmenler müfredattaki tüm dersleri okuttuğu gibi din derslerini de okutuyordu ve sadece din derslerini okutmak için atanan branş öğretmeni mevcut değildi (Yazıcı, 2004, s.16).

İlköğretimdeki din eğitiminin Cumhuriyet Dönemi’ndeki inişli çıkışlı grafiği kendini din eğitimi öğretmeni yetiştirme alanında da göstermektedir. O tarihlerdeki öğretmen yetiştiren okullardan Darülmuallimat ve Darülmuallimin 1925 programlarında 1 ve 2. sınıf programlarında ikişer saat din dersi yer almıştır. 1926’da eğitime başlayan Köy Muallim Mekteplerinin 1 ve 2. sınıflarında din dersi yer almıştır. 1932 yılında öğretmen okullarının ilk devresinden din dersi çıkarılmıştır. 1937’de Eğitim Okulları’nın programında da din dersi yer almıştır. Cumhuriyetin ilk yıllarındaki öğretmen yetiştiren bu kurumlarda pedagojik formasyona yönelik dersler kısmi olarak yer almıştır ancak yeterli olmamıştır. 1939’a kadar kademeli olarak azaltılan din derleri, bu tarihten 1949’a kadar ne ilkokullarda ne de öğretmen yetiştiren kurumlarda hiçbir şekilde yer almamıştır (Aydın, 2005, s.62 - 65).

1949 yılında ilköğretime din derslerinin konulmasıyla birlikte bu dersleri verebilecek öğretmen bulma sıkıntısı kendini göstermiştir. Zaten bu dönemde

öğretmen sayısı bakımından bir sıkıntı yaşanmıştır ve bu sıkıntıyı çözmek için de çeşitli yöntemler denenmiştir. Bunun sonucu olarak ise öğretmenlik formasyonu olmayan kişiler sınıf öğretmeni olarak atanmıştır. Din derslerini veren sınıf öğretmenlerinin yetersizlikleri konusu kendini açıkça göstermeye başlamasıyla birlikte 1951 yılından itibaren ilkokullara öğretmen yetiştiren kurumların müfredatına din dersleri konulmuştur. (Aydın, 2005, s.87 - 90). 1974'te kurulan eğitim enstitülerinin programında da din bilgisi öğretimi adında bir ders yer almıştır. 1980 yılında ilkokullardaki din bilgisi dersi için branş öğretmeni yetiştirme yoluna gidilmiştir. Her yıl tatil aylarında en az beş haftalık kurslar düzenlenerek din bilgisi dersi için branş öğretmeni yetiştirileceği valiliklere bildirilmiştir. Bu kurslar ancak 1989'da başlayabilmiştir ve 1997'ye kadar devam etmiştir. Bu kararlar birlikte din derslerini okutacak öğretmenlerin belli bir yeterliğe sahip olmaları gerektiğinin fark edildiği görülmüştür (Aydın, 2005, s.171 - 183).

1983'te eğitime başlayan eğitim yüksekokullarının programlarında "Din Kültürü ve Ahlak Öğretimi" dersi yer almıştır. 1989 değişikliğiyle birlikte eğitim yüksekokullarının programında "Din Kültürü ve Ahlak" dersi yer almıştır. Bu derslerde ise genelde alan bilgisi aktarılmış ve yeterli formasyon eğitime yer verilmemiştir (Aydın, 2005, s.175 - 176).

1997'ye kadar geçen sürede bu derslere yeterli alan bilgisi ve pedagojik formasyonu olmayan öğretmenlerin girmesi bunun sonucunda da verilen eğitim ve öğretmenlerin yeterlikleri tartışılır hale gelmiştir. 1997'de YÖK'ün yaptığı değişiklikle beraber İlahiyat Fakültelerinde ilköğretimin 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıflarında DKAB dersini verebilecek DKAB öğretmenleri yetiştirilmeye başlanmıştır. Bu tarihten sonra yetişen DKAB öğretmenleri hizmet öncesi eğitimlerinde belirli bir formasyon ile yetiştirilmektedir (Aydın, 2005, s.239 - 275).

Günümüzde hala DKAB öğretmenlerinin İlahiyat Fakültesinde mi yoksa Eğitim Fakültesinde mi yetiştirilmesi gerektiği tartışılmakta olup, 2006 yılında İlahiyat Fakültelerinden Eğitim Fakültelerine aktarılan DKAB öğretmenliği bölümü 2012 yılında İlahiyat Fakültelerinin bünyesine geri aktarılmıştır.

Uzun bir geçmişi ve yaşamda önemli bir yeri olmasına rağmen yakın bir tarihe kadar önemsenmeyen ‘‘Din Eğitimi Öğretmenlerinin Yeterlikleri’’ konusu zihnimizi kurcalamış ve bu alandaki öğretmenlerin yeterlikleri konusunda çalışma yapılmasına karar verilmiştir.

1.2. PROBLEM CÜMLESİ

Eğitim sistemleri çağa ayak uydurmak için sürekli değişimler göstermektedir. Eğitim sistemimiz de bu değişimlerden etkilenmektedir ve yapılan yenileşmelere rağmen istenen başarıyı tam anlamıyla gösterememektedir. Öğrenci ile devamlı etkileşim halinde bulunan, eğitim programını uygulayan, öğretimi yöneten ve hem öğretimi hem de değerlendirmesini yapan kişi olan öğretmenin nitelikleri, bu süreçlerin niteliğini de büyük ölçüde etkilemektedir. Eğitim sistemimizin alt disiplinlerinden biri olan din eğitim - öğretiminde karşılaşılan problemi çözenin yolu, bu dersin ana ögesi olan DKAB öğretmeninden işe başlamaktır.

Bu kapsamda çalışmamızın problem cümlesi; ‘‘Yeni Öğretmen Yetiştirme Modeli Bağlamında Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenlerinde Beklenen Yeterlikler Nelerdir?’’ olarak belirlemiştir.

1.3. ARAŞTIRMANIN ALT PROBLEMLERİ

‘‘Yeni Öğretmen Yetiştirme Modeli Bağlamında Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenlerinde Beklenen Yeterlikler Nelerdir?’’ ana problemi etrafında dört alt problemimiz bulunmaktadır. Alt problemlerimiz yeni öğretmen yetiştirme modeli bağlamında YÖK - Dünya Bankası - Milli Eğitimi Geliştirme Projesi kapsamında hazırlanan Okullarda Uygulama Çalışması’nda (1998) yer alan yeterlikler çerçevesinde boyutlandırılmıştır.

1. DKAB öğretmenlerinin Alan Bilgisi yeterliği, DKAB öğretmenleri, idareciler ve diğer öğretmenler tarafından ne derece önemli görülmektedir?

2. DKAB öğretmenlerinin Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterliği, DKAB öğretmenleri, idareciler ve diğer öğretmenler tarafından ne derece önemli görülmektedir?

3. DKAB öğretmenlerinin Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri yeterliği, DKAB öğretmenleri, idareciler ve diğer öğretmenler tarafından ne derece önemli görülmektedir?

4. DKAB öğretmenlerinin Kişisel ve Mesleki Özellikler yeterliği, DKAB öğretmenleri, idareciler ve diğer öğretmenler tarafından ne derece önemli görülmektedir?

1.4. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırmanın amacı; alt problemler çerçevesinde yeni öğretmen yetiştirme modeli bağlamında Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenlerinden hangi yeterlik alanının daha çok görülmek istendiğini belirlemektir. Ayrıca bu konu hakkında katılımcıların cinsiyet, yaş, mesleki kıdem, okuldaki görevi, branş, mezun olduğu fakülte, eğitim düzeyi, hizmet içi eğitim kurslarına katılma değişkenlerine göre görüşlerinin nasıl etkilendiğine bakılacaktır.

1.5. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

DKAB öğretmenlerinin yeterlikleri konusunda daha önce çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Ancak bu çalışmalarda genellikle DKAB öğretmenlerinin mesleki yeterliğe sahip olma durumları incelenmiş olup hangi yeterliğin daha çok önemsenip önemsenmediğine bakılmamıştır.

Diğer ders öğretmenlerinin yeterlikleri hakkında kendi branşından öğretmenlerin, diğer öğretmenlerin ve idarecilerin görüşleri alınarak yapılan çalışmalar olsa da, DKAB öğretmenlerinin yeterlikleri ile ilgili çalışmalar arasında DKAB öğretmenlerinin, başka branştan öğretmenlerin ve okul idarecilerinin görüşlerinin de yer aldığı bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu bakımdan çalışmamız ilk olma özelliği taşımaktadır.

Bu araştırmayla birlikte bir DKAB öğretmeninde hangi yeterliklerin daha çok görülmek istendiği, hangi yeterlik alanında eksikliğin olduğu, bu öğretmenlerin seçilmesi ve eğitilmesi aşamasında daha çok hangi yeterlik alanına önem verilmesi gerektiği DKAB öğretmenleri, diğer branş öğretmenleri ve okul yöneticilerinin görüşleri etrafında ortaya çıkacaktır.

1.6. ARAŞTIRMANIN VARSAYIMLARI

1. Bu araştırmaya katılanların verdikleri cevaplar doğru kabul edilmiştir.
2. Yazılı kaynaklar yoluyla toplanan bilgilerin geğerli ve güvenilir olduğu varsayılmıŐtır.
3. Araştırma içinde seçilen örnekleme, belirlenen sınırlar içinde evrenin tümünü temsil edebilmektedir.
4. Yapılan istatistik iŐlemlerin geğerli ve güvenilir olduğu varsayılmıŐtır.

1.7. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI

1. Araştırma 2010 - 2011 eğitim - ğretim yılında Rize İl Milli Eğitim Müdürlüğü bünyesinde görev yapan öğretmenlerle sınırlıdır.
2. Araştırma ulaŐılan kaynaklarla sınırlıdır.

II. BÖLÜM

2. KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. DİN EĞİTİMİNİN EĞİTİM SİSTEMİ İÇİNDEKİ YERİ

Eğitim alanları eğitimin içeriği, eğitimin hedefi, insan ve toplum faktörüne göre şekil almıştır. İnsanın ve toplumun ihtiyaçları gözlemlenmeden yapılan düzenlemeler ise pek kalıcı ve faydalı olamamıştır. Bu manada din eğitimi ve öğretimi de toplum ve insan faktörü göz önüne alınarak bir ihtiyaç ve gereklilik arz etmektedir.

Eğitim ve Din eğitimi - öğretimi, insanlığın ilk dönemlerinden itibaren birlikte ele alınmışlardır. Eğitimin tarihi sürecine bakıldığında din eğitimi- öğretiminin her dönemde, eğitimin içinde var olduğu görülmüştür (Erden, 1998, s.91; Asri, 2005, s.18). Eğitimin hedefinde birey vardır, bireyi her yönüyle geliştirecek, bireyin ihtiyaçlarını giderecek etkenlerden biri de eğitimidir. Bu amaçla bireyin ruhsal gelişiminde önemli bir yere sahip olan din eğitimine de eğitim sistemi içinde yer verilmesi gereklidir.

Bu bağlamda DKAB dersleri bir yandan insanın temel ihtiyacı olan kendini gerçekleştirme faaliyetine ve ruhsal gelişimine destek olurken diğer yandan eğitimin genel işlevini gerçekleştirmesine katkı sağlar. Özelde İslam Dini, genelde de diğer dinlerin ortaya koyduğu disiplinleri, genel ilkeler doğrultusunda tanıtmak, ahlaki değerlerini bilen bireyler yetiştirmek bu derslerin temel işlevlerindedir (Akyürek, 2007, s.21 - 22).

DKAB dersleri okulun temel eğitim ilkeleri çerçevesinde, bireyin gelişimine katkı sağlamak durumundadır. İlköğretim DKAB derslerinde ahlaki açıdan: Öğrencilerin “ahlaki değerleri bilen ve bunlara saygı duyan erdemli kişiler olabilmeleri, öğrenilen ahlaki değerleri içselleştirebilmeleri, inanç ve ibadetlerin davranışları güzelleştirmedeki olumlu etkisini fark edebilmeleri” amaçlanmıştır (MEB, 2000, s.918). Okulun işlevlerinden biri olan ahlak eğitimi, okulun tüm birimleri ve elemanlarının sorumluluğunda olmasına rağmen, ilk ve orta dereceli okullarımızda bu görevi özelde daha çok üstlenen Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi vardır. Bu dersin amaç ve konuları; dinin, inanç, ibadet, ahlak

esaslarına göre şekillenmektedir. Bunlara bağılı olarak DKAB dersinin, ahlak eğitimine ve ahlaklı bireyler yetişmesine katkısı diğer derslere göre daha ndedir (Honi, 2009, s.VIII).

Örgün eğitim sürecine yön veren birçok etken vardır. Bu etkenlerin çoğu hayatımızın belli dönemlerinde bize etki ederken, DKAB dersinin ahlaki gelişime olan etkisi hayatın genelinde kendini gösterecek kalıcı etkiye sahiptir. Sağlam dini bilgilere sahip kişiler, sağlıklı bir dünya görüşüne sahip olmakla beraber, kendilerinin istismarına da fırsat vermeyeceklerdir. Buna bağılı olarak DKAB alanında yapılan eğitim ve ğretim, diğer disiplinlere göre daha önemli bir yer teşkil etmektedir (MEB, 2002; Yazıcı, 2004, s.22-25).

Din ğretimi konusunda insanları bilimsel olmayan, pedagojik bir sistemi bulunmayan düzensiz, gelişigüzel yollara meyletmemeleri için bu ihtiyacın en uygun şekilde resmi yollarla giderilmesi gerekir (Cebeci, 2004, s.3). İnsandaki din duygusunun etkisiyle ortaya çıkan inanma ihtiyacı, farklı ihtiyaçlara kaynaklık ederken bu ihtiyaçların karşılanmaması durumunda birçok psikolojik ve sosyolojik problemler ortaya çıkabilir (Yavuz, 1983, s.129).

Bireysel ihtiyaçların yanında din eğitiminin yapılması gerekliliğini yasalar da ortaya koymaktadır. 1982 Anayasasının 24. maddesindeki “din ve ahlak eğitim ve ğretimi devletin gözetim ve denetimi altında yapılır. Din kültürü ve ahlak ğretimi ilk ve ortaöğretim kurumlarında okutulan zorunlu dersler arasında yer alır. Bunun dışındaki din eğitim - ğretimi ancak, kişilerin kendi isteğine, küçüklerinde kanuni temsilcilerinin talebine bağlıdır” ifadesi din eğitim ve öğretiminin hukuki temellerinden biridir.

2.2. CUMHURİYET DÖNEMİNDE DİN EĞİTİMİ ÖĞRETMENİ YETİŞTİRME

Toplumlarda bireyler zaman zaman çevresindeki bireylere yeni davranışlar kazandırmaya çalışırlar. Burada yeni davranışı kazandırmaya çalışan birey, öğreten durumundadır. Bununla birlikte ğretmen formal eğitim kurumlarında ğretimi düzenleyen kişidir. Yalnızca formal eğitim kurumlarında öğretme faaliyetlerinde bulunan bireylere ğretmen denir (ztrk, 2002, s.20).

Öğretmenlik insanlık tarihinden bu yana olan en eski mesleklerden biridir. İlk insanlar edindikleri bilgi ve birikimi birbirlerine aktarma mecburiyeti ve isteğiyle birlikte bu mesleğin ilk tohumları atılmıştır. Bu nedenle bu kadar uzun bir geçmişi olan bir mesleğin birçok tanımı yapılmıştır. Bunlardan bazıları şöyledir;

- Resmi veya özel bir eğitim kurumunda çocukların ve gençlerin öğrenme yaşantılarına rehberlik etmek veya yön vermekle görevlendirilmiş ve bu amaçla yetiştirilmiş kimselere öğretmen denir (Duman, 1991, s.6).
- 1962 anayasasına göre öğretmen; Türk insanının maddi manevi yönünü geliştirecek şekilde dil, ırk, cinsiyet, siyasi düşünce, din ve mezhep ayrılığı yapmadan, çağdaş bilim ve eğitim esaslarına uygun olarak eğitim ve öğretim yapan kişiler olarak tanımlanmıştır.
- 1982 anayasasına göre öğretmen; Atatürk ilkeleri ve inkılabları doğrultusunda çağdaş bilim ve eğitim esaslarına göre öğretim ve eğitim yapan, Türkçeyi düzgün konuşan ve yazan; Bu yönde öğrencilerini yetiştiren, araştırma ve inceleme yapmayı alışkanlık haline getirmiş, anayasa ve kanunlara sadık kalarak görev yapan kişiler olarak tanımlanmıştır.
- 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Temel Kanunu'na göre öğretmen; kadın erkek bütün Türklerin milli amaçlara uygun bedeni, zihni ve ahlaki gelişmelerine ve yetişmelerine hizmet eden, kanunlarla kendilerine verilen görevleri plan ve programlara uygun olarak yapan kişidir.
- Öğretmenlik Mesleği 14 Haziran 1973 tarih ve 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nun "Üçüncü Kısım"ın 43 - 50. maddelerinde ele alınmaktadır. Yasanın 43. maddesi "öğretmenlik" başlığı altında "Öğretmenlik Mesleği"ni tanımlamaktadır (Milli Eğitim Temel Kanunu, Madde: 43). "Madde 43: Öğretmenlik, Devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleğidir. Öğretmenler bu görevlerini Türk Milli Eğitiminin amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak ifa etmekle yükümlüdürler. Öğretmenlik mesleğine hazırlık, genel kültür, özel alan eğitimi ve pedagojik formasyon ile

sağlanır. Belirtilen nitelikleri kazanabilmeleri için, hangi öğretim kademesinde olursa olsun, öğretmen adaylarının yüksek öğrenim görmelerinin sağlanması esastır. Bu öğrenim lisans öncesi, lisans ve lisansüstü seviyelerde, yatay ve dikey geçişlere de imkân verecek biçimde düzenlenir.’’

Bir milletin gelişerek muasır medeniyetler seviyesine çıkabilmesindeki en büyük unsurun, eğitim sistemi içerisinde yer alan öğretmenlerin olduğu görmezden gelinemez. Öğretmenler, bir milletin veya toplumun geleceğinin temellerini atan kişilerdir. Bir toplumun bir nesil sonra varacağı nokta ile şimdiki eğitim sisteminin ve bu eğitim sisteminin en önemli parçalarından olan öğretmenlerin arasında büyük bir ilişkinin var olduğu göz ardı edilemez (Gündüz ve Odabaşı, 2004, s.44; Çelikten ve diğerleri, 2005, s.209).

Öğretmenlik mesleği, bir milletin, bir devletin geleceğini hazırlama sorumluluğunu üstlenen bir meslektir. Öğretmenler, yetiştirdiği öğrenciler vasıtasıyla topluma yön verir, devleti güçlendirir, vatani yüceltir, huzur ve refahı sağlar. Bu bakımdan, milletimizin muasır medeniyetler seviyesine ve hatta bu seviyenin üzerine çıkması yetiştirilecek nitelikli öğretmenlere bağlıdır (Tekışık, 1996, s:393). Geçtiğimiz yüzyıldan itibaren meydana gelen hızlı değişimler ve gelişmeler, toplumların koşullarını yakından etkilemiş, ihtiyaç duyulan insan profiline de hızla değişmesine yol açmıştır (Erbey, 2005, s.49). Bilinmelidir ki üst düzey donanımlara sahip okul binalarına, mükemmel eğitim programlarına ve zengin eğitim - öğretim materyallerine sahip olsak da bunlara işlerlik kazandıracak yeterlikte öğretmenler olmazsa hiçbirisi bir anlam ifade etmez (Alicığüzel, 1998’den akt, Uğur, 2006, s.18).

Eğitim - öğretimin en önemli unsurlarında biri olan öğretmen din eğitimi ve öğretiminde de bu önemini korumaktadır. Diğer derslerde olduğu gibi din eğitimi derslerinde de yine en büyük görev bu dersin öğretmenlerine düşmektedir.

DKAB öğretmeni diğer öğretmenlerden beklenen tüm özelliklere sahip olmakla beraber bu özelliklerden daha fazlasına sahip olmak durumundadır. Çünkü din duygusu, kişiyi tüm yönleriyle etkileyen ve kişilik gelişmesinde önemli bir yeri olan olgudur. İlkokul seviyesinde öğrencilerin ilk kez karşılaşacakları bu

dini olgu öğretmenin şahsiyetinde oldukça fazla önem arz etmektedir. Hem dinin önemi, hem de din açısından din eğitim - öğretimi yürüten DKAB öğretmenlerinin görevleri bu yüzden zorluk arz etmektedir (Bilgin, 1988, s.83-88).

Bu sebeple DKAB öğretmeni hem bilgili ve görgülü, hem de davranış ve şahsiyet olarak örnek bir kişi olmalı, söyledikleriyle davranışları arasında bir tezatlık bulunmamalıdır. Yani sözü ile özü bir olmalı, davranışlarında ve sözlerinde tutarlılık olmalıdır (Şimşek, 2006, s.78).

Bu dersin öğretmeni diğer öğretmenlerden farklı bir misyona sahip olması gerekmektedir. Çünkü DKAB öğretmeni değişik inançları özellikle de İslam inancını ve ahlakını anlatmaktadır. Bu nedenle din eğitim ve öğretimi onun nezdinde anlam taşıyor ve öğrencilerin dini düşüncelerinin şekil almasına etki ediyor durumda olduğu için dikkat çekmektedir (Aydın, 2000, s.16).

Bu manada denilebilir ki; öğretmenlerin, özellikle de DKAB öğretmenin kişisel tutum, davranışları ve yeterlikleri, öğrenci ve ders üzerinde büyük bir etkiye sahiptir. Eğitimde bu kadar önemli bir yeri olan öğretmenlik mesleği tarihimizde kimi zaman önemsenmemiş kimi zaman ise siyasi çekişmelerle ikinci plana itilmiştir. Bu sebeple yakın geçmişimizdeki öğretmen yetiştirme çalışmalarına kısaca değinmekte fayda görmekteyiz.

Bilindiği üzere Cumhuriyetten önceki dönemde eğitim Medreseler ve Sıbyan mektepleri aracılığı ile yapılıyordu. Bu kurumlardan Medreseler Tanzimat Dönemi'nden önce kendi öğretmenini kendi içinden çıkarıyordu. Bu dönemde öğretmen yetiştiren kurumlar pek fazla değildi. İlk defa öğretmen okulu 1848 yılında Darül - Muallimin adıyla İstanbul'da açılmıştır. Bu okul, Osmanlı Devleti döneminde Medreseli olmayan öğretmen yetiştiren ilk kurumdur. Tanzimat Dönemi'nden Cumhuriyetin ilanına kadar olan bu süreçte öğretmen yetiştiren birçok kurum açılmış ve sonra tekrar kapanmıştır (Aydın, 2005, s.34-36).

Tablo 1: 1839 - 1923 Yılları Arasında Öğretmen Yetiştiren Kurumlar

Kuruluş Yılı	Kurum Adı	İşlevi
1848	Darül-Muallimin	Rüştiyelere öğretmen yetiştirir
1868	Darülmualimin-i Sıbyan	Sıbyan mekteplerine öğretmen yetiştirir
1870	Darülmualimat	Kız İptidadiye ve Rüştiye mekteplerine öğretmen yetiştirir
1875	Menşe-i Muallimin	Askeri okullar için sivil öğretmen yetiştirir
1882	Darülameliyat	Tatbikat okuludur

(Duman, 1991, s.12-19)

Sıbyan mekteplerine öğretmen yetiştirme durumu ise medreselerden farklı idi. Bu okullara öğretmenler yetiştiren bir kurum yoktu. Genel itibariyle bu mekteplerin öğretmenleri camii imamları ve müezzinleriydi. Bu kişilerin mesleki formasyon yönünden herhangi bir eğitimleri de yoktu. Osmanlı Devletinde öğretmen yetiştirme konusunu ilk kez genel eğitimden ayrı bir uzmanlık alanı olarak düşünen ve ele alan kişinin Fatih Sultan Mehmet olduğu kabul edilmektedir. Fatih Sultan Mehmet, Eyüp ve Ayasofya Medreselerinde Sıbyan Mektebi öğretmeni olacaklar için, genel medrese programlarından farklı bir program öngörmüş ve Adab-ı Muhasebe ve Usul-i Tedris derslerine yer vermiştir. Ne yazık ki, Fatih Sultan Mehmet devrinde uygulanmaya çalışılan bu program daha sonraki yüzyıllarda terk edilmiştir (Akyüz, 2009, s.65-67).

Cumhuriyetten önceki dönemde Mekteplerde din derslerini pedagojik formasyonu olmayan medreseliler veriyordu. Bu durum sonucunda da bazı istenmeyen durumlar yaşanabiliyordu. Osmanlı Devletinin son yıllarına doğru artık bu istenmeyen durumlar artmış ve din eğitimi amacının dışına çıkmaya başlamıştı. Bu durumu gören yeni devletin önde gelenleri eğitimi birleştirme ve tek çatı altında toplama yoluna gitmiştir (Aydın, 1991, s.11).

Yeni devletin ilk yıllarında, eğitimle ilgili yapılan çalışmaların en önemlilerinden bir tanesi öğretmenliğin yasal olarak meslek durumuna getirilmesidir (Şimşek, 2006, s.43). Bu sayede artık öğretmenlik dikkate alınan ve

önemsenen bir meslek olmuştur ve somut adımlar atılmaya başlanmıştır. Ancak DKAB öğretmenlerinin yetiştirilmesi meselesine yeterince özen gösterilmemiş ve Cumhuriyet döneminin öncesindeki düzen pek farklılaşmadan devam etmiştir (Yazıcı, 2004, s.15).

1923 yılında öğretmen okullarının yenilerini açmak yerine hali hazırdaki okulların gözden geçirilerek düzeltilmesine ve genişletilmesine önem verilmiştir. 1924 - 1925 öğretim yılından başlayarak Darulmuallim'in adı Muallim Mektebine dönüştürülmüş ve 1926 yılında muallim mektepleri, İlk Muallim Mektepleri ve Köy Muallim Mektepleri olmak üzere ikiye ayrılmıştır (Öztürk, 1996, s.39 - 41).

Tevhid-i Tedrisat Kanunu ve Teşkilat-ı Esasiye Kanunu ilköğretimin parasız ve yatılı olduğunu ortaya koyarken, ilköğretim çağındaki her bireyin eğitim - öğretime tabii olması için devlete bazı sorumluluklar yüklemiştir. Buna bağlı olarak da istenen sayıda nitelikli öğretmen yetiştirilmesi zorunluluğu ortaya çıkmıştır. Bunun sonucu olarak 1924 yılında toplanan "İkinci Heyet-i İlmiye" öğretmen okullarının süresinin 4 yıldan 5 yıla çıkarılmasına karar vermiştir (Şahin, 1992, s.6).

3 Mart 1924 yılında kabul edilen Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile kurulan Darülfünun İlahiyat Fakültesi, üst düzeyde din adamı yetiştirmek ve halkın dini inanç alanındaki ihtiyaçlarını gidermek üzere kurulmuştur. Fakat Darülfünun İlahiyat Fakültesinin amaçları arasında öğretmen yetiştirmek olmadığı için bu fakülteden mezun olan kişiler öğretmen olarak görev yapamamışlardır (Doğan, 1999, s.265).

Cumhuriyetin ilk yıllarında köylerde öğretmenlik yapacak kişilerin bulunamaması ve köy yaşamını bilmeyen öğretmenlerin başarısız olması dolayısıyla köye göre öğretmen yetiştirme düşüncesi ortaya çıkmıştır. Cumhuriyetin ilk yıllarında John Dewey' in düşüncelerinden faydalanılarak 22 Mart 1926 yılında Şehir Öğretmen Okulları yanında, parasız ve yatılı Köy Öğretmen Okulları kurulmuştur. Köy öğretmen okulları 1932 - 1933 eğitim - öğretim yılına kadar devam etmiş ve daha sonra bu okullar da kapatılmıştır (Akyüz, 2009, s.392).

Köy öğretmen okullarının kapatılmasından sonra öğretmen ihtiyacını karşılamak amacı ile birçok yöntem denenmiştir. Bunun için köylü gençlerden yararlanma yoluna da gidilmiştir. 1937 eğitim - öğretim yılından başlanarak Milli Eğitim Bakanlığı ve Tarım Bakanlığı denetimi altında Köy Öğretmen Okulları kurulmuştur. Bu okulların ilk iki yılı ilkokul, sonraki üç yılı ise ortaokul öğrenimini kapsamaktadır. Bununla birlikte tarım, demircilik, inşaatçılık gibi mesleklerin öğretildiği bir programın uygulandığı görülmektedir. 1940 tarihinde bu okullar köy enstitüleri adı altında toplanmıştır (Şahin, 1992, s.8 - 9).

1937 yılında çıkarılan Köy Eğitimleri Yasası ile birlikte birçok eğitimci yetiştirme kursları açılmıştır. Bu kurslar altı aylık zaman dilimlerinden oluşuyordu. Bu eğitimci altı ay içinde onar kişilik gruplar halinde eğitiliyor ve nüfusu az olan köylere gönderiliyordu. Bu kursa katılacak kişiler askerliklerini onbaşı ya da çavuş olarak bitirenlerden seçilmiştir (Çiftçi, 2008, s.48). Eğitimci kursları 1947 yılına kadar eğitimci yetiştirmiştir. 1948 yılında Milli Eğitim Bakanı Tahsin BANGUOĞLU tarafından kapatılan bu kurslar Köy Enstitülerinin temelini oluşturmuştur (Kaplan, 2002; YÖK, 2007, s.30).

1932 yılından itibaren, hem ilkokullarda hem de öğretmen yetiştiren okulların programlarında din eğitimine ilişkin hiçbir derse yer verilmemiştir. 1933 yılında Darülfünun İlahiyat Fakültesi kapatılmış ve bu fakültenin yerine İstanbul Üniversitesi'ne bağlı İslam Tetkikleri Enstitüsü açılmıştır. Bu Enstitü de 1936 yılında kapatılmıştır (Zengin, 2002, s.104; Şimşek, 2006, s.48).

1940 tarihinde, Milli Eğitim Bakanı Hasan Ali YÜCEL zamanında çıkarılan kanunla Köy Enstitüleri kurulmuştur. Köy Enstitülerine seçilen öğrenciler köy çocukları arasından 3 sınıflı Eğitimci veya 5 sınıflı Köy Okullarını bitirmiş olanlardan seçilmekteydi. Öğrenciler ilköğretim müdürleri, gezici başöğretmenler, ilköğretim müfettişleri ve ulusal eğitim müdürleri tarafından bölgelerindeki çocuklardan seçilmekteydi (Kaplan, 2002; Akyüz, 2009, s.396; YÖK, 2007, s.30-31).

DKAB derslerine sınıf öğretmenlerinin girmesi ve bu öğretmenlerin çoğunun hizmet öncesi eğitiminde din dersini almamaları, bu dersi vermede sıkıntıların ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Din bilgisi derslerini okutmak bu

öğretmenlerin dini konularda bilgilendirilmeleri gereği olduğu için ilk olarak 25.10.1951 tarih ve 173 sayılı Talim ve Terbiye Kurulu Kararı ile öğretmen yetiştiren Köy Enstitülerinin programına “din bilgisi” dersi konmuştur (MEB, 1951; Yazıcı, 2004, s.16).

Şubat 1954'te yayınlanan 6234 sayılı kanunla kapatılan Köy Enstitüleri ilköğretime öğretmen yetiştiren bütün kurumlar gibi “İlköğretmen Okulu” adı altında toplanmıştır. Yine bu kanunla “Öğretmen Okulları” ile “Köy Enstitüleri” birleştirilmiş ve “İlköğretmen Okulu” adını almıştır. İlköğretmen Okulu, Köy Enstitüleri ile Öğretmen Okullarının programlarının önemli ve faydalı ilkelerini korunmasıyla yeni bir öğretmen yetiştirme kurumu olarak ortaya çıkmıştır (Akyüz, 2009, s.396).

1949 yılında kurulan Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi ve ilki 1959 yılında açılan Yüksek İslam Enstitüleri programlarında, yeterli diyebileceğimiz ölçüde alan bilgisi ve genel kültür dersleri bulunmaktaydı. Bu enstitülerde kısa bir süre pedagojik formasyon derslerine yer verilmemiştir. Bu dersler Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde 1973 - 1974 öğretim yılından; Yüksek İslam Enstitülerinde 1972 - 1973 öğretim yıllarından itibaren verilmeye başlanmıştır. Atatürk Üniversitesi İslami İlimler Fakültesinde ise bu derslere yer verilmemiştir. Fakat öğretmen olmak isteyenler Edebiyat Fakültesinden bu dersleri almışlardır. Bu kurumlar 1982 yılında yapılan değişiklikle buldukları yerlerdeki üniversitelere bağlanarak ilahiyat fakültelerine dönüştürülmüşlerdir (Cebeci, 2004; Şimşek, 2006, s.51; Yazıcı, 2004, s.19-20).

11 Ekim 1960 tarih ve 97 sayılı kanunla lise ve dengi okul mezunlarıyla çeşitli sebeplerle yükseköğretimi bitirememiş olanlara “Yedek Subay Öğretmen” olma ve askerliklerini ilkokul öğretmeni olarak tamamlama hakkı tanınmıştır. Daha sonra çıkarılan 26.07.1963 tarihli bir kanunla da, bu kişilerden isteyenler öğretmenlik mesleğine alınmışlardır. 1978 yılında hızlandırılmış kurslarla ve aynı yıllarda mektupla öğretim yoluyla binlerce lise mezunu öğretmen yapılmıştır (Akyüz, 2009, s.390). Bu uygulamalarla, yeterli niteliklere sahip olup olmadığına bakılmaksızın, binlerce gence öğretmenlik hakkı verilmiştir.

1973 tarihli ve 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nda "öğretmenlik, devletin, eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleği" olarak tanımlanmış, tüm öğretim kademelerinde istihdam edilecek öğretmen adaylarının yükseköğrenim görmeleri esası getirilmiştir (Milli Eğitim Temel Kanunu, Madde: 43). 1974 yılında Milli Eğitim Temel Kanunu Esaslarına ek olarak ilkokul öğretmeni olmak isteyenlerin lise sonrası iki yıllık Eğitim Enstitüsü mezunu olma şartı getirilmiştir. Yine bu kanunla İlk Öğretmen Okullarının bir kısmı 2 yıllık Eğitim Enstitülerine, bir kısmı da Öğretmen Liselerine dönüştürülmüştür (Öztürk, 1996, s.291).

Milli Eğitim Bakanlığı, aldığı kararlarda öğretmen atamalarına seçim şartı getirmiş ve özel bir ihtisas mesleği olduğunu kabul etmişse de 1985 yılına kadar yapılan öğretmen alımlarında bu seçimler uygulanmamış ve mesleki formasyon belgesine bakılmaksızın öğretmen alımına devam etmiştir (Çelikten ve diğerleri, 2005, s.211).

1974 yılında İlk Öğretmen Okullarının 4 ve 5. sınıflarında birer saatlik "Din Bilgisi" dersi yer almıştır. Eğitim Enstitülerinin 1979 - 1980 yılı öğretim programının II. döneminde iki saatlik "Din Bilgisi Öğretimi" adıyla din dersine yer verilmiştir. Eğitim Enstitülerinin Eğitim Yüksekokullarına dönüşmesinden sonra eski programdaki "Din Bilgisi Öğretimi" dersi 1982 - 1983 öğretim programında aynen yer almıştır. 1983'teki yapılan değişiklikte birlikte dersin ismi değişmiş ve 1984 - 1989 yılları arasında "Din Kültürü ve Ahlak Öğretimi" adıyla uygulanmıştır. 1989 yılında Sınıf Öğretmenliği Öğretim Programında Din Bilgisi dersi, "Din Kültürü ve Ahlak" adıyla VI. yarıyıda 2 kredi/saat olarak yerini almıştır. Eğitim Fakültelerinin 1998'de yeniden yapılandırılmasıyla birlikte öğretim programında Din Bilgisi dersi, İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalında VII. yarıyıda 2 kredi/saat olarak "Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi" adıyla yerini almaktadır (Aydın, 2005, s.174-179; YÖK, 2007, s.115-128).

Zorunlu temel eğitimin sekiz yıla çıkartılmasıyla, İlahiyat Fakültelerinde de bir değişime ve yenileşmeye gidilmiştir. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığının 11.07.1997 tarihli kararı ile İlahiyat Fakülteleri İlahiyat Lisans Programı ve

İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği programı olarak iki programlı bir yapıya dönüştürülmüştür. 11.07.1997 tarihli kararla birlikte ilköğretime öğretmen yetiştiren bölümlerin programlarında formasyonun ağırlığı artırılmıştır. Yükseköğretim Kurulunun 1998 - 1999 öğretim yılından itibaren, bazı İlahiyat Fakültelerinde İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği Bölümü açmıştır. Bu bölüm 2001 - 2002 eğitim - öğretim yılından itibaren mezun vermiş ve mezunlar öğretmen olarak ilköğretim okullarına atanmışlardır (Şimşek, 2006, s.51).

İlahiyat Lisans programından mezun olanlar üç yarıyla eşdeğer bir süreyi kapsayan tezsiz yüksek lisans aldıktan sonra ortaöğretim kurumlarında Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmeni, İmam Hatip Liselerinde Meslek Dersleri Öğretmeni olarak görev yapabilmektedirler. İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği programından mezun olanlar ise İlköğretim Okullarında 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıflarda Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmeni olarak görev yapabilmektedirler.

26.05.2006 tarihinde YÖK Genel Kurulu'nun aldığı kararla ilköğretim okullarında görev yapacak öğretmenlerin Eğitim Fakültelerinde yetiştirilmesi kararı alınmıştır. Bu tarihten itibaren Eğitim Fakültelerinin bünyesinde yer alan DKAB öğretmenliği bölümü YÖK Genel Kurulunun 10.05.2012 tarihinde aldığı kararla birlikte tekrar İlahiyat Fakültelerinin bünyesine aktarılmıştır (Turan, 2013, s.17-18, YÖK, 2007, s.66).

11.04.2012 tarihinde yapılan değişiklikle 8 yıllık zorunlu eğitimden vazgeçilip 12 yıllık zorunlu eğitime geçilmiştir. 2012 - 2013 eğitim - öğretim yılında uygulamaya konulan ve 4+4+4 olarak isimlendirilen yeni eğitim sistemiyle birlikte ortaokul sınıfları olan 5, 6, 7 ve 8. sınıfların müfredatına zorunlu din dersinin yanında seçmeli olarak din eğitimini ilgilendiren dersler de konulmuştur. Bu dersler: Kur'an-ı Kerim, Hz. Muhammed'in Hayatı ve Temel Dini Bilgiler dersleridir. Bu değişikliklerle birlikte DKAB öğretmenlerinin girdiği ders sayısı ve saati artmakla birlikte, derslere girecek yeterli sayıda öğretmen sıkıntısı da yaşanmış olup, MEB öğretmen atamalarıyla birlikte bu eksikliği gidermeye çalışmaktadır.

2.3. YENİ ÖĞRETMEN YETİŞTİRME MODELİNİN ÖNGÖRDÜĞÜ ÖĞRETMEN YETERLİKLERİ VE DİN EĞİTİMİ ÖĞRETMENLERİNİN YETERLİKLERİ

Gelişmenin, ilerlemenin zeminini hazırlayacak özellikte insan yetiştirmek, nitelikli ve donanımlı eğitim sistemi ile mümkündür. Nitelikli bir eğitim sisteminin temel taşı ise öğretmendir. Üzerine insan yetiştirmek gibi büyük bir yük ve sorumluluk yüklenen, ayrıca öğrencilere ve çevresine örnek ve rehber olması beklenen öğretmenin de belli bir yeterliğe sahip olması gerekmektedir. Kuşkusuz bu yeterliklerden önemli bir kısmı hizmet öncesinde kazandırılmaktadır veya kazandırılmaya çalışılmaktadır (Erbey, 2005, s.49).

Öğretmenlerin nitelikli ve ahlaklı insan yetiştirebilmeleri birçok etkene bağlı olduğu gibi, öğretmenlerin yeterlikleri ile de doğrudan ilişkilidir. Öğretmenlerin sahip oldukları yeterlikler ile okul içindeki faaliyetleri arasında çok yakın bir ilişki vardır. Öğretmenler sahip oldukları yeterliklerin ve özelliklerin fazlalığıyla orantılı olarak etkili ve başarılı olabilecektir (Elyıldırım, 2006, s.1).

Okulların öğretmene sadece sayı olarak ve ders sürelerini doldurmak için ihtiyacı yoktur. Bununla birlikte özverili, çalışkan, mesleğini seven ve idealleri olan ve bu idealleri gerçekleştirmeye gayret eden öğretmenlere de ihtiyacı bulunmaktadır (Çelikten ve diğerleri, 2005, s.209).

Eğitim ve öğretimden hedeflenen verimi elde etmek için eğitim sistemi mükemmel hale getirilmeli, eğitim için gerekli araç ve gereçleri temin etme ve gerekli fiziki imkânları hazırlama gibi şartlar sağlanmalıdır. Bu şartlar eğitim-öğretimde elzem olmakla beraber, eğitimin istenilen seviyeye ulaşmasında kâfi değildir. Çünkü eğitim sistemini işlevsel hale getirecek araç ve gereçleri kullanacak kişi öğretmendir. Bu bakımdan öğretmenin niteliği ve yeterliği eğitim - öğretim faaliyetinin başarıya ulaşmasında en önemli unsurdur (Büyükkaragöz ve diğerleri, 1998, s.16).

Yeterlik kavramı farklı şekillerde tanımlanmaktadır. Bu tanımlardan birine göre yeterlik; genel olarak ferdin görevleri ile ilgili rollerini kurumun hedef ve amaçlarına uygun olarak yerine getirebilmesi için gereken bilgi, beceri ve tutumları ifade etmektedir (Bursalıoğlu, 1981, s.5). Yeterlik, kişinin çevredeki

belli bir yerde, gerekli bir işi gerekli olduğu zamanda yapabilmesidir. Yeterlik alanları da; bir kişinin belli bir makamın görevlerini yerine getirebilmesi için göstermesi gereken yeterlilikleri kapsayan alanlardır (Altaş ve Doğan, 2002, s.109-122).

Yeterlik, bir meslek alanına özgü görevlerin yapılabilmesi için gerekli olan mesleki bilgi, beceri ve tutumlara sahip olma durumudur (MEB, 2006, s.XII). MEB'in 17.02.2002 tarihli Öğretmen Yeterlikleri çalışmasında “öğretmenlik mesleğinin bileşenleri üç boyutta toplanmıştır. Bunlar: Genel kültür, özel alan ve eğitime - öğretme yeterlikleridir.”

YÖK tarafından hazırlanan “Öğretmen Yeterlikleri Listesi” çalışmasında ise öğretmen yeterlik alanları:

1. Konu Alanı ve Alan Eğitimine İlişkin Yeterlikler
2. Öğretme - Öğrenme Sürecine İlişkin Yeterlikler
3. Öğrencinin Öğrenmelerini İzleme, Değerlendirme ve Kayıt Tutma
4. Diğer Mesleki Yeterlikler şeklinde gruplandırılmıştır.

Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü tarafından 2006 yılında yapılan Temel Eğitime Destek Projesinde (TEDP) Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri 6 yeterlik alanı, 31 alt yeterlik ve 233 performans göstergesinden oluşmaktadır. Bu Yeterlik alanları şu şekilde sıralanmıştır (MEB, 2006, s.13-43):

Yeterlik Alanları ve Alt Yeterlikler

A. Kişisel ve Mesleki Değerler - Mesleki Gelişim

1. Öğrencilere Değer Verme, Anlama ve Saygı Gösterme
2. Öğrencilerin Öğrenebileceğine ve Başaracağına İnanma
3. Ulusal ve Evrensel Değerlere Önem Verme
4. Öz Değerlendirme Yapma
5. Kişisel Gelişimi Sağlama

6. Mesleki Gelişmeleri İzleme ve Katkı Sağlama
7. Okulun İyileştirilmesine ve Geliştirilmesine Katkı Sağlama
8. Mesleki Yasaları İzleme, Görev ve Sorumlulukları Yerine Getirme

B. Öğrenciyi Tanıma

1. Gelişim Özelliklerini Tanıma
2. İlgi ve İhtiyaçları Dikkate Alma
3. Öğrenciye Değer Verme
4. Öğrenciye Rehberlik Etme

C. Öğrenme ve Öğretme Süreci

1. Dersi Planlama
2. Materyal Hazırlama
3. Öğrenme Ortamlarını Düzenleme
4. Ders Dışı Etkinlikleri
5. Bireysel Farklılıkları Dikkate Alarak Öğretimi Çeşitlendirme
6. Zaman Yönetimi
7. Davranış Yönetimi

D. Öğrenmeyi, Gelişimi İzleme ve Değerlendirme

1. Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Tekniklerini Belirleme
2. Değişik Ölçme Tekniklerini Kullanarak Öğrencinin Öğrenmelerini Ölçme
3. Verileri Analiz Ederek Yorumlama, Geri Bildirim Sağlama
4. Sonuçlara Göre Öğretme - Öğrenme Sürecini Gözden Geçirme

E. Okul - Aile ve Toplum İlişkileri

1. Çevreyi Tanıma
2. Çevre Olanaklarından Yararlanma

3. Okulu Kùltür Merkezi Durumuna Getirme
4. Aileyi Tanıma ve Ailelerle İlişkilerde Tarafsızlık
5. Aile Katılımı ve İşbirliği Sağlama

F. Program ve İçerik Bilgisi

1. Türk Milli Eğitimin Amaç ve İlkeleri
2. Özel Alan Öğretim Programı Bilgisi ve Uygulama Becerisi
3. Özel Alan Öğretim Programını İzleme, Değerlendirme ve Geliştirme

Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü tarafından 2006 yılında yapılan aynı çalışmada tüm branş öğretmenlerinin olduğu gibi DKAB öğretmenlerinin de özel alan yeterlikleri ortaya konulmuştur. Bu yeterlikler 6 ana yeterlik alanı olarak sıralanmış ve her birinin kendi içinde yeterlik görevleri yer almıştır;

DKAB Öğretmenlerinin Özel Alan Yeterlikleri

A. Öğretimi Planlama, Düzenleme ve Değerlendirme; 8 maddeden oluşmaktadır. Bunlar;

1. Öğretim programına uygun planlama yapabilme
2. Öğrenme ortamları düzenleyebilme
3. DKAB öğretimine uygun yöntem, teknik, materyal ve kaynaklar kullanabilme
4. DKAB öğretiminde teknolojik kaynakları kullanabilme
5. Ölçme ve değerlendirme araç ve yöntemlerini kullanabilme
6. Ulusal bayram ve törenlerin yönetim ve organizasyonunu yapabilme
7. Okulun kùltür ve öğrenme merkezi haline getirilmesinde toplumla iş birliği yapabilme
8. Özel gereksinimli ve özel eğitime gereksinim duyan öğrencileri dikkate alan uygulamalar yapabilme

B. Din Olgusu; 10 maddeden oluşmaktadır. Bunlar;

1. Öğrencilerin din ile ilgili temel kavramları tanımalarına rehberlik edebilme
2. Öğrencilerin dinin tarih içindeki gelişimini fark edebilmelerini sağlayabilme
3. Öğrencilerin farklı din ve inanışları tanımalarına rehberlik edebilme
4. Öğrencilere dinin amacının insanı güzel ahlaklı yapmak ve mutlu kılmak olduğu fark etmelerini sağlayabilme
5. Öğrencilerin din-vahiy-akıl-bilim ilişkisini kavramalarına rehberlik edebilme
6. Kuran'ı tanıma ve ondan yararlanma konusunda öğrencilere rehberlik edebilme
7. Dindeki anlayış farklılıklarının, benzerliklerinin ve bunların nedenlerinin fark edilmesini sağlayabilme
8. Öğrencilere dinin birey ve topluma yansımalarını fark etmelerini sağlayabilme
9. Öğrencilerin din, toplum ve kültür arasındaki ilişkiyi kurmalarına rehberlik edebilme
10. Öğrencilere Türklerin Müslüman olması, din anlayışlarının oluşması ve İslam medeniyetine katkıları sürecini tanımalarına rehberlik edebilme

C. İnanç; 3 maddeden oluşmaktadır. Bunlar;

1. İnanç kavramını anlamaları için öğrencilere rehberlik edebilme
2. Öğrencilerin inancı oluşturan unsurları kavramalarını sağlayabilme
3. Öğrencilere, inancın duygu dünyasına etkileri ve inanç - davranış ilişkisini fark etmelerinde rehberlik edebilme

D. İbadet; 7 maddeden oluşmaktadır. Bunlar;

1. Öğrencilerin ibadetlerle ilgili temel kavramları tanımalarını sağlayabilme
2. Öğrencilerin ibadetlerle ilgili ilkeleri fark etmelerini sağlayabilme

3. Öğrencilerin namaz, oruç, hac zekât gibi ibadet çeşitlerini tanımlarını sağlayabilme
4. Öğrencilerin inanç-ibadet-davranış ilişkisini kavramalarını sağlayabilme
5. Öğrencilerin ibadet-temizlik ilişkisini kavramalarını sağlayabilme
6. Öğrencilerin duanın ibadetin özü olduğunu fark etmelerine rehberlik edebilme
7. Öğrencilere ibadetler sırasında okunan sure, ayet ve duaları anlamları ile öğrenmeleri konusunda rehberlik edebilme

E. Ahlak ve Değerler; 6 maddeden oluşmaktadır. Bunlar;

1. Ahlak, değer ve bunlarla ilgili temel kavramları tanımlarını sağlayabilme
2. Öğrencilerin evrensel ahlaki değerleri kavramlarına rehberlik edebilme
3. Peygamber kıssalarındaki ahlaki değerlerin farkına varmaları için öğrencilere rehberlik edebilme
4. Hz. Muhammed'in, örnek ahlakını tanımlarını sağlayabilme
5. Ahlaki değerlerin benimsenmesinde aile kurumunun önemini kavramaları konusunda öğrencilere rehberlik edebilme
6. Öğrencilere, toplumsal barışın oluşmasında ahlaki değerlerin rolün kavramaları konusunda rehberlik edebilme

F. Mesleki Gelişimi Sağlama; 3 maddeden oluşmaktadır. Bunlar;

1. Mesleki yeterlikleri belirleyebilme
2. Mesleki gelişimini sağlayabilme
3. Mesleki gelişimi ile ilgili olarak temel kaynaklardan yararlanabilme

Altaş ve Doğan'ın (2002) ilköğretim din kültürü ve ahlak bilgisi öğretmenleri yeterlik ölçeği üzerine bir ön araştırma adlı çalışmasında, DKAB öğretmenlerinin yeterliklerini 6 boyutta ele almıştır;

1. Öğretmen Kişiliğini Benimseme, Yansıtma ve Geliştirme Boyutu
2. Eğitim - Öğretim Sürecinde Aktiflik ve Etkili Kullanım Boyutu

3. Etkili İletişim Bilgi ve Tekniklerini Kullanma Boyutu
4. Amaca Ulaştıracak Bilgi ve Beceri Yeterlik Boyutu
5. Öğretim Teknolojileri Boyutu
6. Çocuk Merkezli Yaklaşım Boyutu

Öğretmen yetiştirme alanındaki yeniden yapılanmayla birlikte birçok çalışma ortaya çıkmıştır. Bunlardan biri de yapmış olduğumuz yüksek lisans tez çalışmamızın omurgasını oluşturan YÖK - Dünya Bankası - Milli Eğitimi Geliştirme Projesi kapsamında, yeni öğretmen yetiştirme modelinin öngördüğü öğretmen yeterlikleridir (Okullarda Uygulama Çalışmaları, 1998, s.13; Şimşek, 2006, s.54). Bunlar;

A. Alan Bilgisi; 3 maddeden oluşmaktadır. Bunlar;

1. Alanına ilişkin temel bilgileri (kavram, olgu, ilke, genelleme, yasa, model, kuram vb.) ve bu bilgileri ele alma yollarını (işlem yolu, teknik, yöntem vb.) anlama,
2. Gerekli oldukça, alanındaki bilgilerini daha üst düzeylere çıkarma,
3. Konu alanı ile ilgili öğretim programları (müfredat) üzerinde bilgi sahibi olma.

B. Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme; 5 maddeden oluşmaktadır. Bunlar;

1. Plan yapma ve ders hazırlığı; 7 alt boyutu vardır. Bunlar;
 - Hedef davranışları açık bir şekilde ifade etme,
 - Sınıf çalışmalarını, ders programında ve ders planında öngörülen şekilde planlama,
 - Dersi, ilgili davranışsal hedeflere eriştirecek biçimde planlama,
 - Dersi, çeşitli öğretme-öğrenme etkinliklerinden yararlanacak şekilde planlama,
 - Uygun öğretme-öğrenme araç gereçlerini seçme veya hazırlama,
 - İyi düzenlenmiş ve bütünlüğe sahip ders planı hazırlama,

- Öğrenmelerin sürekliliğini ve aşamalılığını sağlama (eldeki üniteden önce ve sonra öğrenilenleri uygun şekilde ilişkilendirme)
2. Öğretim yöntemlerinden yararlanma; 6 alt boyutu vardır. Bunlar;
- Öğrencilerin yaşlarına, önceki öğrenme düzeylerine ve yeteneklerine uygun yöntemlerden yararlanma,
 - Çeşitli öğretim yöntemlerinden yararlanma,
 - Sınıftaki bütün bireyler ve gruplarla etkileşim kurma,
 - Öğrenciler için gerçekçi ve onları, yapabileceklerinin en iyisini yapmaya sevk edebilecek derecede yüksek beklentiler belirleme,
 - Öğretme-öğrenme araç gereçlerini uygun ve etkili kullanma,
 - Elektronik araçlar ve bilgisayar yazılımları gibi bilişim teknolojilerinden yararlanma.
3. İletişim kurma; 6 alt boyutu vardır. Bunlar;
- Açık olarak tanımlanmış ve kolayca anlaşılabilen yönergeler sunma ve bunları öğretme-öğrenme sürecinde uygun şekilde zamanlama,
 - Açık olarak tanımlanmış ve kolayca anlaşılabilen açıklamalar sunma ve bunları öğretme-öğrenme sürecinde uygun şekilde zamanlama,
 - Zamanında ve etkili sorular sorma,
 - Sesini etkili şekilde kullanma ve gerektiğinde değiştirme,
 - Öğrencilerden gelen dönütlere duyarlı olma ve bunlardan yararlanma,
 - Dili, duruma uygun biçimde ve gereken somutluk-soyutluk düzeyinde kullanma
4. Sınıf yönetimi ve öğrencilerle ilişkiler; 9 alt boyutu vardır. Bunlar;
- Derslerini amaçlı ve düzenli bir biçimde sürdürme,
 - Derslerini zamanında ve etkili bir şekilde başlatma ve yine aynı şekilde bitirme,

- Öğrencilere ve konuya uygun nitelikte bireysel öğretim, küçük grup ve sınıf öğretimi yöntemlerinden yararlanma,
 - Öğrencilerle ilişki ve etkili öğretme-öğrenme etkileşimi kurma,
 - Öğrencilerin dikkatini çekme, onları öğrenmeye güdüleme, onların ilgi ve güdülerini devam ettirme,
 - Ceza ve övgüyü uygun ve etkili kullanma,
 - Kesinti ve müdahaleler karşısında uygun önlemler alma,
 - Gerçekçi ve iyi hedefler belirleme; bunların gerçekleşme derecelerini objektif ve güvenilir bir biçimde değerlendirme; sonuçları kendini geliştirmede kullanma,
 - Sınıfla, öğrencilerin kendilerini ifade edebilmelerine imkân sağlayacak demokratik bir ortam oluşturma.
5. Öğrencilerin öğrenmelerini değerlendirme ve kayıt tutma; 3 alt boyutu vardır. Bunlar;
- Öğrencilerin ürünlerini kısa zamanda puanlama ve sonuçları, öğrencinin nasıl gelişeceğine ilişkin dönütlerle birlikte verme,
 - Öğrencinin ilerleyişini, ulusal normları, varsa uygun olan diğer ölçütleri kullanarak değerlendirme,
 - Yapılan etkinliklerin ve sağlanan gelişmenin kayıtlarını tutma.

C. Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri; 4 maddeden oluşmaktadır. Bunlar;

1. Okul yönetimi ile ilgili ilke ve işlemleri bilme,
2. Kendi grubundaki öğrencilerle güven verici ilişkiler kurma ve onların sağlıklı ve dengeli birer kişilik geliştirmelerinden sorumluluk duyma,
3. Bireysel ihtiyaçlara ve grup ihtiyaçlarına duyarlı olma,
4. Okuldaki öğrenci kişilik hizmetlerine (rehberlik çalışmaları ve ders dışı etkinlikler) katkıda bulunma.

D. Kişisel ve Mesleki Özellikler; 9 maddeden oluşmaktadır. Bunlar;

1. Zamanı iyi kullanma,
2. Danışma, önerilerden yararlanma,
3. Diğer öğretmenlerle iş ilişkileri kurma,
4. Diğer öğretmenlerle mesleğiyle ilgili bilgi alışverişinde bulunma,
5. Toplantı, hizmet içi eğitim, araç gereç hazırlama gibi okul etkinliklerine katılma,
6. Öğrenci velileriyle iyi ilişkiler kurma,
7. Okulun tümünü ilgilendiren etkinliklere katılma,
8. Kendi performansı üzerinde düşünme ve gelişme için uygun girişimlerde bulunma,
9. Mesleki davranış ve görünüm standartlarına uyma.

2.4. ÖĞRETMEN YETERLİKLERİ VE DİN EĞİTİMİ ÖĞRETMENİ YETERLİKLERİ ALANINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR

Öztürk (2001) tarafından Ankara, Bolu ve Tokat illerinde görev yapan 40 müzik öğretmenine anket uygulanarak “İlköğretim Kurumlarında Görev Yapmakta Olan Müzik Öğretmenlerinin Çalgılarını Kullanmadaki Yeterlilik Durumları” adlı yüksek lisans çalışması yapılmış, elde edilen bulgularla konu değerlendirilmiştir.

Doğan ve Altaş (2002) tarafından 2001 yılında Erzurum ve Yalova'da 145 ilköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenine ölçme aracı uygulanarak, “İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenleri Yeterlik Ölçeği Üzerine Bir Ön Araştırma” adlı çalışma yapılmıştır. İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenlerinin Yeterlikleri Ölçeği'nde belirlenen altı boyut bazı değişkenlerine göre değerlendirilmiştir.

Öztürk (2003) tarafından 2002 - 2003 öğretim yılında Kırşehir ilindeki ortaöğretim okullarında görev yapan 40 coğrafya öğretmenine ve 392 11. Sınıf öğrencisine ölçme aracı uygulanarak “Ortaöğretim Coğrafya Öğretmenlerinin Öğretim Yapma Yeterlilikleri (Kırşehir İli Örneği)” adlı yüksek lisans çalışması yapılmış, elde edilen bulgularla konu değerlendirilmiştir.

Arpacı (2004) tarafından 2003 - 2004 öğretim yılında İzmir il ve ilçe merkezindeki, ilköğretim okullarında Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi öğretmenlerinden 251'ine ölçme aracı uygulanarak “İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi Öğretmenlerinin Yeterlikleri” adlı yüksek lisans çalışması yapılmış ve elde edilen veriler değerlendirilmiştir.

Aktepe (2004) tarafından 2003 - 2004 öğretim yılında Kırşehir ili ve ilçelerinde görev yapan 240 sınıf öğretmenine ve 260 ilköğretim I. kademe öğrencisine anket uygulanarak “İlköğretim I. Kademe Görev Yapan Sınıf Öğretmenlerinin Öğrencilerini Tanıma Yeterliliği” adlı yüksek lisans çalışması yapılmış, elde edilen bulgularla konu değerlendirilmiştir.

Yazıcı (2004) tarafından 2004 yılında İstanbul ilindeki ilköğretim okullarında görev yapan DKAB dersi öğretmenlerinden 635'ine ölçme aracı uygulanarak “İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi Öğretmenlerinin

Yeterlikleri” adlı yüksek lisans çalışması yapılmış ve elde edilen bulgularla konu değerlendirilmiştir.

Asri (2005) tarafından 2003 - 2004 öğretim yılında Antalya, Burdur ve Isparta il merkezlerinde görev yapan 229 DKAB öğretmenine ölçme aracı uygulanarak “Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenlerinin Mesleki Yeterlikleri (Göller Bölgesi Örneği)” adlı yüksek lisans çalışması yapılmış, elde edilen bulgularla konu değerlendirilmiştir.

Çetin (2006) tarafından 2004 - 2005 öğretim yılında Bursa ilinde görev yapan 34 ilköğretim müfettişine ve sınıf öğretmenliği mezunu olmayıp sınıf öğretmenliği yapan 108 kişiye anket uygulanarak “Sınıf Öğretmenliği Bölümünden Mezun Olmayan Öğretmenlerin Mesleki Yeterlilikleri: Bursa İlköğretim Okulları Örneği” adlı yüksek lisans çalışması yapılmış, elde edilen bulgularla konu değerlendirilmiştir.

Elyıldırım (2006) tarafından 2005 - 2006 öğretim yılında Kars ilindeki ilköğretim okullarında görev yapan 160 öğretmene ölçme aracı uygulanarak “İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Öğretim Yöntemlerini Kullanma Yeterlilikleri” adlı yüksek lisans çalışması yapılmış, elde edilen bulgularla konu değerlendirilmiştir.

Uğur (2006) tarafından 2005 - 2006 öğretim yılında İstanbul ilinin Anadolu yakasında bulunan endüstri meslek liselerindeki 325 öğretmene ölçme aracı uygulanarak “Meslek Liselerinde Öğretmen Yeterlikleri” adlı yüksek lisans çalışması yapılmış, elde edilen bulgularla konu değerlendirilmiştir.

Ercan (2006) tarafından 2005 - 2006 öğretim yılında Cumhuriyet, İnönü, Gazi, Çukurova ve Uludağ Üniversitelerinin ilköğretim bölümleri sınıf öğretmenliği programlarında öğrenim gören 250 son sınıf öğrencisine anket uygulanarak “Eğitim Fakülteleri İlköğretim Bölümleri Sınıf Öğretmenliği Programı Son Sınıf Öğrencilerinin İlköğretim 1. Devre Müzik Derslerine Yönelik Mesleki Alan Yeterliliklerinin İncelenmesi” adlı yüksek lisans çalışması yapılmış, elde edilen bulgularla konu değerlendirilmiştir.

Şimşek (2006) tarafından 2006 yılında Erzurum ilindeki ilköğretim okullarında DKAB derslerine giren 400 sınıf öğretmenine ve 130 DKAB

öğretmenine ölçme aracı uygulanarak “İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi Öğretmenlerinin Yeterlikleri (Erzurum Örneği)” adlı doktora çalışması yapılmış, elde edilen bulgularla konu değerlendirilmiştir.

Nalbantoğlu Eytmiş (2007) tarafından 2005 - 2006 öğretim yılında Kahramanmaraş ilinde görev yapan 580 ortaöğretim öğretmenine ölçme aracı uygulanarak “Ortaöğretim Öğretmenlerinin Ölçme Değerlendirme Tekniklerini Etkin Kullanabilme Yeterliliklerinin Araştırılması (Kahramanmaraş Örneği)” adlı yüksek lisans çalışması yapılmış, elde edilen bulgularla konu değerlendirilmiştir.

Fendi (2007) tarafından 2007 yılında İstanbul ilinin Gaziosmanpaşa ilçesinde bulunan 16 ilköğretim okulundaki 359 öğretmene ölçme aracı uygulanarak “İlköğretim Öğretmenlerinin Teknoloji Kullanım Yeterliliği” adlı yüksek lisans çalışması yapılmış, elde edilen bulgularla konu değerlendirilmiştir.

Karacaoğlu (2008) tarafından 2006 - 2007 yılında Ankara ili Mamak ilçesinde ilköğretim ve ortaöğretim okullarında görev yapan 440 öğretmene ve 417 öğretmen adayına ölçme aracı uygulanarak “AB Uyum Sürecinde Öğretmen Yeterlilikleri” adlı bir araştırma yapılmıştır, elde edilen bulgularla konu değerlendirilmiştir.

Türk (2008) tarafından 2007 yılında Türkiye genelinde görev yapan 207 BÖTE mezunu bilgisayar öğretmenine elektronik ortamda anket uygulanarak “Bilgisayar Öğretmenlerinin Mesleki Yeterliliklerini Çalışma Ortamlarında Kullanabilirliklerinin Değerlendirilmesi” adlı yüksek lisans çalışması yapılmış, elde edilen bulgularla konu değerlendirilmiştir.

Çifci (2008) tarafından 2008 yılında İstanbul ilinin Anadolu yakasında görev yapan 188 sınıf öğretmenine ve 12 ilköğretim okulu idarecisine anket uygulanarak “Farklı Branşlardan Atanan Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Yeterlilikleri Hakkında, Diğer Öğretmenler ve İdarecilerin Görüşleri” adlı yüksek lisans çalışması yapılmış, elde edilen bulgularla konu değerlendirilmiştir.

Ertürk (2008) tarafından 2008 yılında İstanbul ilinin; Gaziosmanpaşa, Bayrampaşa ve Eyüp ilçelerinde görev yapan 150 matematik öğretmenine ölçme aracı uygulanarak “Matematik Öğretmenlerinin Teknoloji Kullanma

Yeterliliklerinin Verimliliğe Etkisi” adlı yüksek lisans çalışması yapılmış, elde edilen bulgularla konu değerlendirilmiştir.

Özer ve Gelen (2008) tarafından 2008 yılında Hatay il ve ilçelerindeki ilköğretim okullarında görev yapan 242 öğretmene ve Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi son sınıflarındaki 159 öğrenciye ölçme aracı uygulanarak “Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterliklerine Sahip Olma Düzeyleri Hakkında Öğretmen Adayları ve Öğretmenlerin Görüşlerinin Değerlendirilmesi” adlı bir araştırma yapılmış, elde edilen bulgularla konu değerlendirilmiştir.

Ozan (2009) tarafından 2008 - 2009 öğretim yılında Erzurum ilinde görev yapan 407 sınıf öğretmenine anket uygulanarak “İlköğretim Sınıf Öğretmenlerinin Eğitim Teknolojileri Açısından Yeterlilikleri (Erzurum İli Örneği)” adlı yüksek lisans çalışması yapılmış, elde edilen bulgularla konu değerlendirilmiştir.

Koç (2010) tarafından 2008 - 2009 öğretim yılında Türkiye’nin farklı bölgelerindeki 10 ilde görev yapan 326 ilköğretim ve ortaöğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretmenine anket uygulanarak “Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenlerinin Yeterlilikleri” adlı bir araştırma yapılmış, elde edilen bulgularla konu değerlendirilmiştir.

Turan (2013) tarafından yapılan “Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmen Yetiştirme Programlarına İlişkin Kalite Standartlarının Belirlenmesi” adlı doktora tezinde, 2012 yılında Türkiye’nin farklı illerinde görev yapan ilahiyat fakültesi öğretim elemanlarına, DKAB öğretmenlerine ve DKAB öğretmen adaylarına, “Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmen Yetiştirme Programlarında Kalite Standartları” ölçeği uygulanmış olup elde edilen bulgularla konu değerlendirilmiştir.

III. BÖLÜM

3. ARAŞTIRMADA YÖNTEM VE UYGULAMA

Bu bölümde araştırmanın yöntemi, evren ve örnekleme, veri toplama araçları ve analizinde kullanılan istatistiksel yöntemler hakkında bilgi verilmiştir.

3.1. ARAŞTIRMADA YÖNTEM

Bu araştırmada var olan durumu saptamaya yönelik betimsel bir çalışma yapılmıştır. Betimlemeli çalışmalar genelde verilen bir durumu aydınlatmak, standartlar doğrultusunda değerlendirmeler yapmak ve olaylar arasında olası ilişkileri ortaya çıkarmak için yürütülür. Bu tür araştırmalarda asıl amaç incelenen durumu etraflıca tanımlamak ve açıklamaktır (Çepni, 2009, s.64).

Betimsel çalışmalar, bilimin betimleme amacına hizmet etmekle birlikte, aynı zamanda sonraki çalışmalar için denence üretmeye yönelik öngörü sağlarlar. Betimsel çalışmalar genellikle tarama çalışmaları şeklinde ele alınmaktadır (Erkuş, 2009, s.84). Tarama çalışmaları mevcut durumu tespit etmek için yürütülen bir araştırma türüdür. Tarama çalışmalarında genelde anketler kullanılmasına karşın diğer teknik ve araçlar da kullanılabilir (Çepni, 2009, s.65; Erkuş, 2009, s.84).

Bu amaçla araştırmamızda betimsel araştırma modellerinden biri olan alan taraması yöntemi kullanılmış ve verilerin elde edilebilmesi için açık uçlu sorudan oluşan ölçme aracı kullanılmıştır. Bu çeşit sorular genellikle araştırılacak bir konunun hangi yönünün daha önemli olduğunu ve araştırılmasında ne çeşit faydalar sağlayabileceğini ortaya çıkarmak için araştırmaya katılan bireylerin görüş ve düşüncelerinden faydalanmak için kullanılır (Çepni, 2009, s.171).

Çalışmamızda veriler bizim tarafımızdan hazırlanan ölçme aracındaki “Size göre bir Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmeninde bulunması gereken mesleki yeterlikler nelerdir? Önem derecesine göre 1’den 10’a kadar yazınız” sorusuna katılımcıların yazılı olarak verdiği kendi görüşleri toplanıp yeni öğretmen yetiştirme modeli çerçevesinde “Alan Bilgisi, Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme, Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri, Kişisel ve Mesleki

Özellikler’’ yeterlik alanları boyutlarına göre kodlanarak sayısallaştırıp, üzerinde analiz yapılabilir hale getirilmiştir. Burada ilk sıraya yerleştirilen yeterlik alanı 1. derecede önemli görülen yeterlik alanı, ikinci sıraya yerleştirilen 2. derecede önemli, üçüncü sıraya yerleştirilen 3. derecede önemli, 4. sıraya yerleştirilen 4. derecede önemli görülen yeterlik alanı olarak ele alınmıştır. Katılımcıların ölçme aracına yazdıkları ve kodlanan cümleler tablo 2’de belirtilmiştir. Verilerin analizi aşamasında yöntemimize uygun olarak iki değişken arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmak için kullanılan Khi-kare testi uygulanmıştır. Bu model kullanılarak DKAB öğretmenlerinin yeterlikleri; kendi görüşleri, diğer öğretmenlerin ve idarecilerin görüşleri etrafında incelenmiştir.

Tablo 2: Ölçme Aracına Katılımcıların Yazdığı İfadelerin Yeterlik Alanlarına Göre Gruplandırılması

Yeterlik Alanları	Katılımcıların Ölçme Aracına Yazdığı Cümleler
Alan Bilgisi	<p>Alanına hakim olmalı. Özel alan bilgisi yeterli olmalı. Bu branşın gerektirdiği mesleki bilgiye sahip olmalı. İyi bir bilgi. Geniş donanımlı dini bilgilere sahip olmalı. Bütün dinlerin detaylarını bilmeli. Müfredatı iyi tanımalı. İslam’ın ana kaynağı olan kuran ve sünneti en iyi şekilde bilmeli ve yaşamalı. İyi derecede alan bilgisi. Alanında yeterli bilgiyle donanımlı olmalı. Dini konularda eğitim almış olmalı. İyi derecede Kur’an ve dua okuyabilmeli. Ez az orta düzeyde Arapça bilmeli. Dini konularda gerekli bilgi ve donanıma sahip olmalı. İlmihal bilgisine sahip olmalı. Öncelikle branşında bilgili olmalı. Sahasına hakim olmalı. Mesleki gelişimle alakalı kitap, dergi vb. takip eder. Alanında uzman olmalı. Meslek alan bilgisine sahip olması gerekir. Alan bilgisiyle donanımlı olmalı. Fıkıh bilgisine sahip olmalı. Müfredatta bulunan kısa surelerin tefsirini bilmeli. Alan bilgisine hakim olmalı. Mesleki alan bilgisi. Kur’an, hadis, İslam tarihi, kelam bilgisi yeterli olmalı.</p>

	<p>Konusuna hakim olmak. Bilgili olmalı. Din kültürü ve ahlak bilgisi dersi ile ilgili yeni yaklaşımların takibi. Derse karşı yeterli bilgi ve beceriye sahip olmak. Alan bilgisine hakim olmalı. Kuranı Kerim mealine hakim olmalı. Özel alan bilgisi. Milli eğitim sisteminin dayandığı temel değer ve ilkeleri bilmeli. Akademik bilgi. Alan bilgisinin çok iyi olması lazım. Öğrencileriyle iyi ilişkiler kurabilmeli. Alan bilgisi yeterliği. İslam tarihi konusunda yeterli bilgi. Konu hakimiyeti olmalı. Branşında tam yeterli olma. Din dersi ile ilgili konulara genel anlamda hakim olmak. Alan bilgisi.</p>
<p>Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme</p>	<p>Pedagojik formasyonu iyi olmalı. Yeterli pedagojik bilgi. Öğrenci merkezli ders işlemeli. Derslerinde sınıf yönetimini sağlamalı. Sınıf ortamını eğitime hazır hale getirmeli. Konuları günlük yaşamla ilişkilendirmeli. Farklı etkinliklerle dersi işlemeli. Sınıf ve ders yönetiminde uzman olmak. Eğitim materyallerini din dersi formatına uygun olarak kullanabilme. Orta düzeyde bilgisayar kullanabilmeli. Öğrencilerin derse katılımlarına önem göstermeli. Çocukların dikkatini çekecek örnekler kullanmalı. Ders sunumu hazırlarken gerekli programları kullanabilmeli. Soruları yeterince açık sormalı. Öğretim programına uygun planlama yapabilmeli. Aldığı eğitimi çağın şartlarına uyarlayabilmeli. Farklı etkinliklerle dersi sevdirmeli. Duaları ezberletirken değişik yöntemler kullanılmalı. Öğrencinin derse istekli girmesi ve dersten zevk alması için uygun ortamı oluşturmalı. Öyküleştirerek anlatımlara başvurmalı. Eğitimde kullanılan yöntem ve teknikler. Bilgiyi hedefe aktarmada yeterlilik. Derslerle ilgili materyalleri fazla olmalı. Derslere hazırlıksız girmemeli. Soyut kavramları anlaşılır aktarabilmeli. Pedagojik bilgiye sahip olmalı.</p>

	<p>Zamanı etkili kullanabilmeli. Dini doğru ve etkili bir şekilde anlatabilmeli. Sınıf yönetimine sahip olmalı. Muhataplarının seviyesine inebilmeli. Sınıfta hitabeti iyi olmalı. Derlerini akıcı bir dille sunmalı, düzgün konuşmalı. Çocukların ilgisini her zaman diri tutabilmeli. En uygun yöntem ve tekniği kullanmalı. Eğitim ortamında gerekli disiplini sağlayacak mesleki bilgi. Ölçme değerlendirme bilgisi. Teknolojik bilgi ve beceriye sahip olmak. Öncelikle bilgileri günün şartlarına uygun hale getirerek öğrencilerin anlayabileceği düzeyde sunmalı. Anlatım kabiliyeti. Ölçme değerlendirme metotlarını bilmeli. Pedagojik formasyon. Görsel araç gereçlerle konuları cazip hale getirmeli. Teknolojik imkanları kullanabilme. Dersleri yaparak yaşayarak işlemeli. Bilgi aktarabilecek yeterli formasyon. İnternet ve teknolojiyi derslerde kullanır. Konuları öğrenci seviyesine uygun bir şekilde aktarabilme. Ölçme değerlendirme konusunda hassasiyet.</p>
<p>Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri</p>	<p>Öğrencilerin iyi insan olmaları için gayret etmeli. Öğrencinin ahlaki gelişiminde rol almalı. Okul dışında öğrencilere bitlikte olmalı. Öğrencileri yönlendirmeli.(Rehberlik) Öğrencini davranışlarını iyileştirmede sorumluluk almalı. Okulun işleyişini bilmeli. Öğrencilerin kişiliklerine katkı yapmalı. Uygulamalarda öğrencilere rehber olmalı. Öğrencilere örnek, model olmalı, rehberlik yapmalı. Öğrencilere ahlaki konularda öğütler vermeli. Öğrencilerin ders dışında da sorunlarını dinleme ve bu doğrultuda çözüm önerileri sunma. Öğrencilerin sosyalleşmesini sağlamalı. Rehber olmalı, bütünüyle ele almalı. Ders dışında da insanlık geleceği ve yararına davranışları verebilmeli. Öğrenciyle ders dışında da etkili bir diyalog kurabilmeli. Okul kuralları hakkında bilgili olmalı. Rehberlik etmeli. Çocukların kişiliğini değiştirmeden geliştirmeye özen göstermeli ve buna çabalamalı. Kuranı tanıma ve ondan yararlanma konusunda öğrencilere rehberlik etmeli. Öğrencilere güven vermelidir.</p>

	<p>Öğrencilerle ders dışı sosyal çalışmalara katılmalı. Öğrenciyle diyaloglarının iyi olması. Okul işlerini bilmeli. Öğrencileriyle kendini sevdiren ilişkiler kurmalı. Öğrencileriyle sadece derste değil fırsat buldukça beraber olmalı. Sadece müfredata bağlı kalmadan öğrencilerin eğitimine daha fazla önem vermek, iyi bir ahlaka sahip olmalarını sağlamak. Okul dışında öğrencilerle görüşür. Rehberlik. Öğretmenliğin öğretim işlevinin yanında eğitim işlemine de önem vermeli. Yani rehberlik etmeli. Öğrencilere yol göstermeli. Öğrencileriyle iyi iletişim kurabilmeli. Öğrencilerini sevmek. Rehberlik alanındaki yeterlik. Öğrencilerini yönlendirmeli. Çocukların psikolojisini iyi bilmeli ve ona göre yaklaşmalı. Her konuda rehberlik yapabilmeli. Öğrenciler arasındaki anlayışı pekiştirme çalışmaları yapmalı. Okulla ilgili mevzuatları bilmeli.</p>
<p>Kişisel ve Mesleki Özellikler</p>	<p>Sosyal olmalı Söyledikleriyle yaptıkları tutarlı olmalı. Kişiliği ve karakteriyle İslamı temsil etmeli. Örnek olmalı. Öğrettiklerini uygulamalı. Modern çağa uygun düşünmeli ve giyinmeli. Alanı dışında da okumalı. Namaz kılmalı. Okullarda öğretmenlerle yapılacak gezi ve eğlencelere katılmalı. Her alanda okumalı. Hitap edeceği kişilere örnek olmalı. Sosyal kişilik. Velilerle sürekli iletişim halinde olmalı. Organize edici. Anlattığı ve verdiği konuları hayatında da göstermeli. Günlük en az bir gazete okumalı. Temiz ve düzenli olmak. Bütün öğretmen ve öğrencilerle iletişim kurabilmeli. Örnek davranışta bulunmaya özen göstermeli. Katı ve sert olamamalı. Temsil. Kaliteli diyalog kurabilme. Hoşgörülü olmalı.</p>

	<p>Mümkün olduğunca aileleri tanımaya çalışmalı. Güncel konuları takip etmeli İletişim becerisi yüksek olmalı. Sanattan, edebiyattan, spordan anlamalı. Yaptıklarıyla söyledikleri çelişmeyecek bir yaşam sürmeli. Farklı sosyal aktiviteler. Sosyallik. Öğrencilerin örnek alabileceği bir insan olmalı. İletişim, kendini ifade etme. Güncel bilgi. Tebessümlü ve sevecen olmalı. Eleştirilere açık olmalı. Meslektaşlarıyla uyum içinde olmalı. Kişilikli, kompleksiz olmalı. Güler yüzlü olmak. Kılık kıyafetiyle dış görünüşüne önem vermeli. Teorik bilgiler dışında pratik alanda örnek olmak. Ahlaklı olmalı. Sosyalitesi yüksek olmalı. Giyim kuşam, ahlaki davranış ve tutumlarla öğrenciyeye örnek olmalı. Araştırma inceleme ve yeniliklere açık olma. Sabır, hoşgörü, sevgi. Öğretmen kimliğine yakışır şekilde davranmalı. Öğrettiklerini davranışlarına dönüştürmüş olmalı. Meslektaşları, veliler ve sivil toplum kuruluşlarıyla işbirliği kurabilmeli. En az bir sanat dalı ile ilgilenmeli. Espri yeteneğine sahip olmalı. Kötü alışkanlıkları olmamalı. Sosyal olmalı(öğrenci, öğretmen, veli). Etik değerlere saygılı olmalı. Sürekli, düzenli ve planlı çalışma alışkanlığı olmalı. Öncelikle kendi ahlakı düzgün olmalı. Velileriyle diyalogu iyi tutmalı. Tarafsız olmalı. Sessiz, sakin olmaktan ziyade aktif ve girişken olmalı. Sosyal aktiflik (spor, müzik, tiyatro). Zümre çalışmalarına açık olmalı. Sosyal çevreyle barışık olmalı. Okuldaki sosyal ve kültürel etkinliklerde faal olarak görev almalı. Arkadaş çevresiyle uyum. Mesai arkadaşları ve çevresiyle uyumlu olmalı. Ekip çalışmasına yatkınlık. Herkes tarafından güvenilen biri olmalı. Öğrenci velileriyle gerektiğinde kontak kurmak. Okuldaki ortamı dengeleyici ve birleştirici olmalı.</p>
--	---

3.2. ARAŞTIRMADA EVREN VE ÖRNEKLEM

Araştırmanın evrenini, Rize ili ve ilçelerinde bulunan ilköğretim okullarındaki DKAB öğretmenleri, DKAB öğretmenlerinin haricinde kalan diğer öğretmenler ve okul yöneticileri oluşturmaktadır. İl genelinde 109 ilköğretim okulu ve bu okullarda görev yapan toplam 2089 öğretmen bulunmaktadır. Bu öğretmenlerin 104'ü DKAB öğretmeni, 173'ü okul idarecisi ve 1812'si diğer branşlara bağlı öğretmenlerdir. Araştırmanın örneklemini 2010 - 2011 eğitim - öğretim yılında Rize ili ve ilçelerindeki ilköğretim okullarında görev yapan 262 öğretmen oluşturmaktadır. Örneklemdaki öğretmenler araştırmacı tarafından belirlenen okullarda görev yapan öğretmenlerden oluşmaktadır. Örnekleme yer alan öğretmenler seçilen okullardaki DKAB öğretmenlerinden, DKAB öğretmenlerinin haricinde kalan diğer öğretmenlerden ve okul yöneticilerinden oluşmaktadır.

Tablo 3: Araştırmada Evren Örneklem İlişkisi

GRUPLAR	EVREN		ÖRNEKLEM	
	N	%	N	%
DKAB Öğretmenleri	104	5	61	23,3
Okul idarecileri	173	8,3	31	11,8
Diğer Branş Öğretmenleri	1812	86,7	170	64,9
TOPLAM	2089	100	262	100

Araştırmamızın örnekleminin % 23,3'ünü DKAB öğretmenleri, % 11,8'ini okul idarecileri, % 64,9'unu diğer branş öğretmenleri oluşturmaktadır.

Tablo 4: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Branşa Göre Dağılımları

BRANŞ	N	%
DKAB Öğretmeni	61	23,3
Diğer Branş Öğretmenleri	201	76,7
TOPLAM	262	100

Araştırmaya katılan öğretmenlerin branşlara göre dağılımlarına bakıldığında örneklemin % 23,3'ünü DKAB öğretmenleri, % 76,7'sini diğer branş

öğretmenleri oluşturmaktadır. Diğer branş öğretmenleri başlığı altında şu branşlar bulunmaktadır: Sınıf, Matematik, Fen - Teknoloji, Türkçe, Sosyal Bilgiler, İngilizce, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık, Görsel Sanatlar, Beden Eğitimi, Bilişim Teknolojileri, Okul Öncesi, Coğrafya, Tarih, Giyim Üretim Teknolojisi, El Sanatları, Felsefe.

Tablo 5: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Branşa Göre Cinsiyet Dağılımları

BRANŞ	CİNSİYET				TOPLAM	
	Kadın		Erkek			
	N	%	N	%	N	%
Diğer Branş Öğretmenleri	88	43,8	113	56,2	201	76,7
DKAB Öğretmenleri	28	45,9	33	54,1	61	23,3
TOPLAM	116	44,3	146	55,7	262	100

Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Branşa Göre Cinsiyet Dağılımlarını gösteren tabloya bakıldığında; diğer branş öğretmenlerinin % 43,8'i kadın ve %56,2'si erkek öğretmenlerden oluşmaktadır. Araştırmaya katılan DKAB öğretmenlerinin % 45,9'unu kadın ve % 54,1'ini erkek öğretmenler oluşturmaktadır. Toplamda örneklemin % 44,3'ünü kadın ve % 55,7'sini erkek katılımcılar oluşturmaktadır.

Tablo 6: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Branşa Göre Okuldaki Görev Dağılımları

BRANŞ	OKULDAKİ GÖREVİ				TOPLAM	
	Öğretmen		Okul Yöneticisi			
	N	%	N	%	N	%
Diğer Branş Öğretmenleri	177	88,1	24	11,2	201	76,7
DKAB Öğretmenleri	54	88,5	7	11,5	61	23,3
TOPLAM	231	88,2	31	11,8	262	100

Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Branşa Göre Okuldaki Görev Dağılımlarını gösteren tabloya göre; DKAB öğretmenlerinin haricinde kalan diğer branş öğretmenlerinin % 88,1'i öğretmen ve % 11,2'si okul yöneticisidir. DKAB öğretmenlerinin ise % 88,5'i öğretmen, % 11,5'i okul yöneticidir. Araştırma grubunun büyük bir çoğunluğu öğretmen olarak görev yapmaktadır.

Tablo 7: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Branşa Göre Yaş Dağılımları

BRANŞ	YAŞ						TOPLAM	
	21-30		31-40		41 ve üzeri		N	%
	N	%	N	%	N	%		
Diğer Branş Öğretmenleri	117	58,2	55	27,4	29	14,4	201	76,7
DKAB Öğretmenleri	23	37,7	27	44,3	11	18	61	23,3
TOPLAM	140	53,4	82	31,3	40	15,3	262	100

Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Branşa Göre Yaş Dağılımlarını gösteren tabloya bakıldığında; diğer branş öğretmenlerinin % 58,2'si 21 - 30 yaş aralığında, % 27,4'ü 31 - 40 yaş aralığında, % 14,4'ü 41 ve üzeri yaş aralığındadır. Örneklemdaki DKAB öğretmenlerinin % 37,7'si 21 - 30 yaş aralığında, % 44,3 'ü 31 - 40 yaş aralığında, % 18'i ise 41 ve üzeri yaş aralığındadır. Buradan görüldüğü üzere örneklemdaki öğretmenler yaş itibariyle çoğunlukla genç öğretmenlerden oluşmaktadır. Bunun nedeni son yıllarda öğretmen yetiştiren kurumların oldukça fazla mezun vermesi ve bunun paralelinde de öğretmen alımlarındaki miktarın artmasından kaynaklanmış olabilir. Bununla birlikte tez verilerinin toplanması aşamasında genç öğretmenlerin ölçekteki soruları cevaplamada daha istekli ve gönüllü davranması ve yaş itibariyle orta yaş üstü öğretmenlerin ölçekteki soruların cevaplanmasında isteklerinin daha az olması bu farkı ortaya koymuş olabilir. Genç öğretmenlerin orta yaş üstü öğretmenlerden daha çok ölçek doldurulmasına katılmış olmaları verilerin toplanması aşamasında tecrübeyle ortaya konulabilmektedir.

Tablo 8: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Branşa Göre Kıdem Yılı Dağılımları

BRANŞ	KIDEM YILI						TOPLAM	
	1-10 yıl		11-20 yıl		21yıl ve üzeri		N	%
	N	%	N	%	N	%		
Diğer Branş Öğretmenleri	142	70,6	40	19,9	19	9,5	201	76,7
DKAB Öğretmenleri	38	62,3	18	29,5	5	8,2	61	23,3
TOPLAM	180	68,7	58	22,1	24	9,2	262	100

Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Branşa Göre Kıdem Yılı Dağılımlarını gösteren tabloya bakıldığında; diğer branş öğretmenlerinin % 70,6'sı 1 - 10 yıl, %19,9'u 11 - 20 yıl ve % 9,5'i 21 ve üzeri kıdem yılı aralığında bulunmaktadır. Araştırmaya katılan DKAB öğretmenlerinin % 62,3'ü 1 - 10 yıl, % 29,5'i 11 - 20 yıl ve % 8,2'si 21 ve üzeri kıdem yılı aralığında bulunmaktadır. Örneklem tamamına bakıldığında katılımcıların % 68,7 si 1 - 10 yıl arasında görev süresine sahiptir. Tablo 7'de ortaya çıkan sonuçlarda belirttiğimiz öğretmenlerin ölçeğe katılma durumlarına yapılan yorum, öğretmenlerin kıdem yılı dağılımlarından çıkan sonuçlara da yapılabilir.

Tablo 9: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Branşa Göre Mezun Olunan Okul Dağılımları

BRANŞ	MEZUN OLUNAN OKUL										TOPLAM	
	Öğretmen Okulu- Eğitim Enstitüsü- Eğitim Yüksekokulu- Yüksek İslam Enstitüsü-İslami İlimler Akademisi		Eğitim Fakültesi		Diğer Fakülteler Fen Edebiyat Fakültesi		İlahiyat Fakültesi		DKAB Öğretmenliği Bölümü			
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Diğer Branş Öğretmenleri	20	10	151	75,1	30	14,9	0	0	0	0	201	76,7
DKAB Öğretmenleri	2	3,3	0	0	0	0	38	62,3	21	34,4	61	23,3
TOPLAM	22	8,4	151	57,6	30	11,5	38	14,5	21	8	262	100

Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Branşa Göre Mezun Olunan Okul Dağılımlarını gösteren tabloya bakıldığında; diğer branş öğretmenlerinin % 10'u Öğretmen Okulu - Eğitim Enstitüsü - Eğitim Yüksekokulu - Yüksek İslam Enstitüsü - İslami İlimler Akademisi, % 75,1'i Eğitim Fakültesi, % 14,9'u Diğer Fakülteler ve Fen Edebiyat Fakültesi mezunlarından oluşmaktadır. Araştırmaya katılan DKAB öğretmenlerinin % 3,3'ü Öğretmen Okulu - Eğitim Enstitüsü - Eğitim Yüksekokulu - Yüksek İslam Enstitüsü - İslami İlimler Akademisi, %62,3'ü İlahiyat Fakültesi, % 34,4'ü DKAB Öğretmenliği Bölümü mezunudur. Tablodan görüldüğü üzere; diğer branş öğretmenlerinin büyük bir kısmı, öğretmen yetiştiren kurumların tek çatı altında toplanma çabası sonucu kurulan Eğitim Fakültesi mezunlarıdır. DKAB Öğretmenlerinde İlahiyat Fakültesi mezunu olanların oranının DKAB Öğretmenliği Bölümü mezunlarından fazla olması İlköğretim DKAB Öğretmenliği Bölümünün İlahiyat Fakültelerinin yanı sıra 1998 - 1999 eğitim - öğretim yılından itibaren öğrenci yetiştirmeye başlaması olabilir.

Tablo 10: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Branşa Göre Öğrenim Durumu Dağılımları

BRANŞ	ÖĞRENİM DURUMU				TOPLAM	
	Ön Lisans ve Lisans		Yüksek Lisans			
	N	%	N	%	N	%
Diğer Branş Öğretmenleri	192	95,5	9	4,5	201	76,7
DKAB Öğretmenleri	52	82,2	9	14,8	61	23,3
TOPLAM	224	93,1	18	6,9	262	100

Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Branşa Göre Öğrenim Durumu Dağılımlarını gösteren tabloya bakıldığında; diğer branş öğretmenlerinin % 95,5'i ön lisans ve lisans, % 4,5'i yüksek lisans mezunudur. Araştırmaya katılan DKAB öğretmenlerinin % 82,2'si ön lisans ve lisans, % 14,8'i yüksek lisans mezunudur. DKAB öğretmenlerinde yüksek lisans yapma oranının diğer branş öğretmenlerinden fazla olması ilahiyat fakültesi mezunu öğretmenlerinin formasyon eğitimi için tezsiz yüksek lisans yapmış olmalarından kaynaklanmış olabilir. Tablodan göreceğimiz bir başka sonuçta öğretmenlerimizin yüksek lisans

ve doktora yapma oranlarının oldukça düşük olmasıdır. Öğretmenlerimizin akademik olarak kendilerini geliştirmemesi ya da bunu yapacak fırsatları bulamaması eğitim camiasının eğitime verdiği ehemmiyetin çarpıcı bir sonucu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Tablo 11: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Branşa Göre Görev Yeri Dağılımları

BRANŞ	GÖREV YERİ						TOPLAM	
	İl Merkezi		İlçe Merkezi		Belde ve Köy			
	N	%	N	%	N	%	N	%
Diğer Branş Öğretmenleri	69	34,3	83	41,3	49	24,4	201	76,7
DKAB Öğretmenleri	30	49,2	18	29,5	13	21,3	61	23,3
TOPLAM	99	37,8	101	38,5	62	23,7	262	100

Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Branşa Göre görev yeri Dağılımlarını gösteren tabloya bakıldığında; diğer branş öğretmenlerinin % 34,3'ü il merkezinde, % 41,3'ü ilçe merkezinde, % 24,4'ü belde ve köylerde görev yapmaktadır. Araştırmaya katılan DKAB öğretmenlerinin ise % 49,2'si il merkezinde, % 29,5'i ilçe merkezinde, % 21,3'ü belde ve köylerde görev yapmaktadır.

Tablo 12: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Branşa Göre Hizmet İçi Eğitimi Alma Durumu Dağılımları

BRANŞ	HİZMET İÇİ EĞİTİM				TOPLAM	
	Katılmadım		Katıldım			
	N	%	N	%	N	%
Diğer Branş Öğretmenleri	26	12,9	175	87,1	201	76,7
DKAB Öğretmenleri	11	18	50	82	61	23,3
TOPLAM	37	14,1	225	85,9	262	100

Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Branşa Göre Hizmet İçi Eğitime Katılma Durumu Dağılımlarını gösteren tabloya bakıldığında; diğer branş öğretmenlerinin % 12,9'u hizmet içi eğitime katılmadığını, % 87,1'i hizmet içi

eğitime katıldıklarını belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan DKAB öğretmenlerinin % 18'i hizmet içi eğitime katılmadığını, % 82'si hizmet içi eğitime katıldıklarını belirtmişlerdir. Çıkan sonuçlara göre öğretmenlerimizin büyük bir kısmının hizmet içi eğitim almış olmaları bu konuda MEB'in öğretmenlerini hizmet içi eğitimle geliştirdikleri ve öğretmenlerin kendilerini yeni bilgilerle donatmaya çalıştıkları söylenebilir.

3.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırma amaçları doğrultusunda araştırmacı tarafından geliştirilen ve iki bölümden oluşan ölçek hazırlanmıştır. Ölçeğin ilk bölümünde araştırmaya katılan öğretmenlerin kişisel özelliklerini belirlemeyi amaçlayan 10 soru hazırlanmıştır. Ölçeğin ikinci bölümünde araştırmanın alt problemlerine yönelik bir adet açık uçlu soru kullanılmıştır. Ölçeğin hazırlanması aşamasında alanda yapılmış çalışmalarda kullanılan ölçme araçları, ilgili literatür ve uzman görüşlerinden alınan fikirler doğrultusunda araştırmanın alt problemine yönelik olarak; "Size göre bir Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmeninde bulunması gereken mesleki yeterlikler nelerdir? Önem derecesine göre 1'den 10'a kadar yazınız" sorusu sorulmuştur. Veriler, araştırmacının okulları dolaşarak veri toplama aracının bizzat öğretmenlere uygulanmasıyla toplanmıştır. Verilerin toplanması aşamasında 291 ölçme aracı geri alınmıştır ancak bunlardan 29 tanesi çeşitli nedenlerle değerlendirmeye dahil edilmemiş ve 262 ölçme aracının sunduğu veriler ile analiz yapılmıştır.

3.4. VERİLERİN ANALİZİ

Araştırma sonucunda elde edilen 262 veri toplama aracındaki verilerin, SPSS 17.0 paket programında öğretmenlerinin cinsiyet, yaş, mesleki kıdem, okuldaki görevi, branş, mezun olduğu fakülte, eğitim düzeyi, hizmet içi eğitim kurslarına katılma değişkenlerine göre analizi yapılmıştır. Öncelikle ölçeğe katılan öğretmenlerin değişkenlere göre frekans ve yüzde dağılımları verilmiştir. Daha sonra kişisel değişkenlerle alt probleme ilişkin soruların ilişkisine Khi-Kare(X^2) testiyle bakılmış ve çıkan sonuçlar bulgular başlığı altında verilmiştir. Anlamlılık düzeyi $p < ,05$ alınmış ve bu çerçevede değerlendirmeler yapılmıştır.

IV. BÖLÜM

4. BULGULAR

Bu bölümde, “Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmeninde bulunması gereken mesleki yeterlikler” ile ilgili olarak öğretmenlere uygulanan ölçek çalışması sonuçlarından elde edilen bulgular yer almaktadır. Araştırmaya katılan DKAB öğretmenleri, diğer branş öğretmenleri ve okul yöneticilerinin DKAB öğretmenlerinde görmek istedikleri mesleki yeterlik alanlarıyla ilgili görüşleri çeşitli değişkenlere göre ele alınmış ve bulguların daha iyi anlaşılması için analiz edilen veriler tablolaştırılıp bu bölümde açıklanmıştır. Aynı zamanda araştırmaya katılan öğretmenlerin araştırmada kullanılan ölçeğe yazdıkları cümlelere de bu bölümde yer verilmiştir.

4.1. ARAŞTIRMAYA KATILAN ÖĞRETMENLERİN DKAB ÖĞRETMENİ, DİĞER BRANŞ ÖĞRETMENİ VE OKUL YÖNETİCİSİ OLMA DURUMLARINA İLİŞKİN BULGULAR

Bu bölümde yeni öğretmen yetiştirme modeli bağlamında DKAB öğretmenleri, diğer branş öğretmenleri ve okul yöneticilerinin DKAB öğretmeninde görmek istediği mesleki yeterlik alanlarıyla ilgili cinsiyet, yaş, kıdem yılı, mezun olunan okul, öğrenim durumu, görev yeri, hizmet içi eğitim alma durumu, branş ve okuldaki görevi değişkenlerine ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Burada değişkenlerle ilgili bulgular 1, 2, 3 ve 4. derecede DKAB öğretmeninde görülmesi istenilen yeterlik alanlarına göre tablolaştırılıp açıklanmıştır.

4.1.1. CİNSİYET DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN BULGULAR

Bu bölümde araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyet değişkenine göre 1, 2, 3 ve 4. derecede DKAB öğretmenlerinde görmeyi bekledikleri yeterlik alanlarıyla ilgili bulgular tablolar halinde verilmiştir.

Tablo 13: Cinsiyet Değişkeni İçin DKAB Öğretmenlerinde 1. Derecede Görülmesi Beklenen Yeterlik Alanı

BRANŞ	CİNSİYET		1. Derecede Önemli Görülen Yeterlik Alanları				TOPLAM
			Alan Bilgisi	Öğretme-Öğrenme Sürecini Yönetme	Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri	Kişisel ve Mesleki Özellikler	
Diğer Branş Öğretmenleri *	Kadın	N	34	17	3	34	88
		%	38,6	19,3	3,5	38,6	100
	Erkek	N	39	22	1	51	113
		%	34,5	19,5	0,9	45,1	100
	Toplam	N	73	39	4	85	201
		%	36,3	19,4	2	42,3	100
DKAB Öğretmenleri **	Kadın	N	16	5	0	7	28
		%	57,1	17,9	0	25	100
	Erkek	N	22	3	0	8	33
		%	66,7	9,1	0	24,2	100
	Toplam	N	38	8	0	15	61
		%	62,3	13,1	0	24,6	100

* X^2 : 2,310 Sd: 3 p = ,511 p > ,05 Önemsiz

** X^2 : 1,112 Sd: 2 p = ,574 p > ,05 Önemsiz

Örneklem grubundaki öğretmenlerin cinsiyetlerine göre DKAB öğretmenlerinde 1. derecede olmasını istedikleri ya da bekledikleri yeterlik alanına ilişkin dağılım tablo 13'de verilmiştir. Buna göre gerek diğer branş öğretmenleri gerekse DKAB öğretmenleri bağlamında cinsiyet değişkeni açısından 1. derecede tercih ettikleri yeterlik alanında bir farklılaşma olmadığı görülmektedir. Diğer branş öğretmenlerinde erkeklerin % 45,1'i Kişisel ve Mesleki Özellikler yeterlik alanını 1. derecede DKAB öğretmenlerinde görmek isterken, kadınların % 38,6 'sı 1. derecede Kişisel ve Mesleki Özellikler yeterlik alanını ve Alan Bilgisi yeterlik alanını eşit oranla DKAB öğretmenlerinde görmek istemişlerdir. Araştırmaya katılan diğer branş öğretmenlerinin veri toplama aracına 1. sırada Kişisel ve Mesleki Özellikler yeterlik alanıyla ilgili yazdıkları

bazı cümleler şöyledir: “sabır ve tevazu”,”hoşgörü”, “düzen, tertip”, “güvenilir olmalı”, “hoş görülmesi olmalı”, “güler yüzlü olmak”.

DKAB öğretmenleri cinsiyet değişkenine göre kendilerinde 1. derecede Alan Bilgisi yeterlik alanının olmasını istemişlerdir. Burada erkek katılımcıların Alan Bilgisi yeterlik alanını 1. derecede isteme oranları (% 66,7) kadın katılımcıların oranından (% 57,1) yüksektir. Araştırmaya katılan DKAB öğretmenlerinin veri toplama aracına 1. sırada Alan Bilgisi yeterlik alanıyla ilgili yazdıkları bazı cümleler şöyledir: “alan bilgisine sahip olmalı”, “bilgi ve donanım”, “Türk milli eğitim sisteminin dayandığı temel değer ve ilkeleri bilmeli”.

Tablo 14: Cinsiyet Değişkeni İçin DKAB Öğretmenlerinde 2. Derecede Görülmesi Beklenen Yeterlik Alanı

BRANŞ	CİNSİYET		2. Derecede Önemli Görülen Yeterlik Alanları				TOPLAM
			Alan Bilgisi	Öğretme-Öğrenme Sürecini Yönetme	Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri	Kişisel ve Mesleki Özellikler	
Diğer Branş Öğretmenleri *	Kadın	N	21	31	4	32	88
		%	23,9	35,2	4,5	36,4	100
	Erkek	N	36	27	11	39	113
		%	31,9	23,9	9,7	34,5	100
	Toplam	N	57	58	15	71	201
		%	28,4	28,9	7,5	35,3	100
DKAB Öğretmenleri **	Kadın	N	8	10	1	9	28
		%	28,6	35,7	3,6	32,1	100
	Erkek	N	6	16	0	11	33
		%	18,2	48,5	0	33,3	100
	Toplam	N	14	26	1	20	61
		%	23	42,6	1,6	32,8	100

* X^2 : 5,150 Sd: 3 p = ,161 p > ,05 Önemsiz
 ** X^2 : 2,477 Sd: 3 p = ,479 p > ,05 Önemsiz

Araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyetlerine göre DKAB öğretmenlerinde 2. derecede olmasını istedikleri ya da beledikleri yeterlik alanına ilişkin dağılım tablo 14’de verilmiştir. Buna göre diğer branş öğretmenleri ve DKAB öğretmenlerinin cinsiyet değişkeni açısından 2. derecede tercih ettikleri yeterlik alanında bir farklılaşma olmadığı görülmektedir. Bununla birlikte diğer branş öğretmenlerinde erkek katılımcıların % 34,5’i Kişisel ve Mesleki Özellikleri 2. dereceye koyarken, kadınların % 36,4 ‘ü 2. derecede DKAB öğretmenlerinde Kişisel ve Mesleki Özellikleri görmek istemişlerdir. Araştırmaya katılan diğer branş öğretmenlerinin veri toplama aracına 2. sırada Kişisel ve Mesleki Özellikler yeterlik alanıyla ilgili yazdıkları bazı cümleler şöyledir: “sevgi ve güler yüzlü olmalı”, “davranışlarıyla örnek olmalı”, “kişilik”, “kişilik olarak bu branşa uygun olmalı”, “kültürlü olmalı, günceli takip edebilmeli”, “kişi hak ve özgürlüklerine değer vermesi”, “ağırbaşlı, gerektiği kadar konuşan ve ilmi konuşan”.

DKAB öğretmenleri ise cinsiyet değişkenine göre kendilerinde 2. derecede Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanını olmasını istemişlerdir. Burada erkek katılımcıların Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanını 2. derecede isteme oranları (% 48,5) kadın katılımcıların oranından (%35,7) yüksektir. Araştırmaya katılan DKAB öğretmenlerinin veri toplama aracına 2. sırada Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanıyla ilgili yazdıkları bazı cümleler şöyledir: “formasyon”, yeni eğitim - öğretim teknikleri”, “anlatım kabiliyeti”, “bilgisini öğrencilere aktarma becerisi”, “derslerimiz daha çok soru - cevap yöntemiyle işlendiği için sınıf yönetimi sağlanmalı”.

Tablo 15: Cinsiyet Değişkeni İçin DKAB Öğretmenlerinde 3. Derecede Görülmesi Beklenen Yeterlik Alanı

BRANŞ	CİNSİYET		3. Derecede Önemli Görülen Yeterlik Alanları				TOPLAM	
			Alan Bilgisi	Öğretme-Öğrenme Sürecini Yönetme	Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri	Kişisel ve Mesleki Özellikler		
Diğer Branş Öğretmenleri *	Kadın	N	19	35	18	16	88	
		%	21,6	39,8	20,5	18,2	100	
	Erkek	N	20	53	25	15	113	
		%	17,7	46,9	22,1	13,3	100	
	Toplam	N	39	88	43	31	201	
		%	19,4	43,8	21,4	15,4	100	
	DKAB Öğretmenleri **	Kadın	N	3	13	3	9	28
			%	10,7	46,4	10,7	32,1	100
Erkek		N	2	14	7	10	33	
		%	6,1	42,4	21,2	30,3	100	
Toplam		N	5	27	10	19	61	
		%	8,2	44,3	16,4	31,1	100	

* X^2 : 1,798 Sd: 3 $p = ,615$ $p > ,05$ Önemsiz

** X^2 : 1,490 Sd: 3 $p = ,685$ $p > ,05$ Önemsiz

Tablo 15’de örneklem grubundaki öğretmenlerin cinsiyetlerine göre DKAB öğretmenlerinde 3. derecede görmeyi istedikleri yeterlik alanına ilişkin dağılım verilmiştir. Buna göre gerek diğer branş öğretmenlerinin gerekse DKAB öğretmenlerinin cinsiyet değişkeni açısından 3. derecede tercih ettikleri yeterlik alanında bir farklılaşma olmadığı görülmektedir. Bunun yanı sıra diğer branş öğretmenleri değişkeni kapsamında erkek öğretmenlerin % 46,9’u, kadın öğretmenlerin de % 39,8’i DKAB öğretmenlerinde 3. derecede görmek istediği yeterlik alanı olarak Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme olarak belirtmişlerdir. Erkek katılımcıların oranı kadın katılımcılardan yüksek olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan diğer branş öğretmenlerinin veri toplama aracına 3. sırada Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanıyla ilgili yazdıkları bazı cümleler şöyledir: “sınıf yönetimine hakim olmalı”, “öğrenci merkezli ders

işleme”, öğrenci - öğretmen ilişkisi”, “din dersini sevdirecek yöntemler uygulamalı”, “soruları yeterince açık olmalı”, “pedagojik formasyon”.

DKAB öğretmenlerinden kadın katılımcılar (% 46,4) erkeklerden daha yüksek oranla (% 42,4) kendilerinde 3. derecede Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanını görmek istemişlerdir. Araştırmaya katılan DKAB öğretmenlerinin veri toplama aracına 3. sırada Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanıyla ilgili yazdıkları bazı cümleler şöyledir: “öğrencileriyle iletişimi iyi olmalı”, alanıyla ilgili materyallere sahip olmalı”, “pedagojik formasyon”, “bildiklerini öğrencinin anlayacağı seviyede anlatabilme”.

Tablo 16: Cinsiyet Değişkeni İçin DKAB Öğretmenlerinde 4. Derecede Görülmesi Beklenen Yeterlik Alanı

BRANŞ	CİNSİYET		4. Derecede Önemli Görülen Yeterlik Alanları				TOPLAM
			Alan Bilgisi	Öğretme- Öğrenme Sürecini Yönetme	Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri	Kişisel ve Mesleki Özellikler	
Diğer Branş Öğretmenleri *	Kadın	N	13	7	62	6	88
		%	14,8	8,0	70,4	6,8	100
	Erkek	N	18	11	75	9	113
		%	15,9	9,7	66,4	8	100
	Toplam	N	31	18	137	15	201
		%	15,4	9,0	68,2	7,4	100
DKAB Öğretmenleri **	Kadın	N	1	0	24	3	28
		%	3,6	0	85,7	10,7	100
	Erkek	N	3	0	26	4	33
		%	9,1	0	78,8	12,1	100
	Toplam	N	4	0	50	7	61
		%	6,5	0	82,0	11,5	100

* X^2 : ,426 Sd: 3 p = ,935 p > ,05 Önemsiz
 ** X^2 : ,819 Sd: 2 p = ,664 p > ,05 Önemsiz

Tablo 16’da örneklem grubundaki öğretmenlerin cinsiyetlerine göre DKAB öğretmenlerinde 4. derecede olmasını istedikleri ya da beklemedikleri yeterlik alanına ilişkin dağılım verilmiştir. Buna göre gerek diğer branş öğretmenleri gerekse DKAB öğretmenleri cinsiyet değişkeni açısından 4. derecede tercih ettikleri yeterlik alanında bir farklılaşma olmadığı görülmektedir. Bununla birlikte diğer branş öğretmenlerinde kadın katılımcıların (%70,4) erkek katılımcılara (% 66,4) göre daha yüksek oranla 4. yeterlik alanında Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri yeterlik alanını görmek istemişlerdir. Araştırmaya katılan diğer branş öğretmenlerinin veri toplama aracına 4. sırada Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri yeterlik alanıyla ilgili yazdıkları bazı cümleler şöyledir: “öğrencilerin sosyal gelişimini sağlamalı”, “öğrenciyle etkili bir diyalog kurabilmeli”, “rehber olması”, “rehberlik alanındaki yeterlik”, “öğretme ve öğrencilere ahlaki konularda öğütler verme”.

DKAB öğretmenlerinde de kadın katılımcılar (% 85,7) erkek katılımcılara (% 78,8) göre yüksek oranda 4. derecede kendilerinde Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri yeterlik alanını görmek istemektedirler. Araştırmaya katılan DKAB öğretmenlerinin veri toplama aracına 3. sırada Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri yeterlik alanıyla ilgili yazdıkları bazı cümleler şöyledir: “öğrencilerin ders dışında da sorunlarını dinleme ve bu doğrultuda çözüm önerisi sunma”, “öğrencilerle sadece derslerde değil fırsat buldukça beraber olmak”, “öğrencilerle sosyal çalışmalara katılmalı”.

4.1.2. YAŞ DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN BULGULAR

Bu bölümde araştırmaya katılan öğretmenlerin yaş değişkenine göre 1, 2, 3 ve 4. derecede DKAB öğretmenlerinde görmeyi bekledikleri yeterlik alanlarıyla ilgili bulgular tablolar halinde verilmiştir.

Tablo 17: Yaş Değişkeni İçin DKAB Öğretmenlerinde 1. Derecede Görülmesi Beklenen Yeterlik Alanı

BRANŞ	YAŞ		1. Derecede Önemli Görülen Yeterlik Alanları				TOPLAM
			Alan Bilgisi	Öğretme-Öğrenme Sürecini Yönetme	Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri	Kişisel ve Mesleki Özellikler	
Diğer Branş Öğretmenleri *	21-30	N	45	27	3	42	117
		%	38,5	23,1	2,6	35,9	100
	31-40	N	19	7	1	28	55
		%	34,5	12,7	1,8	50,9	100
	41 ve üzeri	N	9	5	0	15	29
		%	31,0	17,2	0	51,8	100
	Toplam	N	73	39	4	85	201
		%	36,3	19,4	2	42,3	100
DKAB Öğretmenleri **	21-30	N	14	5	0	4	23
		%	60,9	21,7	0	17,4	100
	31-40	N	19	2	0	6	27
		%	70,4	7,4	0	22,2	100
	41 ve üzeri	N	5	1	0	5	11
		%	45,5	9	0	45,5	100
	Toplam	N	38	8	0	15	61
		%	62,3	13,1	0	24,6	100

* X^2 : 6,052 Sd: 6 p = ,417 p > ,05 Önemsiz

** X^2 : 5,395 Sd: 4 p = ,249 p > ,05 Önemsiz

Tablo 17’de örneklem grubundaki öğretmenlerin yaş değişkenine göre DKAB öğretmenlerinde 1. derecede olmasını bekledikleri yeterlik alanına ilişkin analiz sonuçları verilmiştir. Buna göre diğer branş öğretmenleri ve DKAB

öğretmenleri yaş değişkeni açısından 1. derecede tercih ettikleri yeterlik alanında bir farklılaşma olmadığı görülmektedir. Bununla birlikte diğer branş öğretmenlerinde 21 - 30 yaş aralığındaki öğretmenler Alan Bilgisi yeterlik alanını % 38,5 ile 1. sıraya koyarken, 31 - 40 yaş aralığındaki öğretmenlerin % 50,9 ve 41 ve üstü yaş aralığındaki öğretmenlerin % 51,8'i Kişisel ve Mesleki Özellikleri 1. derecede belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan diğer branş öğretmenlerinin veri toplama aracına 1. sırada Kişisel ve Mesleki Özellikler yeterlik alanıyla ilgili yazdıkları bazı cümleler şöyledir: “ahlaklı olmalı”, “gündemi takip etmeli”, “anlayışlı olmalı”, “kişiliği oturaklı olmalı”, “yumuşak huylu”, “insan ilişkileri iyi olmalı”.

DKAB öğretmenlerinden 21 - 30 yaş aralığındakilerin % 60,9'u, 31 - 40 yaş aralığındakilerin % 70,4'ü Alan Bilgisini, 41 ve üzeri yaş aralığındaki DKAB öğretmenleri ise Alan Bilgisi ile Kişisel ve Mesleki Özellikleri % 45,5'lik aynı oranda 1. derecede kendilerinde görmek istemişlerdir. Buradan görülüyor ki DKAB öğretmenleri yaş aralıkları fark etmeksizin kendilerinde Alan Bilgisini yeterlik alanını 1. derecede görmeyi beklerken, 31 - 40 yaş aralığındaki öğretmenlerin yüzdelerindeki fark göze çarpmaktadır. Araştırmaya katılan DKAB öğretmenlerinin veri toplama aracına 1. sırada Alan Bilgisi yeterlik alanıyla ilgili yazdıkları bazı cümleler şöyledir: “gerekli bilgi ve birikim”, “alan bilgisine hakim olmalı”, “temel İslami bilimler konusunda yeterli olmalı”, “din dersi ile ilgili konulara genel anlamda hakim olmalı”.

Tablo 18: Yaş Değişkeni İçin DKAB Öğretmenlerinde 2. Derecede Görülmesi Beklenen Yeterlik Alanı

BRANŞ	YAŞ		2. Derecede Önemli Görülen Yeterlik Alanları				TOPLAM	
			Alan Bilgisi	Öğretme-Öğrenme Sürecini Yönetme	Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri	Kişisel ve Mesleki Özellikler		
Diğer Branş Öğretmenleri *	21-30	N	33	36	4	44	117	
		%	28,2	30,8	3,4	37,6	100	
	31-40	N	16	15	7	17	55	
		%	29,1	27,3	12,7	30,9	100	
	41 ve üzeri	N	8	7	4	10	29	
		%	27,6	24,1	13,8	34,5	100	
	Toplam	N	57	58	15	71	201	
		%	28,4	28,9	7,5	35,3	100	
	DKAB Öğretmenleri **	21-30	N	5	11	1	6	23
			%	21,7	47,8	4,3	26,1	100
31-40		N	6	12	0	9	27	
		%	22,2	44,4	0	33,3	100	
41 ve üzeri		N	3	3	0	5	11	
		%	27,3	27,3	0	45,5	100	
Toplam		N	14	26	1	20	61	
		%	23	42,6	1,6	32,8	100	

* X^2 : 7,083 Sd: 6 p = ,313 p > ,05 Önemsiz

** X^2 : 3,394 Sd: 6 p = ,758 p > ,05 Önemsiz

Tablo 18’de örneklem grubundaki öğretmenlerin yaş değişkenine göre DKAB öğretmenlerinde 2. derecede olmasını istedikleri yeterlik alanına ilişkin dağılım verilmiştir. Buna göre diğer branş öğretmenleri ile DKAB öğretmenleri yaş değişkeni açısından 2. derecede tercih ettikleri yeterlik alanında bir farklılaşma olmadığı görülmektedir. Bununla birlikte diğer branş öğretmenleri tüm yaş gruplarında DKAB öğretmenlerinde 2. derecede Kişisel ve Mesleki Özellikleri görmek istemektedirler. Burada 21 - 30 yaş aralığındakilerin % 37,6’sı, 31 - 40 yaş aralığındakilerin % 30,9’u, 41 ve üzeri yaş aralığındakilerin %

34,5'i DKAB öğretmenlerinde 2. derecede Kişisel ve Mesleki Özellikler yeterlik alanını görmek istemektedirler. Araştırmaya katılan diğer branş öğretmenlerinin veri toplama aracına 2. sırada Kişisel ve Mesleki Özellikler yeterlik alanıyla ilgili yazdıkları bazı cümleler şöyledir: “laik”, ayrımcılık (özellikler mezhepler konusunda) yapmamalı”, “din ve inanışlara saygı ve hoşgörü”, “mesleğine uygun davranışlar içinde bulunması”, “etik kurallara tam uygun hareket etmeli”, “söyledikleriyle yaptıkları tutarlı olmalı, kendi yapmalı”.

DKAB öğretmenleri 21 - 30 yaş aralığında % 47,8 ve 31-40 yaş aralığında % 44,4 ile 2. derecede kendilerinde Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanını görmek istemektedirler. 41 ve üstü yaş aralığındaki DKAB öğretmenleri 2. derecede kendilerinde % 45,5 ile Kişisel ve Mesleki Özellikler yeterlik alanını görmek istemişlerdir. Araştırmaya katılan DKAB öğretmenlerinin veri toplama aracına 2. sırada Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanıyla ilgili yazdıkları bazı cümleler şöyledir: “ teknolojiyi kullanma”, “yöntem ve teknikleri iyi kullanabilme”, “etkili öğretim teknikleri kullanması”, “mesleki formasyon”.

Tablo 19: Yaş Değişkeni İçin DKAB Öğretmenlerinde 3. Derecede Görülmesi Beklenen Yeterlik Alanı

BRANŞ	YAŞ		3. Derecede Önemli Görülen Yeterlik Alanları				TOPLAM	
			Alan Bilgisi	Öğretme-Öğrenme Sürecini Yönetme	Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri	Kişisel ve Mesleki Özellikler		
Diğer Branş Öğretmenleri *	21-30	N	25	47	19	26	117	
		%	21,4	40,2	16,2	22,2	100	
	31-40	N	9	27	14	5	55	
		%	16,4	49,1	25,5	9,1	100	
	41 ve üzeri	N	5	14	10	0	29	
		%	17,2	48,3	34,5	0	100	
	Toplam	N	39	88	43	31	201	
		%	19,4	43,8	21,4	15,4	100	
	DKAB Öğretmenleri **	21-30	N	3	7	4	9	23
			%	13,0	30,4	17,4	39,2	100
31-40		N	1	13	4	9	27	
		%	3,7	48,1	14,8	33,3	100	
41 ve üzeri		N	1	7	2	1	11	
		%	9,1	63,6	18,2	9,1	100	
Toplam		N	5	27	10	19	61	
		%	8,2	44,3	16,4	31,1	100	

* X^2 : 15,010 Sd: 6 p = ,020 p < ,05 Önemli
** X^2 : 5,660 Sd: 6 p = ,462 p > ,05 Önemsiz

Tablo 19’da araştırmaya katılan öğretmenlerin yaş değişkenine göre DKAB öğretmenlerinde 3. derecede olmasını istedikleri yeterlik alanına ilişkin dağılımdaki khi-kare testinin analizi sonuçlarına göre, DKAB öğretmenleri yaş değişkeni açısından 3. derecede tercih ettikleri yeterlik alanında anlamlı bir farklılaşma yoktur. Öte yandan diğer branş öğretmenlerinin yaşa bağlı olarak 3. derecede DKAB öğretmenlerinde olması gerektiğini düşündükleri yeterlik alanında önemli bir farklılaşma olduğu görülmüştür (p = 0,20 p < 05). Buna göre, diğer branş öğretmenleri bağlamında bakıldığında 21-30 yaş aralığındaki

öğretmenlerin % 40,2'si, 31 - 40 yaş aralığındakilerin % 49,1 'i, 41 ve üzeri yaş aralığındakilerin % 48,3'ü 3. derecede Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanını DKAB öğretmenlerinde görmek istemişlerdir. Burada 31 - 40 yaş aralığındaki diğer branş öğretmenleri diğer iki yaş grubundan ayrılarak 3. derecede DKAB öğretmenlerinde Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanını daha fazla oranla görmek istemektedirler. Araştırmaya katılan diğer branş öğretmenlerinin veri toplama aracına 3. sırada Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanıyla ilgili yazdıkları bazı cümleler şöyledir: “meslek bilgisi yeterli seviyede olmalı”, “din kültürü ve ahlak bilgisi öğretimine uygun yöntem, teknik, materyal ve kaynaklar kullanılmalıdır”, “bilgilerini aktarmak için düzgün konuşabilmesi”.

DKAB öğretmenlerinde yaş değişkenine göre bakıldığında 21 - 30 yaş aralığındaki öğretmenlerin % 39,2'si kendilerinde Kişisel ve Mesleki Özellikler yeterlik alanını görmek isterlerken, 31 - 40 yaş aralığındaki öğretmenlerin % 48,1'i, 41 ve üzeri yaş aralığındaki öğretmenlerin % 63,6'sı kendilerinde Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanını 3. derecede kendilerinde görmeyi beklemektedirler. Burada 21-30 yaş aralığındaki DKAB öğretmenleri diğer iki yaş grubundan ayrılarak Kişisel ve Mesleki Özellikler yeterlik alanını kendilerinde görmeyi beklemektedirler. Araştırmaya katılan DKAB öğretmenlerinin veri toplama aracına 3. sırada Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanıyla ilgili yazdıkları bazı cümleler şöyledir: “bütün teknolojik araçları kullanabilir olmalı ve bunları derslerde kullanmalı”, “konuları yaş seviyesine göre indirgeyebilmeli”.

Tablo 20: Yaş Değişkeni İçin DKAB Öğretmenlerinde 4. Derecede Görülmesi Beklenen Yeterlik Alanı

BRANŞ	YAŞ		4. Derecede Önemli Görülen Yeterlik Alanları				TOPLAM	
			Alan Bilgisi	Öğretme-Öğrenme Sürecini Yönetme	Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri	Kişisel ve Mesleki Özellikler		
Diğer Branş Öğretmenleri *	21-30	N	13	9	90	5	117	
		%	11,1	7,7	76,9	4,3	100	
	31-40	N	11	6	32	6	55	
		%	20	10,9	58,2	10,9	100	
	41 ve üzeri	N	7	3	15	4	29	
		%	24,1	10,3	51,7	13,8	100	
	Toplam	N	31	18	137	15	201	
		%	15,4	9,0	68,2	7,4	100	
	DKAB Öğretmenleri **	21-30	N	1	0	18	4	23
			%	4,3	0	78,3	17,4	100
31-40		N	1	0	23	3	27	
		%	3,7	0	85,2	11,1	100	
41 ve üzeri		N	2	0	9	0	11	
		%	18,2	0	81,8	0	100	
Toplam		N	4	0	50	7	61	
		%	6,5	0	82,0	11,5	100	

* X^2 : 11,389 Sd: 6 p = ,077 p > ,05 Önemsiz

** X^2 : 4,813 Sd: 4 p = ,307 p > ,05 Önemsiz

Tablo 20’de araştırmaya katılanların yaş değişkenine ilişkin örneklem grubundaki DKAB öğretmenlerinde 4. derecede olmasını istedikleri ya da beledikleri yeterlik alanına ilişkin dağılım verilmiştir. Buna göre gerek diğer branş öğretmenleri gerekse DKAB öğretmenleri yaş değişkeni açısından 4. derecede tercih ettikleri yeterlik alanında bir farklılaşma olmadığı görülmektedir. Bununla birlikte diğer branş öğretmenleri arasında 21 - 30 yaş aralığındakilerin %76,9 ‘u, 31 - 40 yaş aralığındakilerin % 58,2’si, 41 ve üzeri yaş aralığındakilerin

% 51,7'si Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri yeterlik alanını 4. derecede DKAB öğretmenlerinde görmek istemişlerdir. Araştırmaya katılan diğer branş öğretmenlerinin veri toplama aracına 4. sırada Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri yeterlik alanıyla ilgili yazdıkları bazı cümleler şöyledir: “öğrencileri yönlendirebilmeli (rehberlik)”, “uygulamalarda öğrenciye rehber olmalı”, “rehber olması, bütünüyle ele alması”, “çevresi ile barışık olmalı”, “model olmalı”.

DKAB öğretmenlerine baktığımızda 21-30 yaş aralığındakilerin % 78,3'ü, 31 - 40 yaş aralığındakilerin % 85,2'si, 41 ve üzeri yaş aralığındakilerin % 81,8'i Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetlerini 4. derecede DKAB öğretmenlerinde görmek istediklerini belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan DKAB öğretmenlerinin veri toplama aracına 4. sırada Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri yeterlik alanıyla ilgili yazdıkları bazı cümleler şöyledir: “öğrencileri dini duyguları uyandıracak ve güçlendirecek alanlara yönlendirmelidir”, “zümre çalışmalarına açık olmalı ve belli aralıklarla bu çalışmalarını yapmalı”.

4.1.3. KIDEM YILI DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN BULGULAR

Bu bölümde araştırmaya katılan öğretmenlerin kıdem yılı değişkenine göre 1, 2, 3 ve 4. derecede DKAB öğretmenlerinde görmeyi bekledikleri yeterlik alanlarıyla ilgili bulgular tablolar halinde verilmiştir.

Tablo 21: Kıdem Yılı Değişkeni İçin DKAB Öğretmenlerinde 1. Derecede Görülmesi Beklenen Yeterlik Alanı

BRANŞ	KIDEM YILI		1. Derecede Önemli Görülen Yeterlik Alanları				TOPLAM
			Alan Bilgisi	Öğretme-Öğrenme Sürecini Yönetme	Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri	Kişisel ve Mesleki Özellikler	
Diğer Branş Öğretmenleri *	1-10 yıl	N	57	30	3	52	142
		%	40,1	21,1	2,1	36,6	100
	11-20 yıl	N	11	5	1	23	40
		%	27,5	12,5	2,5	57,5	100
	21 yıl ve üzeri	N	5	4	0	10	19
		%	26,3	21,1	0	52,6	100
	Toplam	N	73	39	4	85	201
		%	36,3	19,4	2	42,3	100
DKAB Öğretmenleri **	1-10 yıl	N	25	5	0	8	38
		%	65,8	13,2	0	21,1	100
	11-20 yıl	N	11	3	0	4	18
		%	61,1	16,7	0	22,2	100
	21 yıl ve üzeri	N	2	0	0	3	5
		%	40	0	0	60	100
	Toplam	N	38	8	0	15	61
		%	62,3	13,1	0	24,6	100

* X^2 : 7,367 Sd: 6 p = ,288 p > ,05 Önemsiz

** X^2 : 4,090 Sd: 4 p = ,394 p > ,05 Önemsiz

Araştırma grubundaki öğretmenlerin kıdem yılı değişkenine göre DKAB öğretmenlerinde 1. derecede olmasını bekledikleri yeterlik alanına ilişkin dağılım tablo 21’de verilmiştir. Buna göre diğer branş öğretmenleri ve DKAB öğretmenleri kıdem yılı değişkeni açısından 1. derecede tercih ettikleri yeterlik alanında bir farklılaşma olmadığı görülmektedir. Diğer branş öğretmenlerinden 1-10 kıdem yılı aralığındaki öğretmenlerin % 40,1’i Alan Bilgisini yeterlik alanını, 11 - 20 kıdem yılı aralığındaki öğretmenlerin % 57,5’i Kişisel ve Mesleki Özellikler yeterlik alanını, 21 ve üzeri kıdem yılı aralığındaki öğretmenlerin %52,6’sı Kişisel ve Mesleki Özellikler yeterlik alanını 1. derecede DKAB öğretmenlerinde görmek istemektedirler. Araştırmaya katılan diğer branş öğretmenlerinin veri toplama aracına 1. sırada yazdıkları bazı cümleler şöyledir: “öğrenciye karşı hitabı kuvvetli olmalıdır”, “iyi derecede Kur’an-ı Kerim bilmelidir”, “kendini yenilemeli”, “bütün öğretmenler gibi örnek bir öğretmen olmalı. Özellikle branşı ile çelişmemeli”.

DKAB öğretmenlerine baktığımız zaman 1 - 10 kıdem yılı aralığındaki öğretmenlerin % 65,8’i Alan Bilgisi yeterlik alanını, 11 - 20 kıdem yılı aralığındaki öğretmenlerin % 61,2’si Alan Bilgisi yeterlik alanını, 21 ve üzeri kıdem yılı aralığındaki öğretmenlerin % 60’ı Kişisel ve Mesleki Özellikler yeterlik alanını 1. derecede kendilerinde görmek istemişlerdir. Araştırmaya katılan DKAB öğretmenlerinin veri toplama aracına 1. sırada yazdıkları bazı cümleler şöyledir: “branşının sorumluluğunu idrak etmeli”, “dini bilgiler”, “alan bilgisine hakim olmalı”, “alan bilgisine hakim olmalı ve bu hakimiyet sınırını sürekli geliştirmeli”.

Tablo 22: Kıdem Yılı Değişkeni İçin DKAB Öğretmenlerinde 2. Derecede Görülmesi Beklenen Yeterlik Alanı

BRANŞ	KIDEM YILI		2. Derecede Önemli Görülen Yeterlik Alanları				TOPLAM	
			Alan Bilgisi	Öğretme-Öğrenme Sürecini Yönetme	Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri	Kişisel ve Mesleki Özellikler		
Diğer Branş Öğretmenleri *	1-10 yıl	N	40	42	6	54	142	
		%	28,2	29,6	4,2	38	100	
	11-20 yıl	N	12	12	7	9	40	
		%	30	30	17,5	22,5	100	
	21 yıl ve üzeri	N	5	4	2	8	19	
		%	26,3	21,1	10,5	42,1	100	
	Toplam	N	57	58	15	71	201	
		%	28,4	28,8	7,5	35,3	100	
	DKAB Öğretmenleri **	1-10 yıl	N	7	17	1	13	38
			%	18,5	44,7	2,6	34,2	100
11-20 yıl		N	5	7	0	6	18	
		%	27,8	38,9	0	33,3	100	
21 yıl ve üzeri		N	2	2	0	1	5	
		%	40	40	0	20	100	
Toplam		N	14	26	1	20	61	
		%	23	42,6	1,6	32,8	100	

* X^2 : 10,549 Sd: 6 p = ,103 p > ,05 Önemsiz

** X^2 : 2,142 Sd: 6 p = ,906 p > ,05 Önemsiz

Örneklem grubundaki öğretmenlerin kıdem yılı değişkenine göre DKAB öğretmenlerinde 2. derecede görmeyi bekledikleri yeterlik alanına ilişkin analiz sonuçlar tablo 22’de verilmiştir. Buna göre her iki öğretmen grubunda da kıdem yılı değişkeni açısından 2. derecede tercih ettikleri yeterlik alanında bir farklılaşma olmadığı görülmektedir. Bununla birlikte tabloyu biraz daha incelersek şunları görebiliriz. Diğer branş öğretmenlerinde 1 - 10 kıdem yılı aralığına sahip öğretmenlerin % 38’i, 21 ve üzeri kıdem yılı aralığına sahip öğretmenlerin % 42,1’i Kişisel ve Mesleki Özellikler yeterlik alanını 2. dereceye

koyarken, 11 - 20 kıdem yılı aralığındaki öğretmenler DKAB öğretmenlerinde 2. derecede Alan Bilgisi (% 30) ve Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme (% 30) yeterlik alanlarını görmek istemişlerdir. Araştırmaya katılan diğer branş öğretmenlerinin veri toplama aracına 2. sırada yazdıkları bazı cümleler şöyledir: “öğrencileri sevmesi, sevilmesi”, “hoşgörü ve açık fikirli”, “alanında uzman olmalı”, “var olan bilgisini aktarabilecek temel öğretmenlik yetenekleri”, “hitabet”.

DKAB öğretmenlerinde 1 - 10 kıdem yılı aralığına sahip olanların % 44,7’si, 11 - 20 kıdem yılı aralığına sahip olanların % 38,9’u kendilerinde Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanını, 21 ve üzeri kıdem yılı aralığındaki öğretmenlerin % 40’ı Alan Bilgisini, % 40’ı Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanını 2. derecede kendilerinde görmek istemişlerdir. Araştırmaya katılan DKAB öğretmenlerinin veri toplama aracına 2. sırada yazdıkları bazı cümleler şöyledir: “bilgisini pazarlamasını bilmeli yani hitabet yeteneği gelişmiş olmalı”, “uygulamalarını çeşitlendirdiği, öğrenci ilgi ve ihtiyaçlarını dikkate aldığı performans gösterebilmeli”, “dini ve mesleki alanda yeterliliği”.

Tablo 23: Kıdem Yılı Değişkeni İçin DKAB Öğretmenlerinde 3. Derecede Görülmesi Beklenen Yeterlik Alanı

BRANŞ	KIDEM YILI		3. Derecede Önemli Görülen Yeterlik Alanları				TOPLAM	
			Alan Bilgisi	Öğretme-Öğrenme Sürecini Yönetme	Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri	Kişisel ve Mesleki Özellikler		
Diğer Branş Öğretmenleri *	1-10 yıl	N	28	60	27	27	142	
		%	19,7	42,3	19	19	100	
	11-20 yıl	N	7	20	9	4	40	
		%	17,5	50	22,5	10	100	
	21 yıl ve üzeri	N	4	8	7	0	19	
		%	21,1	42,1	36,8	0	100	
	Toplam	N	39	88	43	31	201	
		%	19,4	43,8	21,4	15,4	100	
	DKAB Öğretmenleri **	1-10 yıl	N	4	16	6	12	38
			%	10,5	42,1	15,8	31,6	100
11-20 yıl		N	0	8	4	6	18	
		%	0	44,4	22,2	33,3	100	
21 yıl ve üzeri		N	1	3	0	1	5	
		%	20	60	0	20	100	
Toplam		N	5	27	10	19	61	
		%	8,2	44,3	16,4	31,1	100	

* $X^2: 7,949$ Sd: 6 $p = ,242$ $p > ,05$ Önemsiz

** $X^2: 4,327$ Sd: 6 $p = ,632$ $p > ,05$ Önemsiz

Tablo 23'de örneklem grubundaki öğretmenlerin kıdem yılı değişkenine göre DKAB öğretmenlerinde 3. derecede olmasını istedikleri ya da bekledikleri yeterlik alanına ilişkin dağılım verilmiştir. Buna göre gerek diğer branş öğretmenleri gerekse DKAB öğretmenleri kıdem yılı değişkeni açısından 3. derecede tercih ettikleri yeterlik alanında bir farklılaşma olmadığı görülmektedir. Diğer branş öğretmenlerinde 1 - 10 kıdem yılı aralığına sahip olanların % 42,3'ü, 11 - 20 kıdem yılı aralığındakilerin % 50'si, 21 ve üzeri kıdem yılı

aralığındakilerin % 42,1'i DKAB öğretmenlerinde 3. derecede Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanını görmek istemişlerdir.

DKAB öğretmenlerinin ise 1 - 10 kıdem yılı aralığındakilerin % 42,1'i, 11-20 kıdem yılı aralığındakilerin % 44,4'ü, 21 ve üzeri kıdem yılı aralığındakilerin % 60'ı kendilerinde 3. derecede Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanını görmeyi beklemektedirler.

Tablo 24: Kıdem Yılı Değişkeni İçin DKAB Öğretmenlerinde 4. Derecede Görülmesi Beklenen Yeterlik Alanı

BRANŞ	KIDEM YILI		4. Derecede Önemli Görülen Yeterlik Alanları				TOPLAM
			Alan Bilgisi	Öğretme-Öğrenme Sürecini Yönetme	Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri	Kişisel ve Mesleki Özellikler	
Diğer Branş Öğretmenleri *	1-10 yıl	N	16	12	105	9	142
		%	11,3	8,5	73,9	6,3	100
	11-20 yıl	N	10	3	22	5	40
		%	25,0	7,5	55	12,5	100
	21 yıl ve üzeri	N	5	3	10	1	19
		%	26,3	15,8	52,6	5,3	100
	Toplam	N	31	18	137	15	201
		%	15,4	9,0	68,2	7,4	100
DKAB Öğretmenleri **	1-10 yıl	N	2	0	31	5	38
		%	5,3	0	81,6	13,2	100
	11-20 yıl	N	2	0	14	2	18
		%	11,1	0	77,8	11,1	100
	21 yıl ve üzeri	N	0	0	5	0	5
		%	0	0	100	0	100
	Toplam	N	4	0	50	7	61
		%	6,5	0	82,0	11,5	100

* X^2 : 10,666 Sd: 6 p = ,099

p > ,05 Önemsiz

** X^2 : 1,901 Sd: 4 p = ,754

p > ,05 Önemsiz

Tablo 24’de örneklem grubundaki öğretmenlerin kıdem yılı değişkenine göre DKAB öğretmenlerinde 4. derecede görmeyi bekledikleri yeterlik alanına ilişkin veriler sunulmuştur. Analiz sonuçlarına göre diğer branş öğretmenleri ve DKAB öğretmenlerinin kıdem yılı değişkeni açısından 4. derecede tercih ettikleri yeterlik alanında önemli bir farklılaşma olmadığı ortaya çıkmıştır. Diğer branş öğretmenlerinde 1 - 10 kıdem yılı aralığına sahip olan öğretmenlerin % 73,9’u, 11-20 kıdem yılı aralığına sahip olan öğretmenlerin % 55’i, 21 ve üzeri kıdem yılı aralığına sahip olan öğretmenlerin % 52,6’sı Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri yeterlik alanını 4. derecede DKAB öğretmenlerinde görmeyi beklemektedirler. Araştırmaya katılan diğer branş öğretmenlerinin veri toplama aracına 4. sırada yazdıkları bazı cümleler şöyledir: “rehberlik etme”, “kılık kıyafet”, “söz ve davranışlarıyla öğrencilere örnek olmalı”, “inancına uygun bir hayat sürmesi, öğrencileri onu model olarak alması”.

DKAB öğretmenlerinde 1 - 10 kıdem yılı aralığına sahip olan öğretmenlerin % 81,6’sı, 11 - 20 kıdem yılı aralığına sahip olan öğretmenlerin %77,8’i, 21 ve üzeri kıdem yılı aralığına sahip olan öğretmenlerin % 100’ü 4. derecede kendilerinde Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri yeterlik alanını görmeyi beklemektedirler. Araştırmaya katılan DKAB öğretmenlerinin veri toplama aracına 4. sırada yazdıkları bazı cümleler şöyledir: “öğrencilerin iyi insan olmaları için gayret sarf etmeli”, “rehberlik”, “sadece müfredata bağlı kalmadan öğrencilerin eğitimine daha fazla önem vermek”, “öncelikle duruşu ile çevresinde örnek olmalı”.

4.1.4. MEZUN OLUNAN OKUL DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN BULGULAR

Bu bölümde araştırmaya katılan öğretmenlerin mezun olunan okul değişkenine göre 1, 2, 3 ve 4. derecede DKAB öğretmenlerinde görmeyi bekledikleri yeterlik alanlarıyla ilgili bulgular tablolar halinde verilmiştir.

Tablo 25: Mezun Olunan Okul Değişkeni İçin DKAB Öğretmenlerinde 1. Derecede Görülmesi Beklenen Yeterlik Alanı

BRANŞ	MEZUN OLUNAN OKUL		1. Derecede Önemli Görülen Yeterlik Alanları				TOPLAM
			Alan Bilgisi	Öğretme-Öğrenme Sürecini Yönetme	Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri	Kişisel ve Mesleki Özellikler	
Diğer Branş Öğretmenleri *	Öğretmen Okulu - Eğitim Enstitüsü - Eğitim Yüksekokulu	N	5	7	0	8	20
		%	25	35	0	40	100
	Eğitim Fakültesi	N	59	27	4	61	151
		%	39,1	17,9	2,6	40,4	100
	Diğer Fakülteler-Fen Edebiyat Fakültesi	N	9	5	0	16	30
		%	30	16,7	0	53,3	100
	Toplam	N	73	39	4	85	201
		%	36,3	19,4	2	42,3	100
DKAB Öğretmenleri **	Yüksek İslam Enstitüsü – İslami İlimler Akademisi	N	0	0	0	2	2
		%	0	0	0	100	100
	İlahiyat Fakültesi	N	25	4	0	9	38
		%	65,8	10,5	0	23,7	100
	DKAB Öğretmenliği Bölümü	N	13	4	0	4	21
		%	62	19	0	19	100
	Toplam	N	38	8	0	15	61
		%	62,3	13,1	0	24,6	100

* X^2 : 6,497 Sd: 6 p = ,370
 ** X^2 : 7,241 Sd: 4 p = ,124

p > ,05 Önemsiz
 p > ,05 Önemsiz

Tablo 25’de örneklem grubundaki öğretmenlerin mezun oldukları okullara göre DKAB öğretmenlerinde 1. derecede olmasını bekledikleri yeterlik alanına ilişkin analiz sonuçları verilmiştir. Buna göre gerek diğer branş öğretmenleri gerekse DKAB öğretmenleri mezun oldukları okul değişkeni açısından 1. derecede tercih ettikleri yeterlik alanında önemli bir farklılaşma olmadığı görülmektedir. Diğer branş öğretmenlerinde Öğretmen Okulu - Eğitim Enstitüsü- Eğitim Yüksekokulu mezunlarının %40’ı, Eğitim Fakültesi mezunlarının %40,4’ü, Diğer Fakülteler - Fen Edebiyat Fakültesi mezunlarının %53,3’ü DKAB öğretmenlerinde 1. derecede Kişisel ve Mesleki Özellikler yeterlik alanını görmeyi beklediklerini belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan diğer branş öğretmenlerinin veri toplama aracına 1. sırada yazdıkları bazı cümleler şöyledir: “mesleki bilgi”, “davranış olarak örnek olmalı”, “öğrencilere vermeye çalıştığı davranışları kendi davranışlarına da yansıtmalı”, “herkesle barışık olmalı”, “açık fikirlilik”.

DKAB öğretmenlerinde Yüksek İslam Enstitüsü - İslami İlimler Akademisi mezunlarının % 100’ü Kişisel ve Mesleki Özellikleri, İlahiyat Fakültesi mezunlarının % 65,8’i ve DKAB öğretmenliği mezunlarının % 62’si Alan Bilgisi yeterlik alanını 1. derecede kendilerinde görmeyi beklemiştir. Araştırmaya katılan DKAB öğretmenlerinin veri toplama aracına 1. sırada yazdıkları bazı cümleler şöyledir: “alanında yeterli bilgiyle donanımlı olmalı”, “özel alan bilgisi”, “aldığı formasyon ile kişiliği uyumlu olmalı”, “dersi sevdirebilmeli”.

Tablo 26: Mezun Olunan Okul Değişkeni İçin DKAB Öğretmenlerinde 2. Derecede Görülmesi Beklenen Yeterlik Alanı

BRANŞ	MEZUN OLUNAN OKUL		2. Derecede Önemli Görülen Yeterlik Alanları				TOPLAM
			Alan Bilgisi	Öğretme-Öğrenme Sürecini Yönetme	Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri	Kişisel ve Mesleki Özellikler	
Diğer Branş Öğretmenleri *	Öğretmen Okulu - Eğitim Enstitüsü - Eğitim Yüksekokulu	N	7	3	1	9	20
		%	35	15	5	45	100
	Eğitim Fakültesi	N	40	45	11	55	151
		%	26,5	29,8	7,3	36,4	100
	Diğer Fakülteler-Fen Edebiyat Fakültesi	N	10	10	3	7	30
		%	33,3	33,3	10	23,4	100
	Toplam	N	57	58	15	71	201
		%	28,4	28,9	7,5	35,3	100
DKAB Öğretmenleri **	Yüksek İslam Enstitüsü – İslami İlimler Akademisi	N	1	1	0	0	2
		%	50	50	0	0	100
	İlahiyat Fakültesi	N	8	14	0	16	38
		%	21,1	36,8	0	42,1	100
	DKAB Öğretmenliği Bölümü	N	5	11	1	4	21
		%	23,8	52,4	4,8	19	100
	Toplam	N	14	26	1	20	61
		%	23	42,6	1,6	32,8	100

* X^2 : 4,575 Sd: 6 p = ,599 p > ,05 Önemsiz

** X^2 : 6,273 Sd: 6 p = ,393 p > ,05 Önemsiz

Tablo 26’da örneklem grubundaki öğretmenlerin mezun oldukları okullara göre DKAB öğretmenlerinde 2. derecede olmasını istedikleri ya da bekledikleri yeterlik alanına ilişkin dağılım verilmiştir. Buna göre gerek diğer branş öğretmenleri gerekse DKAB öğretmenleri mezun oldukları okul değişkeni açısından 2. derecede tercih ettikleri yeterlik alanında bir farklılaşma olmadığı görülmektedir. Tabloya göre diğer branş öğretmenlerinde Öğretmen Okulu - Eğitim Enstitüsü - Eğitim Yüksekokulu mezunlarının % 45’i ile Eğitim Fakültesi

mezunlarının % 36,4'ü Kişisel ve Mesleki Özellikler yeterlik alanını, Diğer Fakülteler - Fen Edebiyat Fakültesi mezunlarının % 33,3'ü Alan Bilgisi ve Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanını 2. derecede DKAB öğretmenlerinde görmek istemişlerdir. Araştırmaya katılan diğer branş öğretmenlerinin veri toplama aracına 2. sırada yazdıkları bazı cümleler şöyledir: “alan bilgisi bakımından yeterli olmalı (Kur'an-ı Kerim okumasını bilmeli. Ezber hadisler bilmeli)”, “olumlu davranışlar sergilemelidir”, “meslek bilgisi”, “öğrencilerle iletişimi iyi olmalı”, “davranışlar yönünden öğrencilere örnek olmalı”.

DKAB öğretmenlerinde İlahiyat Fakültesi mezunlarının % 42,1'i kendilerinde 2. derecede Kişisel ve Mesleki Özellikler yeterlik alanını görmek isterlerken, DKAB Öğretmenliği mezunlarının % 52,4'ü Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanını kendilerinde 2. derecede görmek istemişlerdir. Araştırmaya katılan DKAB öğretmenlerinin veri toplama aracına 2. sırada yazdıkları bazı cümleler şöyledir: “sabır, hoşgörü ve saygı”, “ölçme ve değerlendirme metotları”, “seviyeye uygun ders anlatımı”, “bulunduğu ortamda örnek insan olmalı”.

Tablo 27: Mezun Olunan Okul Değişkeni İçin DKAB Öğretmenlerinde 3. Derecede Görülmesi Beklenen Yeterlik Alanı

BRANŞ	MEZUN OLUNAN OKUL		3. Derecede Önemli Görülen Yeterlik Alanları				TOPLAM
			Alan Bilgisi	Öğretme-Öğrenme Sürecini Yönetme	Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri	Kişisel ve Mesleki Özellikler	
Diğer Branş Öğretmenleri *	Öğretmen Okulu - Eğitim Enstitüsü - Eğitim Yüksekokulu	N	2	8	10	0	20
		%	10	40	50	0	100
	Eğitim Fakültesi	N	32	65	26	28	151
		%	21,2	43,1	17,2	18,5	100
	Diğer Fakülteler-Fen Edebiyat Fakültesi	N	5	15	7	3	30
		%	16,7	50	23,3	10	100
	Toplam	N	39	88	43	31	201
		%	19,4	43,8	21,4	15,4	100
DKAB Öğretmenleri **	Yüksek İslam Enstitüsü – İslami İlimler Akademisi	N	1	1	0	0	2
		%	50	50	0	0	100
	İlahiyat Fakültesi	N	2	20	5	11	38
		%	5,3	52,6	13,2	28,9	100
	DKAB Öğretmenliği Bölümü	N	2	6	5	8	21
		%	9,5	28,6	23,8	38,1	100
	Toplam	N	5	27	10	19	61
		%	8,2	44,3	16,4	31,1	100

* X^2 : 15,168 Sd: 6 p = ,019 p < ,05 Önemli
** X^2 : 8,775 Sd: 6 p = ,187 p > ,05 Önemsiz

Araştırma grubundaki öğretmenlerin mezun oldukları okullara göre DKAB öğretmenlerinde 3. derecede olmasını istedikleri yeterlik alanına ilişkin dağılım tablo 27’de verilmiştir. Buna göre DKAB öğretmenlerinin mezun oldukları okul değişkeni açısından 3. derecede tercih ettikleri yeterlik alanında anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı görülmektedir. Bununla birlikte diğer branş öğretmenlerinin mezun olunan okul değişkenine göre 3. derecede DKAB

öğretmenlerinde görmek istediği yeterlik alanına ilişkin görüşlerinde önemli bir farklılaşma olduğu görülmüştür. Diğer branş öğretmenlerinde Öğretmen Okulu - Eğitim Enstitüsü - Eğitim Yüksekokulu mezunlarının % 50'si Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetlerini 3. sraya koyarken, Eğitim Fakültesi mezunlarının %43,1'i ve Diğer Fakülteler - Fen Edebiyat Fakültesi mezunlarının % 50'si Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanını 3. derecede DKAB öğretmenlerinde görmek istemektedirler. Burada Öğretmen Okulu - Eğitim Enstitüsü - Eğitim Yüksekokulu mezunları diğer iki öğretmen grubundan ayrılmış ve Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetlerini 3. sraya yerleştirmiştir. Araştırmaya katılan diğer branş öğretmenlerinin veri toplama aracına 3. sırada yazdıkları bazı cümleler şöyledir: “formasyon”, “ezberci değil anlamaya yönelik dini anlatma”, “baskıcı ve tutucu olmamalı”, “ayet ve hadisleri seviyeye uygun olarak anlatmalı”, “diğer herkese örnek olmalı”, “farklı öğretim tekniklerine yer vermeli”.

DKAB öğretmenlerinden İlahiyat Fakültesi mezunlarının % 52,6'sı Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanını, DKAB öğretmenliği mezunlarının % 38,1'i kendilerinde Kişisel ve Mesleki Özellikleri görmek istemektedirler. Araştırmaya katılan DKAB öğretmenlerinin veri toplama aracına 3. sırada yazdıkları bazı cümleler şöyledir: “çocuk gelişimi alanında yeterlilik”, “alan bilgisi”, “sosyalitesi yüksek olmalı”, “kendini sürekli yenileyebilmeli”, “bilgisayarı kullanmalı”.

Tablo 28: Mezun Olunan Okul Değişkeni İçin DKAB Öğretmenlerinde 4. Derecede Görülmesi Beklenen Yeterlik Alanı

BRANŞ	MEZUN OLUNAN OKUL		4. Derecede Önemli Görülen Yeterlik Alanları				TOPLAM
			Alan Bilgisi	Öğretme-Öğrenme Sürecini Yönetme	Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri	Kişisel ve Mesleki Özellikler	
Diğer Branş Öğretmenleri *	Öğretmen Okulu - Eğitim Enstitüsü - Eğitim Yüksekokulu	N	5	4	8	3	20
		%	25	20	40	15	100
	Eğitim Fakültesi	N	20	14	110	7	151
		%	13,2	9,3	72,8	4,6	100
	Diğer Fakülteler-Fen Edebiyat Fakültesi	N	6	0	19	5	30
		%	20	0	63,3	16,7	100
	Toplam	N	31	18	137	15	201
		%	15,4	9	68,2	7,4	100
DKAB Öğretmenleri **	Yüksek İslam Enstitüsü – İslami İlimler Akademisi	N	0	0	2	0	2
		%	0	0	100	0	100
	İlahiyat Fakültesi	N	3	0	33	2	38
		%	7,9	0	86,8	5,3	100
	DKAB Öğretmenliği Bölümü	N	1	0	15	5	21
		%	4,8	0	71,4	23,8	100
	Toplam	N	4	0	50	7	61
		%	6,5	0	82	11,5	100

* χ^2 : 16,950 Sd: 6 p = ,009 p < ,05 Önemli
** χ^2 : 5,104 Sd: 4 p = ,277 p > ,05 Önemsiz

Örnekleme grubundaki öğretmenlerin mezun oldukları okullara göre DKAB öğretmenlerinde 4. derecede olmasını istedikleri ya da bekledikleri yeterlik alanına ilişkin veriler tablo 28’de verilmiştir. Buna göre DKAB öğretmenlerinde mezun olunan okula göre anlamlı bir farklılaşma görülmemiştir. Bunun yanında Diğer branş öğretmenlerine bakıldığında mezun oldukları okul değişkeni açısından 4. derecede tercih ettikleri yeterlik alanında anlamlı bir farklılaşma olduğu görülmektedir. Diğer branş öğretmenlerinde Öğretmen Okulu - Eğitim

Enstitüsü - Eğitim Yüksekokulu mezunlarının % 40'ı, Eğitim Fakültesi mezunlarının % 72,8'i, Diğer Fakülteler - Fen Edebiyat Fakültesi mezunlarının % 63,3'ü Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri yeterlik alanını 4. derecede DKAB öğretmenlerinde görmek istemektedirler. Diğer branş öğretmenlerinden Eğitim Fakültesi mezunu olan katılımcıların 4. derecede DKAB öğretmenlerinde Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri yeterlik alanını seçme yüzdeleri diğer tüm fakültelerden yüksektir. Araştırmaya katılan diğer branş öğretmenlerinin veri toplama aracına 4. sırada yazdıkları bazı cümleler şöyledir: “güven verici olmalıdır”, “davranışlarıyla örnek olmalıdır”, “okul işlerini bilmelidir”, “öğrencileri bir birey gören ve hepsine aynı davranabilen”.

DKAB öğretmenlerinden Yüksek İslam Enstitüsü - İslami İlimler Akademisi mezunlarının % 100'ü, İlahiyat Fakültesi mezunlarının % 86,8'i, DKAB öğretmenliği mezunlarının % 71,4'ü 4. yeterlik alanı olarak kendilerinde Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri yeterlik alanını görmek istemektedirler. Araştırmaya katılan DKAB öğretmenlerinin veri toplama aracına 4. sırada yazdıkları bazı cümleler şöyledir: “öğrenciye yalnızca din bilgisi vermekle yetinmemeli, davranışlarının iyileştirilmesinde, ahlaki gelişiminde de din kültürü öğretmeni rol almalı”, “güncel bilgi”, “mevzuat bilgisi”, “okul dışında da öğrencilerle görüşür”.

4.1.5. ÖĞRENİM DURUMU DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN BULGULAR

Bu bölümde araştırmaya katılan öğretmenlerin öğrenim durumu değişkenine göre 1, 2, 3 ve 4. derecede DKAB öğretmenlerinde görmeyi bekledikleri yeterlik alanlarıyla ilgili bulgular tablolar halinde verilmiştir.

Tablo 29: Öğrenim Durumu Değişkeni İçin DKAB Öğretmenlerinde 1. Derecede Görülmesi Beklenen Yeterlik Alanı

BRANŞ	ÖĞRENİM DURUMU		1. Derecede Önemli Görülen Yeterlik Alanları				TOPLAM
			Alan Bilgisi	Öğretme-Öğrenme Sürecini Yönetme	Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri	Kişisel ve Mesleki Özellikler	
Diğer Branş Öğretmenleri *	Ön Lisans ve Lisans	N	72	35	4	81	192
		%	37,5	18,2	2,1	42,2	100
	Yüksek Lisans	N	1	4	0	4	9
		%	11,2	44,4	0	44,4	100
	Toplam	N	73	39	4	85	201
		%	36,3	19,4	2	42,3	100
DKAB Öğretmenleri **	Ön Lisans ve Lisans	N	32	6	0	14	52
		%	61,5	11,5	0	26,9	100
	Yüksek Lisans	N	6	2	0	1	9
		%	66,7	22,2	0	11,1	100
	Toplam	N	38	8	0	15	61
		%	62,3	13,1	0	24,6	100

* X^2 : 4,891 Sd: 3 p = ,180 p > ,05 Önemsiz

** X^2 : 1,480 Sd: 2 p = ,477 p > ,05 Önemsiz

Tablo 29'da örneklem grubundaki öğretmenlerin öğrenim durumu değişkenine göre DKAB öğretmenlerinde 1. derecede görmeyi bekledikleri yeterlik alanına ilişkin bulgular verilmiştir. Yapılan khi-kare testi analizinin sonuçlarına göre gerek diğer branş öğretmenleri gerekse DKAB öğretmenlerinin öğrenim durumları açısından 1. derecede tercih ettikleri yeterlik alanında anlamlı bir farklılaşma görülmemektedir. Diğer branş öğretmenlerinde ön lisans ve lisans mezunlarının % 42,2'si Kişisel ve Mesleki Özellikler yeterlik alanını, % 37,5'i Alan Bilgisi yeterlik alanını 1. derecede DKAB öğretmenlerinde görmek

istemektedirler. Yüksek lisans mezunu diğer branş öğretmenlerinin % 44,4'ü Kişisel ve Mesleki Özellikler yeterlik alanını, % 44,4'ü Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanını 1. derecede DKAB öğretmenlerinde görmeyi beklemektedirler. Araştırmaya katılan diğer branş öğretmenlerinin veri toplama aracına 1. sırada yazdıkları bazı cümleler şöyledir: “fıkıh bilgisi”, “her öğretmede olması gerektiği gibi örnek davranış”, “ahlak”.

DKAB öğretmenlerinde ön lisans ve lisans mezunlarının % 61,5'i, yüksek lisans mezunlarının % 66,7'si Alan Bilgisi yeterlik alanını 1. derecede kendilerinde görmeyi beklemektedirler. Araştırmaya katılan DKAB öğretmenlerinin veri toplama aracına 1. sırada yazdıkları bazı cümleler şöyledir: “alan bilgisi”, “mesleki bilgi açısından yeterli olmalı”, “bilgi ve donanım”.

Tablo 30: Öğrenim Durumu Değişkeni İçin DKAB Öğretmenlerinde 2. Derecede Görülmesi Beklenen Yeterlik Alanı

BRANŞ	ÖĞRENİM DURUMU		2. Derecede Önemli Görülen Yeterlik Alanları				TOPLAM
			Alan Bilgisi	Öğretme- Öğrenme Sürecini Yönetme	Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri	Kişisel ve Mesleki Özellikler	
Diğer Branş Öğretmenleri *	Ön Lisans ve Lisans	N	54	54	15	69	192
		%	28,1	28,1	7,8	35,9	100
	Yüksek Lisans	N	3	4	0	2	9
		%	33,4	44,4	0	22,2	100
	Toplam	N	57	58	15	71	201
		%	28,4	28,9	7,5	35,3	100
DKAB Öğretmenleri **	Ön Lisans ve Lisans	N	12	23	1	16	52
		%	23,1	44,2	1,9	30,8	100
	Yüksek Lisans	N	2	3	0	4	9
		%	22,2	33,4	0	44,4	100
	Toplam	N	14	26	1	20	61
		%	23	42,6	1,6	32,8	100

* X^2 : 2,037 Sd: 3 p = ,565 p > ,05 Önemsiz
 ** X^2 : ,827 Sd: 3 p = ,843 p > ,05 Önemsiz

Araştırma grubundaki öğretmenlerin öğrenim durumlarına göre DKAB öğretmenlerinde 2. derecede olmasını istedikleri yeterlik alanına ilişkin dağılım tablo 30'da verilmiştir. Buna göre branş öğretmenlerinin ve DKAB öğretmenlerinin öğrenim durumları açısından 2. derecede tercih ettikleri yeterlik alanında anlamlı bir farklılaşma görülmemektedir. Bununla birlikte diğer branş öğretmenlerinde ön lisans ve lisans mezunlarının % 35,9'u Kişisel ve Mesleki Özellikler Yeterlik alanını, yüksek lisans mezunlarının % 44,4'ü Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanını 2. derecede DKAB öğretmenlerinde görmeyi istemişlerdir. Araştırmaya katılan diğer branş öğretmenlerinin veri toplama aracına 2. sırada yazdıkları bazı cümleler şöyledir: “dini konuların yeterli düzeyde verilmesi”, “derse girdiği sınıflarda öğrenci düzeyine inebilmeli”, “alan bilgisi iyi olmalı”, “özellikle ahlaki konularda yaptıklarıyla söyledikleri çelişmemeli”.

DKAB öğretmenlerinde ön lisans ve lisans mezunlarının % 44,2'si Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanını, yüksek lisans mezunlarının % 44,4'ü Kişisel ve Mesleki Özellikler yeterlik alanını kendilerinde 2. derecede görmek istemektedirler. Araştırmaya katılan DKAB öğretmenlerinin veri toplama aracına 2. sırada yazdıkları bazı cümleler şöyledir: “bilgi aktarabilecek yeterli formasyon”, “meslek alan bilgilerine sahip olmalı”, “meslek bilgisinin yanında yeterli düzeyde genel kültür bilgisine sahip olmalı”, “pedagojik formasyon”.

Tablo 31: Öğrenim Durumu Değişkeni İçin DKAB Öğretmenlerinde 3. Derecede Görülmesi Beklenen Yeterlik Alanı

BRANŞ	ÖĞRENİM DURUMU		3. Derecede Önemli Görülen Yeterlik Alanları				TOPLAM
			Alan Bilgisi	Öğretme-Öğrenme Sürecini Yönetme	Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri	Kişisel ve Mesleki Özellikler	
Diğer Branş Öğretmenleri *	Ön Lisans ve Lisans	N	36	87	40	29	192
		%	18,8	45,3	20,8	15,1	100
	Yüksek Lisans	N	3	1	3	2	9
		%	33,3	11,1	33,3	22,2	100
	Toplam	N	39	88	43	31	201
		%	19,4	43,8	21,4	15,4	100
DKAB Öğretmenleri **	Ön Lisans ve Lisans	N	4	23	10	15	52
		%	7,7	44,2	19,2	28,8	100
	Yüksek Lisans	N	1	4	0	4	9
		%	11,2	44,4	0	44,4	100
	Toplam	N	5	27	10	19	61
		%	8,2	44,3	16,4	31,1	100

* X^2 : 4,150 Sd: 3 p = ,246 p > ,05 Önemsiz
** X^2 : 2,440 Sd: 3 p = ,486 p > ,05 Önemsiz

Tablo 31’de örneklem grubundaki öğretmenlerin öğrenim durumlarına göre DKAB öğretmenlerinde 3. derecede görmeyi beledikleri yeterlik alanına ilişkin dağılım verilmiştir. Buna göre gerek diğer branş öğretmenleri gerekse DKAB öğretmenleri öğrenim durumları açısından 3. derecede tercih ettikleri yeterlik alanında anlamlı bir farklılaşma görülmemektedir. Diğer branş öğretmenlerinde ön lisans ve lisans mezunlarının % 45,3’ü Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanını, yüksek lisans mezunlarının % 33,3’ü Alan Bilgisi ve Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri yeterlik alanlarını 3. derecede DKAB öğretmenlerinde görmeyi beklemektedirler. Araştırmaya katılan diğer branş öğretmenlerinin veri toplama aracına 3. sırada yazdıkları bazı cümleler şöyledir: “öğrencilere karşı eşitlik”, “iletişim yeteneği”, “alanında kendini

geliştirmeli”, “zamanı etkili kullanabilmeli”, karşısındakine güven verebilme”, bilgili olması”.

DKAB öğretmenlerinde ön lisans ve lisans mezunlarının % 44,2’si Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanını, yüksek lisans mezunu öğretmenlerin % 44,4’ü Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme ve Kişisel ve Mesleki Özellikler yeterlik alanlarını 3. derecede kendilerinde görmeyi beklemektedirler. Araştırmaya katılan DKAB öğretmenlerinin veri toplama aracına 3. sırada yazdıkları bazı cümleler şöyledir: “genel kültür”, “mesai arkadaşlarıyla ve çevresiyle uyumlu”, “konularla ilgili materyale ulaşabilmeli”, “düzgün konuşma, konuya tatmin edici açıklamalar yapma”.

Tablo 32: Öğrenim Durumu Değişkeni İçin DKAB Öğretmenlerinde 4. Derecede Görülmesi Beklenen Yeterlik Alanı

BRANŞ	ÖĞRENİM DURUMU		4. Derecede Önemli Görülen Yeterlik Alanları				TOPLAM
			Alan Bilgisi	Öğretme- Öğrenme Sürecini Yönetme	Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri	Kişisel ve Mesleki Özellikler	
Diğer Branş Öğretmenleri *	Ön Lisans ve Lisans	N	29	18	131	14	192
		%	15,1	9,4	68,2	7,3	100
	Yüksek Lisans	N	2	0	6	1	9
		%	22,2	0	66,7	11,1	100
	Toplam	N	31	18	137	15	201
		%	15,4	9	68,2	7,4	100
DKAB Öğretmenleri **	Ön Lisans ve Lisans	N	4	0	41	7	52
		%	7,7	0	78,8	13,5	100
	Yüksek Lisans	N	0	0	9	0	9
		%	0	0	100	0	100
	Toplam	N	4	0	50	7	61
		%	6,5	0	82	11,5	100

* X^2 : 1,297 Sd: 3 p = ,730 p > ,05 Önemsiz

** X^2 : 2,323 Sd: 2 p = ,313 p > ,05 Önemsiz

Tablo 32’de örneklem grubundaki öğretmenlerin öğrenim durumlarına göre DKAB öğretmenlerinde 4. derecede olmasını bekledikleri yeterlik alanına

ilişkin dağılım verilmiştir. Buna göre hem branş öğretmenleri hem de DKAB öğretmenleri öğrenim durumları açısından 4. derecede tercih ettikleri yeterlik alanında anlamlı bir farklılaşma görülmemektedir. Diğer branş öğretmenlerinde ön lisans ve lisans mezunlarının % 68,2'si, yüksek lisans mezunu olanların %66,7'si Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetlerini 4. derecede DKAB öğretmenlerinde görmeyi beklemektedirler. Araştırmaya katılan diğer branş öğretmenlerinin veri toplama aracına 4. sırada yazdıkları bazı cümleler şöyledir: “örnek davranış sergilemeli”, “milli ve manevi değerlerimizi kazandırmalı, kişiliklerine katkı sağlamalı”, “insanlık geleceği ve yararına davranışları verebilmek”.

DKAB öğretmenlerinde ön lisans ve lisans mezunlarının % 78,8'i, yüksek lisans mezunlarının % 100'ü Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetlerini kendilerinde görmek istemektedirler. Her iki öğretmen grubunda da ön lisans-lisans ve yüksek lisans mezunlarında 4. dereceye Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetlerini koydukları görülmektedir. Araştırmaya katılan DKAB öğretmenlerinin veri toplama aracına 4. sırada yazdıkları bazı cümleler şöyledir: “öğrenciye kendisini sevdirebilme yetisi”, “yönetmelik vb. konularda yapılan değişiklikleri takip etmek”.

4.1.6. GÖREV YERİ DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN BULGULAR

Bu bölümde araştırmaya katılan öğretmenlerin görev yeri değişkenine göre 1, 2, 3 ve 4. derecede DKAB öğretmenlerinde görmeyi bekledikleri yeterlik alanlarıyla ilgili bulgular tablolar halinde verilmiştir.

Tablo 33: Görev Yeri Değişkeni İçin DKAB Öğretmenlerinde 1. Derecede Görülmesi Beklenen Yeterlik Alanı

BRANŞ	GÖREV YERİ		1. Derecede Önemli Görülen Yeterlik Alanları				TOPLAM
			Alan Bilgisi	Öğretme-Öğrenme Sürecini Yönetme	Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri	Kişisel ve Mesleki Özellikler	
Diğer Branş Öğretmenleri *	İl Merkezi	N	24	11	0	34	69
		%	34,8	15,9	0	49,3	100
	İlçe Merkezi	N	29	15	3	36	83
		%	34,9	18,1	3,6	43,4	100
	Belde ve Köy	N	20	13	1	15	49
		%	40,8	26,5	2,1	30,6	100
	Toplam	N	73	39	4	85	201
		%	36,3	19,4	2,0	42,3	100
DKAB Öğretmenleri **	İl Merkezi	N	20	3	0	7	30
		%	66,7	10	0	23,3	100
	İlçe Merkezi	N	11	3	0	4	18
		%	61,1	16,7	0	22,2	100
	Belde ve Köy	N	7	2	0	4	13
		%	53,8	15,4	0	30,8	100
	Toplam	N	38	8	0	15	61
		%	62,3	13,1	0	24,6	100

* X^2 : 7,020 Sd: 6 p = ,319 p > ,05 Önemsiz

** X^2 : ,953 Sd: 4 p = ,917 p > ,05 Önemsiz

Öğretmenlerin görev yerlerine göre DKAB öğretmenlerinde 1. derecede olmasını istedikleri ya da bekledikleri yeterlik alanına ilişkin dağılım tablo 33'de verilmiştir. Buna göre diğer branş öğretmenleri ve DKAB öğretmenleri görev

yerleri açısından 1. derecede tercih ettikleri yeterlik alanında anlamlı bir farklılaşma görülmemektedir. Diğer branş öğretmenlerinde il merkezinde görev yapan öğretmenlerin % 49,3'ü, ilçe merkezinde görev yapan öğretmenlerin %43,4'ü DKAB öğretmenlerinde 1. derecede Kişisel ve Mesleki Özellikler yeterlik alanını görmek istemektedirler. Belde ve köyde görev yapan öğretmenlerin ise % 40,8'i Alan Bilgisi yeterlik alanını 1. derecede DKAB öğretmenlerinde görmek istemektedirler. Araştırmaya katılan diğer branş öğretmenlerinin veri toplama aracına 1. sırada yazdıkları bazı cümleler şöyledir: “ dini konularda gerekli bilgi ve donanımına sahip olmaları gerekir”, “çağdaş, yenilikçi”, “davranışlarıyla her zaman 1. sınıf olmalı”, “alan bilgisi güçlü olmalı”, “mesleki becerisi bilgilerini öğrencilere aktarabilecek seviyede olmalı”, “mesleki yeterlilik”.

DKAB öğretmenlerinde il merkezinde görev yapanların % 66,7'si, ilçe merkezinde görev yapan öğretmenlerin % 61,1'i, belde ve köyde görev yapanların öğretmenlerin % 53,8'i kendilerinde 1. derecede Alan Bilgisi yeterlik alanını görmeyi beklemektedirler. Araştırmaya katılan DKAB öğretmenlerinin veri toplama aracına 1. sırada yazdıkları bazı cümleler şöyledir: “bence bu işi yapan insanda bulunması gereken en önemli yeterlilik; sevgi, işini severek yapma, maaş karşılığı yapılan bir işi olarak görmemektir”, “iletişim yeteneği ve hitabet (DKAB öğretmenlerinin en büyük eksiği kendilerini ifade edememeleri)”, “alan bilgisine sahip olmalı”.

Tablo 34: Görev Yeri Değişkeni İçin DKAB Öğretmenlerinde 2. Derecede Görülmesi Beklenen Yeterlik Alanı

BRANŞ	GÖREV YERİ		2. Derecede Önemli Görülen Yeterlik Alanları				TOPLAM
			Alan Bilgisi	Öğretme-Öğrenme Sürecini Yönetme	Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri	Kişisel ve Mesleki Özellikler	
Diğer Branş Öğretmenleri *	İl Merkezi	N	24	20	4	21	69
		%	34,8	29	5,8	30,4	100
	İlçe Merkezi	N	24	18	9	32	83
		%	28,9	21,7	10,8	38,6	100
	Belde ve Köy	N	9	20	2	18	49
		%	18,4	40,8	4,1	36,7	100
	Toplam	N	57	58	15	71	201
		%	28,4	28,9	7,5	35,3	100
DKAB Öğretmenleri **	İl Merkezi	N	5	15	1	9	30
		%	16,7	50	3,3	30	100
	İlçe Merkezi	N	5	6	0	7	18
		%	27,8	33,3	0	38,9	100
	Belde ve Köy	N	4	5	0	4	13
		%	30,8	38,4	0	30,8	100
	Toplam	N	14	26	1	20	61
		%	23,0	42,6	1,6	32,8	100

* X^2 : 9,664 Sd: 6 p = ,140 p > ,05 Önemsiz

** X^2 : 3,170 Sd: 6 p = ,787 p > ,05 Önemsiz

Öğretmenlerin görev yerlerine göre DKAB öğretmenlerinde 2. derecede olmasını istedikleri yeterlik alanına ilişkin analiz sonuçları Tablo 34’de verilmiştir. Buna göre hem diğer branş öğretmenlerinde hem de DKAB öğretmenlerinde görev yerleri açısından 2. derecede tercih ettikleri yeterlik alanında anlamlı bir farklılaşma görülmemektedir. Bununla birlikte diğer branş öğretmenlerinde il merkezinde görev yapan öğretmenlerin % 34,8’i Alan Bilgisi yeterlik alanını, ilçe merkezinde görev yapan öğretmenlerin % 38,6’sı Kişisel ve Mesleki Özellikler yeterlik alanını, belde ve köyde görev yapan öğretmenlerin

%40,8'i Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanını 2. derecede DKAB öğretmenlerinde görmeyi istemektedirler. Araştırmaya katılan diğer branş öğretmenlerinin veri toplama aracına 2. sırada yazdıkları bazı cümleler şöyledir: “alan bilgisi”, “genel kültürü geniş olmalı”, “öğrencilerin anlamakta zorlandığı olgu, kural, ve etik davranışları uygun örneklerle somutlaştırmalı”, “sabırlı olmalı”, “mesleki bilgisi yeterli olmalı”, “kültürlü olmalı”, “konulara yeterince hakim olmalı”.

DKAB öğretmenlerinde il merkezinde görev yapan öğretmenlerin % 50'si Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanını, ilçe merkezinde görev yapan öğretmenlerin % 38,9'u Kişisel ve Mesleki Özellikler yeterlik alanını, belde ve köyde görev yapan öğretmenlerin % 38,4'ü Kişisel ve Mesleki Özellikler yeterlik alanını 2. derecede kendilerinde görmeyi istemektedirler. Araştırmaya katılan DKAB öğretmenlerinin veri toplama aracına 2. sırada yazdıkları bazı cümleler şöyledir: “alan bilgisine hakim olmalı”, “genel kültür anlamında donanımlı olmalı”, “muhatapı olan öğrencinin yaş düzeyine uygun iletişim yeteneği”, “öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği bilgiler anlamında yeterli olmak”, “hitabet yeteneği”, “sosyal ilişkiler iyi olmalı”, “Kur'an, hadis, İslam tarihi, felsefe, kelim bilgisi yeterli olmalı”, “çocuk ve ergen psikolojisinde yeterli olmak”, “hal ve davranışlarıyla etrafına misal teşkil etmek”, “düzgün Türkçe kullanma”.

Tablo 35: Görev Yeri Değişkeni İçin DKAB Öğretmenlerinde 3. Derecede Görülmesi Beklenen Yeterlik Alanı

BRANŞ	GÖREV YERİ		3. Derecede Önemli Görülen Yeterlik Alanları				TOPLAM
			Alan Bilgisi	Öğretme-Öğrenme Sürecini Yönetme	Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri	Kişisel ve Mesleki Özellikler	
Diğer Branş Öğretmenleri *	İl Merkezi	N	10	31	18	10	69
		%	14,5	44,9	26,1	14,5	100
	İlçe Merkezi	N	17	41	17	8	83
		%	20,5	49,4	20,5	9,6	100
	Belde ve Köy	N	12	16	8	13	49
		%	24,5	32,7	16,3	26,5	100
	Toplam	N	39	88	43	31	201
		%	19,4	43,8	21,4	15,4	100
DKAB Öğretmenleri **	İl Merkezi	N	2	12	6	10	30
		%	6,7	40	20	33,3	100
	İlçe Merkezi	N	2	9	2	5	18
		%	11,1	50	11,1	27,8	100
	Belde ve Köy	N	1	6	2	4	13
		%	7,7	46,2	15,4	30,8	100
	Toplam	N	5	27	10	19	61
		%	8,2	44,3	16,4	31,1	100

* X^2 : 10,655 Sd: 6 p = ,100 p > ,05 Önemsiz

** X^2 : 1,208 Sd: 6 p = ,976 p > ,05 Önemsiz

Örnekleme grubundaki öğretmenlerin görev yerlerine göre DKAB öğretmenlerinde 3. derecede olmasını istedikleri ya da bekledikleri yeterlik alanına ilişkin analiz sonuçları tablo 35’de verilmiştir. Buna göre gerek diğer branş öğretmenleri gerekse DKAB öğretmenleri görev yerleri açısından 3. derecede tercih ettikleri yeterlik alanında anlamlı bir farklılaşma görülmemektedir. Buna ek olarak diğer branş öğretmenlerinde il merkezinde görev yapan öğretmenlerin % 44,9’u, ilçe merkezinde görev yapan öğretmenlerin % 49,9’u, belde ve köyde görev yapan öğretmenlerin % 32,7’si Öğretme -

Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanını 3. derecede DKAB öğretmenlerinde görmeyi beklemektedir. Araştırmaya katılan diğer branş öğretmenlerinin veri toplama aracına 3. sırada yazdıkları bazı cümleler şöyledir: “mesleğini sevmeli”, “hoşgörülü ve güler yüzlü olmalı”, “öğrencilere samimi ve dersleri sevdireci bir şekilde yaklaşmalı”, “dini sevdirecek tutumlar sergilemeli”, “öğrenci seviyesine inebilmeli”, “uygulama derslerine önem vermesi”, “Türkiye’deki mezhep çeşitliliğine uygun bilgi birikimi olmalı”, “öğretmen ve öğrencilerle sağlıklı iletişim”, “not hususunda cömert olmalı sınavları zorlaştırmamalı”.

DKAB öğretmenlerinde il merkezinde görev yapan öğretmenlerin % 40’ı, ilçe merkezinde görev yapan öğretmenlerin % 50’si, belde ve köyde görev yapan öğretmenlerin % 46,2’si Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanını 3. derecede kendilerinde görmeyi beklemektedirler. Araştırmaya katılan DKAB öğretmenlerinin veri toplama aracına 3. sırada yazdıkları bazı cümleler şöyledir: “güzel konuşma yeteneğine sahip olmalı”, “yeterli pedagojik bilgi, öğrenciyle sıkı bağlayıcı iletişim”, “temsil kabiliyeti geliştirmeli, sigara vb. şeyler kullanmamalı”, “yeterli formasyon bilgisi yanında sınıf seviyesine göre konuları öğrencilere aktarabilme yeterliliği”, “düzgün konuşma, konuya tatmin edici açıklamalar yapma”.

Tablo 36: Görev Yeri Değişkeni İçin DKAB Öğretmenlerinde 4. Derecede Görülmesi Beklenen Yeterlik Alanı

BRANŞ	GÖREV YERİ		4. Derecede Önemli Görülen Yeterlik Alanları				TOPLAM
			Alan Bilgisi	Öğretme-Öğrenme Sürecini Yönetme	Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri	Kişisel ve Mesleki Özellikler	
Diğer Branş Öğretmenleri *	İl Merkezi	N	11	7	46	5	69
		%	15,9	10,1	66,7	7,2	100
	İlçe Merkezi	N	13	9	54	7	83
		%	15,7	10,8	65,1	8,4	100
	Belde ve Köy	N	7	2	37	3	49
		%	14,3	4,1	75,5	6,1	100
	Toplam	N	31	18	137	15	201
		%	15,4	9	68,2	7,4	100
DKAB Öğretmenleri **	İl Merkezi	N	3	0	23	4	30
		%	10	0	76,7	13,3	100
	İlçe Merkezi	N	0	0	16	2	18
		%	0	0	88,9	11,1	100
	Belde ve Köy	N	1	0	11	1	13
		%	7,7	0	84,6	7,7	100
	Toplam	N	4	0	50	7	61
		%	6,5	0	82	11,5	100

* X^2 : 2,550 Sd: 6 p = ,863 p > ,05 Önemsiz
** X^2 : 2,222 Sd: 4 p = ,695 p > ,05 Önemsiz

Tablo 36’da örneklem grubundaki öğretmenlerin görev yerlerine göre DKAB öğretmenlerinde 4. derecede görmeyi bekledikleri yeterlik alanına ilişkin dağılım verilmiştir. Buna göre diğer branş öğretmenleri ve DKAB öğretmenleri görev yerleri açısından 4. derecede tercih ettikleri yeterlik alanında anlamlı bir farklılaşma görülmemektedir. Diğer branş öğretmenlerinde il merkezinde görev yapan öğretmenlerin % 66,7’si, ilçe merkezinde görev yapan öğretmenlerin % 65,1’i, belde ve köyde görev yapan öğretmenlerin % 75,5’i 4. derecede DKAB

öğretmenlerinde Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri yeterlik alanını görmeyi beklemektedirler. Araştırmaya katılan diğer branş öğretmenlerinin veri toplama aracına 4. sırada yazdıkları bazı cümleler şöyledir: “ahlak bilgisinden yoksun, toplumumuzun ahlaki gelişimini sağlama öncelikli hedefi olmalı”, “farklı yöntem ve teknikleri uygulayabilme”, “öğrencilere dini yönden rehber olma”, “her konuda rehberlik edebilme”, “öğrenciler arasında anlayışı pekiştirme çalışmaları yapması”, “çok katı kuralları olmamalı”, “geniş bir kültür ve bilgi birikimi olmalı”.

DKAB öğretmenlerinde il merkezinde görev yapan öğretmenlerin % 76,7’si, ilçe merkezinde görev yapan öğretmenlerin %88,9’u, belde ve köyde görev yapan öğretmenlerin % 84,6’sı 4. Derecede kendilerinde Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri yeterlik alanını görmeyi beklemektedirler. Araştırmaya katılan DKAB öğretmenlerinin veri toplama aracına 4. sırada yazdıkları bazı cümleler şöyledir: “konularla ilgili ayet ve hadislerden haberdar olmalı”, “iyi bir konuşma yeteneği ve ikna kabiliyeti”, “öğrencilerle ve öğretmenlerle diyalogunu geliştirmiş olmalı”, “öğrencilerin sorduğu farklı soruları anlayışla karşılar”, “kişisel özellikleriyle öğrencisine örnek olmalı”.

4.1.7. HİZMET İÇİ EĞİTİM ALMA DURUMU DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN BULGULAR

Bu bölümde araştırmaya katılan öğretmenlerin hizmet içi eğitim alma durumu değişkenine göre 1, 2, 3 ve 4. derecede DKAB öğretmenlerinde görmeyi beledikleri yeterlik alanlarıyla ilgili bulgular tablolar halinde verilmiştir.

Tablo 37: Hizmet İçi Eğitim Alma Durumu Değişkeni İçin DKAB Öğretmenlerinde 1. Derecede Görülmesi Beklenen Yeterlik Alanı

BRANŞ	HİZMET İÇİ EĞİTİM		1. Derecede Önemli Görülen Yeterlik Alanları				TOPLAM
			Alan Bilgisi	Öğretme-Öğrenme Sürecini Yönetme	Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri	Kişisel ve Mesleki Özellikler	
Diğer Branş Öğretmenleri *	Katılmadım	N	12	4	1	9	26
		%	46,2	15,4	3,8	34,6	100
	Katıldım	N	61	35	3	76	175
		%	34,9	20	1,7	43,4	100
	Toplam	N	73	39	4	85	201
		%	36,3	19,4	2	42,3	100
DKAB Öğretmenleri **	Katılmadım	N	8	1	0	2	11
		%	72,7	9,1	0	18,2	100
	Katıldım	N	30	7	0	13	50
		%	60	14	0	26	100
	Toplam	N	38	8	0	15	61
		%	62,3	13,1	0	24,6	100

* $X^2: 1,977$ Sd: 3 $p = ,577$ $p > ,05$ Önemsiz

** $X^2: ,624$ Sd: 2 $p = ,732$ $p > ,05$ Önemsiz

Tablo 37’de örneklem grubundaki öğretmenlerin hizmet içi eğitim kursuna katılma durumlarına göre DKAB öğretmenlerinde 1. derecede olmasını istedikleri yeterlik alanına ilişkin analiz sonuçları verilmiştir. Buna göre diğer branş öğretmenleri ve DKAB öğretmenleri hizmet içi eğitim kursuna katılma değişkeni açısından 1. derecede tercih ettikleri yeterlik alanında anlamlı bir farklılaşma görülmemektedir. Diğer branş öğretmenlerinde hizmet içi eğitim kursuna

katılmayanlar % 46,2 ile Alan Bilgisi yeterlik alanını 1. derecede DKAB öğretmenlerinde görmek isterlerken, hizmet içi eğitim kursuna katılan öğretmenlerin % 43,4'ü Kişisel ve Mesleki Özellikler yeterlik alanını DKAB öğretmenlerinde görmek istemektedirler. Araştırmaya katılan diğer branş öğretmenlerinin veri toplama aracına 1. sırada yazdıkları bazı cümleler şöyledir: “alan bilgisi”, “öğretmenin davranışları mesleki başarısı arkadaşları ile uyumu diğerlerinden farklı olması gerekir”, “alanıyla alakalı yayınları, kitap ve interaktif kaynakların takibi, kullanımı”, “alanına hakim olmalı”, “mesleki yeterliliği yüksek olmalı”, “her şeyden önce sevgi ve hoşgörü olmalı”, “öğrencilere örnek teşkil etmeli”.

DKAB öğretmenlerinde hizmet içi eğitim kursuna katılmayan öğretmenlerin %72,7'si Alan Bilgisi yeterlik alanını, hizmet içi eğitim kursuna katılan öğretmenlerin de % 60'ı Alan Bilgisi yeterlik alanını 1. derecede kendilerinde görmek istemektedirler. Araştırmaya katılan DKAB öğretmenlerinin veri toplama aracına 1. sırada yazdıkları bazı cümleler şöyledir: “alan bilgisine hakim olmalı ve bu hakimiyet sınırını devamlı geliştirmeli”, “eğitim formasyonu”, “öğretmenin öğretim programına ilişkin uygulamadaki farkındalık ile mesleğe ilişkin temel bilgi, beceri ve tutumları bilmeli”, “alan bilgisinin çok iyi olması gerekir”, “bilgi: başta ilmi hal sonra halkı bilinçlendirecek donanım”, “literatürü takip etmeli, günlük en az bir gazete okumalı”.

Tablo 38: Hizmet İçi Eğitim Alma Durumu Değişkeni İçin DKAB Öğretmenlerinde 2. Derecede Görülmesi Beklenen Yeterlik Alanı

BRANŞ	HİZMET İÇİ EĞİTİM		2. Derecede Önemli Görülen Yeterlik Alanları				TOPLAM
			Alan Bilgisi	Öğretme-Öğrenme Sürecini Yönetme	Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri	Kişisel ve Mesleki Özellikler	
Diğer Branş Öğretmenleri *	Katılmadım	N	8	9	0	9	26
		%	30,8	34,6	0	34,6	100
	Katıldım	N	49	49	15	62	175
		%	28	28	8,6	35,4	100
	Toplam	N	57	58	15	71	201
		%	28,4	28,9	7,5	35,3	100
DKAB Öğretmenleri **	Katılmadım	N	1	2	0	8	11
		%	9,1	18,2	0	72,7	100
	Katıldım	N	13	24	1	12	50
		%	26	48	2	24	100
	Toplam	N	14	26	1	20	61
		%	23	42,6	1,6	32,8	100

* $X^2: 2,637$ Sd: 3 $p = ,451$ $p > ,05$ Önemsiz

** $X^2: 9,754$ Sd: 3 $p = ,021$ $p < ,05$ Önemli

Tablo 38’de araştırmaya katılan öğretmenlerin hizmet içi eğitim kursuna katılma durumlarına göre DKAB öğretmenlerinde 2. derecede olmasını istedikleri yeterlik alanına ilişkin dağılım verilmiştir. Buna göre diğer branş öğretmenlerinin hizmet içi eğitim kursuna katılma değişkeni açısından 2. derecede tercih ettikleri yeterlik alanında anlamlı bir değişme görülmezken, DKAB öğretmenlerinin hizmet içi eğitim kursuna katılma değişkeni açısından 2. derecede tercih ettikleri yeterlik alanında anlamlı bir farklılaşma görülmektedir. Diğer branş öğretmenlerinde hizmet içi eğitim kursuna katılmayan öğretmenlerin % 34,6’sı Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanını ve Kişisel ve Mesleki Özellikler yeterlik alanını 2. derecede DKAB öğretmenlerinde görmek istemektedirler. Diğer branş öğretmenlerinde hizmet içi eğitim kursuna katılan öğretmenlerin % 35,4’ü Kişisel ve Mesleki Özellikler yeterlik alanını 2. derecede

DKAB öğretmenlerinde görmek istemektedirler. Araştırmaya katılan diğer branş öğretmenlerinin veri toplama aracına 2. sırada yazdıkları bazı cümleler şöyledir: “öğrenme ortamları hazırlayabilme”, “etik değerlere öncelik vermeli”, “anlatacağı konuları vakıf olmalı”, “mesleki formasyon almış olmalı”, “inandıklarını içten yaşama”, “hedef aldığı öğrenci kitlesinin seviyesine inebilmeli”, “dersi öğrencilere sevdirecek nitelikte olmalıdır”, “sınıf yönetiminin yeterli olması”.

DKAB öğretmenlerinde hizmet içi eğitim kursuna katılmayan öğretmenlerin % 72,7’si Kişisel ve Mesleki Özellikler yeterlik alanını 2. derecede kendilerinde görmek isterlerken, hizmet içi eğitim kursuna katılan DKAB öğretmenlerinin % 48’i Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanını 2. derecede kendilerinde görmek istemektedirler. Araştırmaya katılan DKAB öğretmenlerinin veri toplama aracına 2. sırada yazdıkları bazı cümleler şöyledir: “mesleğe yönelik kitaplar yanında bol bol roman okumalı”, “iyi ahlak”, “lider, öncü, sosyal kişilik”, “kendisi şahsen İslam’ı yaşıyor olmalı”, “dini ve mesleki alanda yeterliliği”, “dersin din kültürü kısmının yanında ahlaka da önem verir”, “işini sevmek ve dersi öğrencilere sevdirmek”.

Tablo 39: Hizmet İçi Eğitim Alma Durumu Değişkeni İçin DKAB Öğretmenlerinde 3. Derecede Görülmesi Beklenen Yeterlik Alanı

BRANŞ	HİZMET İÇİ EĞİTİM		3. Derecede Önemli Görülen Yeterlik Alanları				TOPLAM
			Alan Bilgisi	Öğretme-Öğrenme Sürecini Yönetme	Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri	Kişisel ve Mesleki Özellikler	
Diğer Branş Öğretmenleri *	Katılmadım	N	5	12	2	7	26
		%	19,2	46,2	7,7	26,9	100
	Katıldım	N	34	76	41	24	175
		%	19,4	43,4	23,4	13,7	100
	Toplam	N	39	88	43	31	201
		%	19,4	43,8	21,4	15,4	100
DKAB Öğretmenleri **	Katılmadım	N	1	8	1	1	11
		%	9,1	72,7	9,1	9,1	100
	Katıldım	N	4	19	9	18	50
		%	8	38	18	36	100
	Toplam	N	5	27	10	19	61
		%	8,2	44,3	16,4	31,1	100

* X^2 : 5,220 Sd: 3 p = ,156 p > ,05 Önemsiz

** X^2 : 5,002 Sd: 3 p = ,172 p > ,05 Önemsiz

Araştırmaya katılan öğretmenlerin hizmet içi eğitim kursuna katılma durumlarına göre DKAB öğretmenlerinde 3. derecede olmasını istedikleri ya da beklemedikleri yeterlik alanına ilişkin analiz sonuçları tablo 39’da verilmiştir. Buna göre diğer branş öğretmenleri ve DKAB öğretmenleri hizmet içi eğitim kursuna katılma değişkeni açısından 3. derecede tercih ettikleri yeterlik alanında anlamlı bir farklılaşma görülmemektedir. Diğer branş öğretmenlerinde hizmet içi eğitim kursuna katılmayan öğretmenlerin % 46,2’si, hizmet içi eğitim kursuna katılan öğretmenlerin ise % 43,4’ü Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanını 3. derecede DKAB öğretmenlerinde görmek istemektedirler. Araştırmaya katılan diğer branş öğretmenlerinin veri toplama aracına 3. sırada yazdıkları bazı cümleler şöyledir: “eğitim teknolojilerini yakından takip etmeli”, “genel kültür

yeteneğinin olması”, “sınıf yönetimi”, “derse hazırlıklı gelmeli”, “dinin korkutan yanlarından çok güzelliklerini anlatmalı”.

DKAB öğretmenlerinde hizmet içi eğitim kursuna katılmayan öğretmenlerin % 72,7’si, hizmet içi eğitim kursuna katılan DKAB öğretmenlerinin ise % 38’i Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanını 3. derecede kendilerinde görmeyi beklemektedirler. Araştırmaya katılan DKAB öğretmenlerinin veri toplama aracına 3. sırada yazdıkları bazı cümleler şöyledir: “konusuna hakim olmak, kaynakları kullanabilmek”, “muhatabının seviyesine inebilmeli”, “peygamberimizin hayatını ayrıntılarıyla bilmek”, “düzgün konuşma, konuya tatmin edici açıklamalar yapmak”.

Tablo 40: Hizmet İçi Eğitim Alma Durumu Değişkeni İçin DKAB Öğretmenlerinde 4. Derecede Görülmesi Beklenen Yeterlik Alanı

BRANŞ	HİZMET İÇİ EĞİTİM		4. Derecede Önemli Görülen Yeterlik Alanları				TOPLAM
			Alan Bilgisi	Öğretme-Öğrenme Sürecini Yönetme	Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri	Kişisel ve Mesleki Özellikler	
Diğer Branş Öğretmenleri *	Katılmadım	N	1	1	23	1	26
		%	3,8	3,8	88,5	3,8	100
	Katıldım	N	30	17	114	14	175
		%	17,2	9,7	65,1	8	100
	Toplam	N	31	18	137	15	201
		%	15,4	9,0	68,2	7,4	100
DKAB Öğretmenleri **	Katılmadım	N	1	0	10	0	11
		%	9,1	0	90,9	0	100
	Katıldım	N	3	0	40	7	50
		%	6	0	80	14	100
	Toplam	N	4	0	50	7	61
		%	6,5	0	82	11,5	100

* X^2 : 5,795 Sd: 3 p = ,122 p > ,05 Önemsiz
 ** X^2 : 1,802 Sd: 2 p = ,406 p > ,05 Önemsiz

Tablo 40’da örneklem grubundaki öğretmenlerin hizmet içi eğitim kursuna katılma durumlarına göre DKAB öğretmenlerinde 4. derecede olmasını bekledikleri yeterlik alanına ilişkin dağılım verilmiştir. Buna göre diğer branş öğretmenleri ve DKAB öğretmenleri hizmet içi eğitime katılma değişkeni açısından 4. derecede tercih ettikleri yeterlik alanında anlamlı bir farklılaşma görülmemektedir. Diğer branş öğretmenlerinde hizmet içi eğitim kursuna katılmayan öğretmenlerin % 88,5’i, hizmet içi eğitim kursuna katılan öğretmenlerin ise % 65,1’i Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri yeterlik alanını DKAB öğretmenlerinde 4. derecede görmeyi beklemektedirler. Araştırmaya katılan diğer branş öğretmenlerinin veri toplama aracına 4. sırada yazdıkları bazı cümleler şöyledir: “ders dışında da öğrencileriyle birlikte olan”, “öğrenciler için öğretmenler daha çok yol gösterici, rehber olmalı”, “iyi bir insan modeli olmalı”, “sabit fikirli olmama”.

DKAB öğretmenlerinden hizmet içi eğitim kursuna katılmayan öğretmenlerin % 90,9’u, hizmet içi eğitim kursuna katılan DKAB öğretmenlerin ise % 80’i Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri yeterlik alanını kendilerinde görmeyi istemektedirler veya beklemektedirler. Araştırmaya katılan DKAB öğretmenlerinin veri toplama aracına 4. sırada yazdıkları bazı cümleler şöyledir: “kanun genelge hakkında bilgi”, “öğrencilerin imanlı ve ahlak konusunda yeterli olmaları için özel gayret sarf etmeli”, “sosyal, ekonomik ve kültürel olayların takibi”.

4.1.8. BRANŞ DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN BULGULAR

Bu bölümde araştırmaya katılan öğretmenlerin branş değişkenine göre 1, 2, 3 ve 4. derecede DKAB öğretmenlerinde görmeyi beledikleri yeterlik alanlarıyla ilgili bulgular tablolar halinde verilmiştir.

Tablo 41: DKAB Öğretmenleri ve Diğer Branş Öğretmenlerine Göre DKAB Öğretmenlerinde 1. Derecede Görülmesi Beklenen Yeterlik Alanı

BRANŞ		1. Derecede Önemli Görülen Yeterlik Alanları				TOPLAM
		Alan Bilgisi	Öğretme-Öğrenme Sürecini Yönetme	Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri	Kişisel ve Mesleki Özellikler	
Diğer Branş Öğretmenleri	N	73	39	4	85	201
	%	36,3	19,4	2	42,3	100
DKAB Öğretmenleri	N	38	8	0	15	61
	%	62,3	13,1	0	24,6	100
TOPLAM	N	111	47	4	100	262
	%	42,4	17,9	1,5	38,2	100

X^2 : 13,540 Sd: 3 p = ,004 p < ,05 Önemli

Tablo 41’de örneklem grubundaki öğretmenlerin branş değişkenine göre DKAB öğretmenlerinde 1. derecede olmasını istedikleri ya da beledikleri yeterlik alanına ilişkin analiz sonuçlarının dağılımı verilmiştir. Buna göre diğer branş öğretmenleri ve DKAB öğretmenleri 1. derecede tercih ettikleri yeterlik alanında anlamlı bir farklılaşma olduğu görülmektedir. DKAB öğretmenleri kendilerinde 1. derecede görmek istediği yeterlik alanını % 62,3 ile Alan Bilgisi olarak belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan DKAB öğretmenlerinin veri toplama aracına 1. sırada yazdıkları bazı cümleler şöyledir: “alan bilgisi”, “derse karşı yeterli bilgi ve beceriye sahip olmalı”, “özel alan bilgisi yeterli olmalı”, “en az orta düzeyde Arapça bilmek”, “pedagojik bilgiye sahip olmak”, “bilgi ve donanım”, “mesleğini sevmesi gerekir”.

Diğer branş öğretmenleri DKAB öğretmenlerinde 1. derecede görmek istediği yeterlik alanı olarak % 42,3 ile Kişisel ve Mesleki Özellikleri

belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan diğer branş öğretmenlerinin veri toplama aracına 1. sırada yazdıkları bazı cümleler şöyledir: “öğretmenlere ve öğrencilere örnek olabilecek karakterde olmalıdır”, “iyi bir hatip olmalı”, “alanında bilgi sahibi olmalı”, “öğrencilere bu dersi sevdirmeli”, “meslek etiği olmalı”, “araştırmacı, irdeleyici özelliği olması gerekir”.

Tablo 42: DKAB Öğretmenleri ve Diğer Branş Öğretmenlerine Göre DKAB Öğretmenlerinde 2. Derecede Görülmesi Beklenen Yeterlik Alanı

BRANŞ		2. Derecede Önemli Görülen Yeterlik Alanları				TOPLAM
		Alan Bilgisi	Öğretme- Öğrenme Sürecini Yönetme	Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri	Kişisel ve Mesleki Özellikler	
Diğer Branş Öğretmenleri	N	57	58	15	71	201
	%	28,4	28,9	7,5	35,3	100
DKAB Öğretmenleri	N	14	26	1	20	61
	%	23	42,6	1,6	32,8	100
TOPLAM	N	71	84	16	91	262
	%	27,1	32,1	6,1	34,7	100

$X^2: 5,957$ Sd: 3 $p = ,114$ $p > ,05$ Önemsiz

Örneklem grubundaki öğretmenlerin branş değişkenine göre DKAB öğretmenlerinde 2. derecede olmasını istedikleri yeterlik alanına ilişkin dağılım tablo 42’de verilmiştir. Buna göre diğer branş öğretmenleri ve DKAB öğretmenleri 2. derecede tercih ettikleri yeterlik alanında anlamlı bir farklılaşma görülmemektedir. Bununla birlikte diğer branş öğretmenleri DKAB öğretmenlerinde 2. derecede görmek istediği yeterlik alanı olarak % 35,3 ile Kişisel ve Mesleki Özellikler yeterlik alanını belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan diğer branş öğretmenlerinin veri toplama aracına 2. sırada yazdıkları bazı cümleler şöyledir: “açık fikirlilik”, “davranışlarıyla örnek olmalı”, “hoşgörülü olmalı”, “alanında uzman olmalı”, “güvenilir olmalı”, “Arapça dilini iyi bilmesi gerekir”.

DKAB öğretmenleri kendilerinde 2. derecede görmek istediği yeterlik alanını % 42,6 ile Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme olarak belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan DKAB öğretmenlerinin veri toplama aracına 2. sırada yazdıkları bazı cümleler şöyledir: “dürüstlük”, “sınıf hakimiyetini sağlayabilmeli”, “alan bilgisine hakim olmak”, “mesleğini sevmek ve mesleğine sahip çıkmak”, “müfredatta bulunan kısa surelerin tefsirini bilmek”, “alanına hakim olmalı”.

Tablo 43: DKAB Öğretmenleri ve Diğer Branş Öğretmenlerine Göre DKAB Öğretmenlerinde 3. Derecede Görülmesi Beklenen Yeterlik Alanı

BRANŞ		3. Derecede Önemli Görülen Yeterlik Alanları				TOPLAM
		Alan Bilgisi	Öğretme- Öğrenme Sürecini Yönetme	Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri	Kişisel ve Mesleki Özellikler	
Diğer Branş Öğretmenleri	N	39	88	43	31	201
	%	19,4	43,8	21,4	15,4	100
DKAB Öğretmenleri	N	5	27	10	19	61
	%	8,2	44,3	16,4	31,1	100
TOPLAM	N	44	115	53	50	262
	%	16,8	43,9	20,2	19,1	100

X^2 : 10,144 Sd: 3 p = ,017 p < ,05 Önemli

Araştırmaya katılan öğretmenlerin branş değişkenine göre DKAB öğretmenlerinde 3. derecede olmasını bekledikleri yeterlik alanına ilişkin analiz sonuçlarının dağılımı tablo 43’de verilmiştir. Analiz sonuçlarına göre diğer branş öğretmenleri ve DKAB öğretmenleri 3. derecede tercih ettikleri yeterlik alanında anlamlı bir ilişki görülmektedir. DKAB öğretmenleri kendilerinde 3. derecede görmek istediği yeterlik alanını % 44,3 ile Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanı olarak belirtmektedirler. Araştırmaya katılan DKAB öğretmenlerinin veri toplama aracına 3. sırada yazdıkları bazı cümleler şöyledir: “öğrencilerle iletişim, diyalog”, “eğitimde kullanılan yöntem ve teknikler”, “dersin işlenmesinde yeni yöntem ve teknikleri takip edip uygulaması gerekir”,

“sevgi temel kriter olmalı”, “sabır”, “güncel soru, sorulara ilmi cevap”, “teknolojik imkanları yeterince değerlendirmeli”.

Diğer branş öğretmenleri DKAB öğretmenlerinde 3. derecede görmek istediği yeterlik alanını % 43,8 ile Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanını olarak belirtmektedirler. Araştırmaya katılan diğer branş öğretmenlerinin veri toplama aracına 3. sırada yazdıkları bazı cümleler şöyledir: “konuşması açık ve anlaşılır olmalı”, “dersini görsellerle anlatmalı, materyal kullanmalı”, “hoşgörülü ve anlayışlı olmalı”, “dini doğru ve etkili bir şekilde anlatması gerekir”, “bütün öğretmenler gibi uzlaştırıcı özelliğe sahip olmalı”, “dersin önemine ve gerekliliğine inanmış olmalı”.

Tablo 44: DKAB Öğretmenleri ve Diğer Branş Öğretmenlerine Göre DKAB Öğretmenlerinde 4. Derecede Görülmesi Beklenen Yeterlik Alanı

BRANŞ		4. Derecede Önemli Görülen Yeterlik Alanları				TOPLAM
		Alan Bilgisi	Öğretme-Öğrenme Sürecini Yönetme	Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri	Kişisel ve Mesleki Özellikler	
Diğer Branş Öğretmenleri	N	31	18	137	15	201
	%	15,4	9	68,2	7,5	100
DKAB Öğretmenleri	N	4	0	50	7	61
	%	6,6	0	82	11,5	100
TOPLAM	N	35	18	187	22	262
	%	13,4	6,9	71,4	8,4	100

$X^2: 10,364$ Sd: 3 $p = ,016$ $p < ,05$ Önemli

Tablo 44’de örneklem grubundaki öğretmenlerin branş değişkenine ilişkin DKAB öğretmenlerinde 4. derecede olmasını istedikleri yeterlik alanına ilişkin dağılım verilmiştir. Buna göre diğer branş öğretmenleri ve DKAB öğretmenleri 4. derecede tercih ettikleri yeterlik alanında anlamlı bir ilişki görülmektedir. DKAB öğretmenleri kendilerinde 4. derecede görmek istediği yeterlik alanını % 82 ile Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri olarak belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan DKAB öğretmenlerinin veri toplama aracına 4. sırada yazdıkları bazı cümleler

şöyledir: “sosyal olmalı, kendini ve düşüncelerini insanlara iyi bir şekilde ifade edebilmeli”, “örnek olmalı”, “din kültürü öğretmeni öğrenciler ve öğretmenler tarafından sevilen ve sayılan bir insan olmalı”, “branşıyla alakalı yayınları imkânı nispetinde takip etmelidir”.

Diğer branş öğretmenleri DKAB öğretmenlerinde 4. derecede görmek istediği yeterlik alanı olarak % 68,2 ile Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri olarak belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan diğer branş öğretmenlerinin veri toplama aracına 4. sırada yazdıkları bazı cümleler şöyledir: “insanlarla iyi ilişkiler kurabilmeli”, “çocuklarla iletişimi iyi olmalı”, “aktivitelere katılmalı”, “kendini sevdirmeli”, “etrafında sevilen, sayılan, örnek olan olmalı”, “insanlara ve öğrencilere örnek davranışlar sergilemeli”, “derslerde anlattığı konulara paralel olarak kendi hayatında da bu konuları göstermelidir”.

4.1.9. ÖĞRETMEN VE OKUL YÖNETİCİSİ OLMA DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN BULGULAR

Bu bölümde araştırmaya katılanların öğretmen ve okul yöneticisi olma değişkenine göre 1, 2, 3 ve 4. derecede DKAB öğretmenlerinde görmeyi beledikleri yeterlik alanlarıyla ilgili bulgular tablolar halinde verilmiştir.

Tablo 45: Öğretmen ve Okul Yöneticilerine Göre DKAB Öğretmenlerinde 1. Derecede Görülmesi Beklenen Yeterlik Alanı

OKULDAKİ GÖREV		1. Derecede Önemli Görülen Yeterlik Alanları				TOPLAM
		Alan Bilgisi	Öğretme-Öğrenme Sürecini Yönetme	Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri	Kişisel ve Mesleki Özellikler	
Öğretmen	N	100	44	4	83	231
	%	43,3	19	1,8	35,9	100
Okul Yöneticisi	N	11	3	0	17	31
	%	35,5	9,7	0	54,8	100
TOPLAM	N	111	47	4	100	262
	%	42,4	17,9	1,5	38,2	100

$X^2: 4,828$ Sd: 3 $p = ,185$ $p > ,05$ Önemsiz

Tablo 45’de örneklem grubundaki öğretmenlerin okuldaki görev değişkenine göre DKAB öğretmenlerinde 1. derecede olmasını istedikleri yeterlik alanına ilişkin dağılım verilmiştir. Buna göre öğretmen ve okul yöneticilerinin DKAB öğretmenlerinde 1. derecede olmasını istedikleri yeterlik alanındaki analiz sonuçlarında anlamlı bir ilişki görülmemektedir. Öğretmenler DKAB öğretmenlerinde 1. derecede görmek istediği yeterlik alanını % 43,3 ile Alan Bilgisi yeterlik alanı olarak belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin veri toplama aracına 1. sırada yazdıkları bazı cümleler şöyledir: “konuya hakim olmalı”, “müfredatı iyi bilmesi”, “alan bilgisi tam olmalı”, “disiplin”, “ifade gücü”, “her haliyle örnek olmalı”, “alanında bilgi sahibi olmalı”, “sağlıklı iletişim kurabilme”.

Okul yöneticileri DKAB öğretmenlerinde 1. derecede görmek istediği yeterlik alanı olarak % 54,8 ile Kişisel ve Mesleki Özellikler yeterlik alanını belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan okul idarecilerinin veri toplama aracına 1. sırada yazdıkları bazı cümleler şöyledir: “Allah sevgisi ve korkusu olan”, “özverili, sabırlı”, “öğretmen kimliğine yakışır şekilde davranma”, “yeterli bilgi”, “dinler tarihini çok iyi bilmesi gerekir”, “öğrencilere değer vermeli, sevgi ve saygı göstermeli”.

Tablo 46: Öğretmen ve Okul Yöneticilerine Göre DKAB Öğretmenlerinde 2. Derecede Görülmesi Beklenen Yeterlik Alanı

OKULDAKİ GÖREV		2. Derecede Önemli Görülen Yeterlik Alanları				TOPLAM
		Alan Bilgisi	Öğretme-Öğrenme Sürecini Yönetme	Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri	Kişisel ve Mesleki Özellikler	
Öğretmen	N	63	75	10	83	231
	%	27,3	32,5	4,3	35,9	100
Okul Yöneticisi	N	8	9	6	8	31
	%	25,8	29	19,4	25,8	100
TOPLAM	N	71	84	16	91	262
	%	27,1	32,1	6,1	34,7	100

X^2 : 11,034 Sd: 3 p = ,012 p < ,05 Önemli

Araştırma grubundaki öğretmenlerin okuldaki görev değişkenine göre DKAB öğretmenlerinde 2. derecede olmasını bekledikleri yeterlik alanına ilişkin dağılım tablo 46’de verilmiştir. Buna göre öğretmen ve okul yöneticilerinin DKAB öğretmenlerinde 2. derecede olmasını istedikleri yeterlik alanındaki analiz sonuçlarında anlamlı bir ilişki görülmektedir. Öğretmenler DKAB öğretmenlerinde 2. derecede görmek istediği yeterlik alanını % 35,9 ile Kişisel ve Mesleki Özellikler yeterlik alanı olarak belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin veri toplama aracına 2. sırada yazdıkları bazı cümleler şöyledir: “yeterli alan bilgisine sahip olmalı”, “ikna edici, etkileyici hitabet gücüne sahip

olmalı”, “konulara hakim olmalı”, “öğrencilere dini ve insani değerleri verebilmesi”, “tertup, düzen”.

Okul yöneticileri DKAB öğretmenlerinde 2. derecede görmek istediği yeterlik alanı olarak % 29 ile Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanını belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan okul idarecilerinin veri toplama aracına 2. sırada yazdıkları bazı cümleler şöyledir: “arapça ve İngilizceyi iyi bilmeli”, “alandaki bilgiyi hayatında yaşayabilmeli”, “dersine ilgi ve merak uyandırabilmeli”, “öğrencilere dini sevdirmek için araçları iyi seçmeli”, “öğrenciye model olabilecek davranışlar sergilemeli”.

Tablo 47: Öğretmen ve Okul Yöneticilerine Göre DKAB Öğretmenlerinde 3. Derecede Görülmesi Beklenen Yeterlik Alanı

OKULDAKİ GÖREV		3. Derecede Önemli Görülen Yeterlik Alanları				TOPLAM
		Alan Bilgisi	Öğretme- Öğrenme Sürecini Yönetme	Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri	Kişisel ve Mesleki Özellikler	
Öğretmen	N	39	100	45	47	231
	%	16,9	43,3	19,5	20,3	100
Okul Yöneticisi	N	5	15	8	3	31
	%	16,1	48,4	25,8	9,7	100
TOPLAM	N	44	115	53	50	262
	%	16,8	43,9	20,2	19,1	100

X^2 : 2,342 Sd: 3 p = ,505 p > ,05 Önemsiz

Örnekleme grubundaki öğretmenlerin okuldaki görev değişkenine göre DKAB öğretmenlerinde 3. derecede olmasını istedikleri yeterlik alanına ilişkin dağılım tablo 47’de verilmiştir. Buna göre öğretmen ve okul yöneticilerinin DKAB öğretmenlerinde 3. derecede olmasını istedikleri yeterlik alanındaki analiz sonuçlarında anlamlı bir ilişki görülmemektedir. Öğretmenler DKAB öğretmenlerinde 3. derecede görmek istediği yeterlik alanını % 43,3 ile Öğretme- Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanı olarak belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin veri toplama aracına 3. sırada yazdıkları bazı cümleler

şöyledir: “dersin önemine ve gerekliliğine inanmış olmalı”, “mesleki alandaki bilgi”, “Allah’ın varlığını ve sıfatlarını aklı ve ilmiyle ispat etme”, “dünyadaki diğer dinlerle ilgili ilgilere sahip olmak”, “dini eğitim verirken soyut kavramları uygun şekilde somutlaştırma”.

Okul yöneticileri de öğretmenler gibi DKAB öğretmenlerinde 3. derecede görmek istediği yeterlik alanı olarak % 48,4 ile Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanını belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan okul idarecilerinin veri toplama aracına 3. sırada yazdıkları bazı cümleler şöyledir: “etkileme gücü güçlü olmalı”, “öğrencilerin seviyelerine uygun davranmalı”, “özel alan bilgilerine hakim olmalı”, “farklı öğretim tekniklerine yer vermeli”, “adil olmalı”, “sevgi”.

Tablo 48: Öğretmen ve Okul Yöneticilerine Göre DKAB Öğretmenlerinde 4. Derecede Görülmesi Beklenen Yeterlik Alanı

OKULDAKİ GÖREV		4. Derecede Önemli Görülen Yeterlik Alanları				TOPLAM
		Alan Bilgisi	Öğretme- Öğrenme Sürecini Yönetme	Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri	Kişisel ve Mesleki Özellikler	
Öğretmen	N	28	14	171	18	231
	%	12,1	6,1	74	7,8	100
Okul Yöneticisi	N	7	4	16	4	31
	%	22,6	12,9	51,6	12,9	100
TOPLAM	N	35	18	187	22	262
	%	13,4	6,9	71,4	8,4	100

$X^2: 6,875$ Sd: 3 $p = ,076$ $p > ,05$ Önemsiz

Tablo 48’de örneklem grubundaki öğretmenlerin okuldaki görev değişkenine göre DKAB öğretmenlerinde 4. derecede olmasını istedikleri yeterlik alanına ilişkin dağılım verilmiştir. Buna göre öğretmen ve okul yöneticilerinin DKAB öğretmenlerinde 4. derecede olmasını istedikleri yeterlik alanındaki analiz sonuçlarında anlamlı bir ilişki görülmemektedir. Öğretmenler DKAB öğretmenlerinde 4. derecede görmek istediği yeterlik alanını % 74 ile Öğrenci

Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri yeterlik alanı olarak belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin veri toplama aracına 4. sırada yazdıkları bazı cümleler şöyledir: “ders içinde ya da ders dışında okulda öğretmen ya da öğrenciler arasında yeri geldiğinde oluşan durumlara göre örneklerle açıklamalar yapabilme”, “insan ilişkilerini geliştirici, affedici ve vicdan sahibi bireyler yetiştirebilmeli”, “inancıyla, yaşayışıyla örnek olmalı”.

Okul yöneticileri de öğretmenler gibi DKAB öğretmenlerinde 4. derecede görmek istediği yeterlik alanı olarak % 51,6 ile Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri yeterlik alanını belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan okul idarecilerinin veri toplama aracına 4. sırada yazdıkları bazı cümleler şöyledir: “saygı”, “iyi huy, davranışlarıyla örnek olmalı”, “söyledikleri, yaptıkları ve davranışlarıyla topluma örnek olmalı”, “çocukların kişiliğini değiştirmeden geliştirmeye özen göstermeli”, “Kuran-ı tanıma ve ondan yararlanma konusunda öğrencilere rehberlik edebilme”, “öğrencilerin okulda en sevdiği öğretmen olması”.

V. BÖLÜM

5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırma sonucunda elde edilen bulgular tartışılacak, sonuçlar belirlenecek ve öneriler sunulacaktır.

5.1. TARTIŞMA

5.1.1. ÖĞRETMENLERİN CİNSİYET DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN TARTIŞMALAR

Örneklem grubundaki öğretmenlerin cinsiyetlerine göre DKAB öğretmenlerinde 1, 2, 3 ve 4. derecede olmasını istedikleri yeni öğretmen yetiştirme modeli bağlamında belirlenen yeterlik alanlarına ilişkin anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Diğer taraftan diğer branş öğretmenlerinde kadın öğretmenler Alan Bilgisi ve Kişisel ve Mesleki Özellikler yeterlik alanını eşit oranla 1. sırada görmek isterlerken, erkek öğretmenler Kişisel ve Mesleki Özellikler yeterlik alanını 1. sıraya koymaktadırlar. DKAB öğretmenlerinde ise kadın ve erkek öğretmenler 1. sıraya Alan Bilgisi yeterlik alanını koymaktadırlar. Bununla birlikte DKAB öğretmenlerinin kendilerinde 1. sırada istedikleri yeterlik alanında erkeklerin kadınlara göre yüzdelerinin daha kararlı olduğu görülmektedir.

5.1.2. ÖĞRETMENLERİN YAŞ DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN TARTIŞMALAR

Örneklem grubundaki öğretmenlerin yaş değişkenine göre DKAB öğretmenlerinde 1, 2 ve 4. derecede olmasını istedikleri yeterlik alanlarına ilişkin anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bununla birlikte DKAB öğretmenlerinde 3. derecede olması istenilen yeterlik alanında diğer branş öğretmenleri bağlamında anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmüştür.

Diğer branş öğretmenlerinde 21 - 30 yaş aralığındaki öğretmenler Alan Bilgisi yeterlik alanını 1. derecede DKAB öğretmenlerinde görmeyi beklerlerken, 31 - 40 ve 41 ve üzeri yaş aralığındaki öğretmenler DKAB öğretmenlerinde Kişisel ve Mesleki Özellikler yeterlik alanını görmeyi beklemektedirler.

Bakıldığında meslekte yeni olan öğretmenler Alan Bilgisinin daha önemli olduğunu düşünürken meslekte tecrübeli öğretmenler Kişisel ve Mesleki Özelliklerin daha önemli olduğunu düşünmektedirler. Yine öğretmenlerin yaşları arttıkça Kişisel ve Mesleki Özellikleri seçme yüzdeleri artmıştır. DKAB öğretmenlerinde tüm yaş grubundaki öğretmenler Alan Bilgisi yeterlik alanını 1. sırada kendilerinde görmeyi beklemektedirler.

Ayrıca diğer branş öğretmenleri bağlamında tüm yaş gruplarındaki öğretmenler 3. derecede DKAB öğretmenlerinde Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanını seçmekle beraber, 31 - 40 yaş aralığındaki öğretmenlerin bu yeterlik alanını seçme yüzdelerinin diğer iki yaş grubundan fazla çıktığı görülmektedir.

5.1.3. ÖĞRETMENLERİN KIDEM YILI DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN TARTIŞMALAR

Örnekleme grubundaki öğretmenlerin kıdem yılı değişkenine göre DKAB öğretmenlerinde 1, 2, 3 ve 4. derecede olmasını istedikleri yeterlik alanlarına ilişkin anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Bununla birlikte diğer branş öğretmenlerinde 1 - 10 kıdem yılı aralığına sahip olan öğretmenler Alan Bilgisini 1. sıraya koyarken, 11 - 20 ve 21 ve üzeri kıdem yılı aralığına sahip olan öğretmenler Kişisel ve Mesleki Özellikler yeterlik alanını 1. sıraya koymuşlardır. Meslekte 1 - 10 yıl aralığında kıdeme sahip diğer branş öğretmenlerin Alan Bilgisi yeterlik alanına yönelmesi meslekte tecrübeli öğretmenlerin ise Kişisel ve Mesleki Özellikler yeterlik alanına yönelmesi karşımıza çıkan dikkate değer bir sonuçtur.

DKAB öğretmenlerinde 1 - 10 ve 11 - 20 kıdem yılı aralığında sahip öğretmenler kendilerinde 1. derecede Alan Bilgisi yeterlik alanını görmek isterlerken, 21 ve üzeri kıdem yılı aralığına sahip DKAB öğretmenleri kendilerinde 1. derecede Kişisel ve Mesleki yeterlik alanını görmek istemektedirler. Sünbül ve Arslan'ın (2012) araştırmasına göre kıdem yılı fazla olan öğretmenler kendilerini kıdem yılı az olan öğretmenlere göre daha yeterli bulmaktadırlar. Genelde yeterlik denildiğinde akla gelen Alan Bilgisi yeterliği olduğu varsayıldığında kıdem yılı az olan öğretmenlerin Alan Bilgisini 1. dereceye koymaları ve buna yoğunlaşmaları normaldir. Araştırmamızda kıdem

yılı arttıkça öğretmenlerin yeterlik alanlarını seçme yüzdelerinin birbirine yaklaşmasıyla birlikte eşit dağılıma doğru gitmesi ve öğretmenlerin kıdem yılı arttıkça Alan Bilgisi yeterlik alanını seçme yüzlerindeki düşüş bunu destekler niteliktedir. Asri'nin (2005) araştırmasına göre mesleki kıdem arttıkça DKAB öğretmenlerinin örnek olmaya verdiği önem azalmaktadır. 21 ve üzeri kıdem yılı aralığına sahip DKAB öğretmenlerin 1. sıraya Kişisel ve Mesleki Özellikler yeterlik alanını koymaları bu araştırmayla örtüşmemektedir. Fakat 21 ve üzeri kıdem yılına sahip öğretmenlerin bu eksiklik farkına vararak 1. sırada Kişisel ve Mesleki Özellikler yeterlik alanını kendilerinde görmek istemiş olabilirler.

Diğer branş öğretmenlerinde kıdem yılı arttıkça 4. derecede DKAB öğretmenlerinde görmeyi bekledikleri Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri yeterlik alanına ilişkin yüzdeleri azalmaktadır. Buna karşılık aynı öğretmen grubunda kıdem yılı arttıkça Alan Bilgisini 4. dereceye koyma oranının yüzdesinde de bir artış gözlenmektedir. DKAB öğretmenlerinde kıdem değişkenine göre bakıldığında 4. derecede kendilerinde görmeyi bekledikleri yeterlik alanında diğer branş öğretmenlerine göre Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetlerini daha yüksek bir yüzdeyle görmek istemektedirler. Bir başka açıdan baktığımızda DKAB öğretmenleri diğer branş öğretmenlerine göre Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri yeterlik alanını son sıraya daha yüksek bir oranla koyarak aslında diğer branş öğretmenlerine göre daha önemsiz gördüklerini ortaya koymuş olmaktadır.

5.1.4. ÖĞRETMENLERİN MEZUN OLUNAN OKUL DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN TARTIŞMALAR

Örneklem grubundaki öğretmenlerin mezun olunan okul değişkenine göre DKAB öğretmenlerinde 1 ve 2. derecede olmasını istedikleri yeterlik alanlarına ilişkin anlamlı bir farklılık bulunmazken, 3 ve 4. derecede anlamlı farklılık bulunmuştur. Diğer branş öğretmenlerinde Öğretmen Okulu - Eğitim Enstitüsü - Eğitim Yüksekokulu, Eğitim Fakültesi ve Diğer Fakülteler - Fen Edebiyat Fakültesi mezunları 1. derecede DKAB öğretmenlerinde Kişisel ve Mesleki Özellikler yeterlik alanını görmeyi beklemektedirler. Diğer branş öğretmenlerinde Öğretmen Okulu - Eğitim Enstitüsü - Eğitim Yüksekokulu mezunlarının

yüzdelerinde birbirine yakın dağılım gözlenmektedir. Bu gruba giren öğretmenlerin meslek tecrübelerinin fazla olmaları ve bir öğretilerde ne olması gerektiğine dair daha geniş çerçeveli bir değerlendirme yapabilmeleri bu sonucu ortaya koymuş olabilir. DKAB öğretmenlerinde Yüksek İslam Enstitüsü - İslami İlimler Akademisi mezunları 1. sırada kendilerinde Kişisel ve Mesleki Özellikler yeterlik alanını görmeyi beklerlerken, İlahiyat Fakültesi ve DKAB Öğretmenliği mezunları kendilerinde 1. sırada Alan Bilgisi yeterlik alanını görmek istemektedirler.

3. derecede DKAB öğretmenlerinde olması istenilen yeterlik alanında, diğer branş öğretmenlerinde Öğretmen Okulu - Eğitim Enstitüsü - Eğitim Yüksekokulu mezunları 3. sıraya Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri yeterlik alanını koyarken, Eğitim Fakültesi ve Diğer Fakülteler - Fen Edebiyat Fakültesi mezunları 3. sıraya Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanını koymaktadırlar. Burada Öğretmen Okulu - Eğitim Enstitüsü - Eğitim Yüksekokulu mezunları diğer iki gruptan ayrılmaktadır.

4. derecede DKAB öğretmenlerinde olması beklenen yeterlik alanında diğer branş öğretmenlerinde mezun olunan okullar fark etmeksizin 4. sıraya Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri yeterlik alanı yerleştirilmiştir. Burada Eğitim Fakültesi mezunlarının 4. sıraya Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri yeterlik alanı koyma oranları diğer iki gruptan daha yüksektir.

5.1.5. ÖĞRETMENLERİN ÖĞRENİM DURUMU DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN TARTIŞMALAR

Örneklem grubundaki öğretmenlerin öğrenim durumlarına göre DKAB öğretmenlerinde 1, 2, 3 ve 4. derecede olmasını istedikleri yeterlik alanlarına ilişkin anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Bununla birlikte diğer branş öğretmenlerinde ön lisans ve lisans mezunları Kişisel ve Mesleki Özellikler yeterlik alanını 1. sırada DKAB öğretmenlerinde görmeyi beklerken, yüksek lisans mezunu öğretmenler Kişisel ve Mesleki Özellikler yeterlik alanı ile Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanını eşit oranla 1. sırada DKAB öğretmenlerinde görmeyi beklemektedirler. DKAB öğretmenlerinde hem ön lisans ve lisans mezunları hem de yüksek lisans mezunları kendilerinde Alan Bilgisi

yeterlik alanını görmeyi beklemektedirler. Burada yüksek lisans mezunu öğretmenlerin 1. sırada Alan Bilgisini isteme oranları ön lisans ve lisans mezunu öğretmenlere göre fazla görünmektedir. Asri'nin (2005) araştırmasına göre eğitim durumu yüksek olan DKAB öğretmenleri Alan Bilgisi açısından kendilerini daha yeterli görmektedirler. Bu sonuca rağmen araştırmamızda yüksek lisans mezunu DKAB öğretmenlerinin ön lisans ve lisans mezunu öğretmenlere göre Alan Bilgisi yeterlik alanını 1. sırada kendilerinde görmek istemeleri önemlidir. Bu öğretmenler bir üst eğitim durumuna sahip oldukları için Alan Bilgilerinin de ön lisans ve lisan mezunlarına göre daha fazla olması gerektiği düşüncesine sahip olabilirler.

5.1.6. ÖĞRETMENLERİN GÖREV YERİ DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN TARTIŞMALAR

Örnekleme grubundaki öğretmenlerin görev yeri değişkenine göre DKAB öğretmenlerinde 1, 2, 3 ve 4. derecede olmasını istedikleri yeterlik alanlarına ilişkin anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Bununla birlikte diğer branş öğretmenlerinde il ve ilçe merkezinde görev yapan öğretmenler Kişisel ve Mesleki Özellikler yeterlik alanını 1. sırada DKAB öğretmenlerinde görmek isterlerken, belde ve köylerde görev yapan öğretmenler Alan bilgisi yeterlik alanını DKAB öğretmenlerinde 1. sırada görmeyi istemektedirler. DKAB öğretmenlerinde ise il ve ilçe merkezi, belde ve köylerde görev yapan öğretmenler kendilerinde 1. sırada Alan Bilgisi yeterlik alanını görmeyi beklemektedirler.

5.1.7. ÖĞRETMENLERİN HİZMET İÇİ EĞİTİM ALMA DURUMU DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN TARTIŞMALAR

Örnekleme grubundaki öğretmenlerin hizmet içi eğitim alma durumlarına göre DKAB öğretmenlerinde 1, 3 ve 4. derecede olmasını istedikleri yeterlik alanlarına ilişkin anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Burada diğer branş öğretmenlerinde hizmet içi eğitim kursuna katılmayan öğretmenler DKAB öğretmenlerinde 1. sırada Alan Bilgisi yeterlik alanını görmeyi beklerlerken, hizmet içi eğitim kursuna katılan öğretmenler DKAB öğretmenlerinde 1. sırada Kişisel ve Mesleki Özellikler yeterlik alanını görmeyi istemektedirler. DKAB öğretmenlerinde ise hizmet içi eğitim kursuna katılmayan öğretmenler hizmet içi

eğitim kursuna katılan օđretmenlere gօre kendilerinde daha yüksek oranla 1. sırada Alan Bilgisi yeterlik alanını gօrmeyi beklemektedirler. Burada gօrlyor ki hizmet içi eğitime katılmayan օđretmenler katılanlara gօre daha fazla oranla Alan Bilgisi yeterlik alanını օnemiyor. Asrı'nın (2005) alışmasında DKAB օđretmenleri, hizmet içinde օzel alan bilgilerini yenileme ve geliştirme konusunda kendilerini yeterli bulmamaktadırlar. Buna bağlı olarak çalışmamızda hizmet içi eğitime katılmayan DKAB օđretmenlerinin, katılanlara gօre kendilerinde alan bilgisi yeterlik alanını gօrme arzularının yüksek çıkması doğal bir sonuçtur. Çünkü օđretmenler kendilerini yeni koşul ve bilgiye gօre adapte etme isteği taşımaktadırlar.

օđretmenlerin 2. derecede DKAB օđretmenlerinde olmasını istedikleri yeterlik alanında DKAB bağlamında anlamlı bir farkın ortaya çıktığı gօrlmektedir. Arpacı'nın (2004) ve Işıkdoğan'ın (2001) araştırmalarında օđretmenlerin hizmet içi eğitime katılmalarının veya katılmamalarının օđrenme - օđretme Etkinliklerini Planlama ve Yօnetme becerilerinde etkili olmadığı gօrlmřtr. Yazıcı'nın (2004) araştırmasında ise hizmet içi eğitime katılanlar kendilerini օđretme - օđrenme Sürecini Yօnetme yeterlik alanında, hizmet içi eğitime katılmayanlara gօre daha yeterli gօrmektedirler. Araştırmamızda DKAB օđretmenlerinden hizmet içi eğitime katılmayanlar Kişisel ve Mesleki օzellikler yeterlik alanını 2. derecede kendilerinde gօrmeyi beklerlerken, hizmet içi eğitime katılan օđretmenler kendilerinde օđretme - օđrenme Sürecini Yօnetme yeterlik alanını gօrmeyi beklemektedirler. Hizmet içi eğitime katılan օđretmenlerin օđretme - օđrenme Sürecini Yօnetme yeterlik alanındaki farkındalıklarının artması, bu alanın օneminin idrakine varılması dolayısıyla bu sonuç ortaya ıkmiş olabilir.

5.1.8. օđRETMENLERİN BRANŞ DEğİŞKENİNE İLİŞKİN TARTIŞMALAR

օrneklem grubundaki օđretmenlerin branş değişkenine gօre DKAB օđretmenlerinde 1, 3 ve 4. derecede olmasını istedikleri yeterlik alanlarına ilişkin anlamlı bir farklılığın ortaya çıktığı gօrlmřtr. Burada diğer branş օđretmenleri 1. sırada DKAB օđretmenlerinde Kişisel ve Mesleki օzellikler yeterlik alanını

görmeyi beklerlerken, DKAB öğretmenleri 1. sırada kendilerinde Alan Bilgisi yeterlik alanını görmeyi beklemektedirler.

Asri (2005) tarafından yapılan yüksek lisans tezinde DKAB öğretmenleri kendilerinde olması gereken yeterlik alanlarını önem sırasına göre Karakter Özellikleri, Özel Alan Bilgisi, Pedagojik Formasyon ve Genel Kültür şeklinde sıralanmışlardır. DKAB öğretmenlerin verdiği cevap ile bizim çalışmamıza katılan DKAB öğretmenlerinin verdiği cevabın sonuçları paralellik göstermemektedir. Asri'nin (2005) çalışmasında DKAB öğretmenlerinin % 65,1'i 1. derecede Kişisel ve Mesleki Özellikler Yeterlik alanını önemli görürken, bizim çalışmamızda DKAB öğretmenleri 1. sıraya Alan Bilgisini yerleştirmişlerdir. Öte yandan örneklem grubumuzdaki diğer branş öğretmenlerinin 1. sıraya yerleştirdiği yeterlik alanıyla Asri'nin (2005) çalışmasında çıkan sonuç örtüşmektedir. Dündar (2001) tarafından yapılan araştırmaya göre de iyi bir öğretmende bulunması gereken özelliklerde 1. sırayı % 61,2 ile Kişilik ve Karakter yeterlik alanı, 2. sırayı % 20,4 ile Meslek Sevgisi, 3. sırayı % 18,38 ile Alan Bilgisi yeterliği almaktadır. DKAB öğretmenlerinin büyük bir kısmının açık bir farkla Alan Bilgisi yeterlik alanını 1. dereceye koymaları Alan Bilgisini önemini vurgulamakla beraber diğer yeterlik alanlarına verilen önemi de ortaya koymaktadır. Yeterliğin bir bütün olduğu düşünüldüğünde tüm yeterlik alanlarının oranlarının birbirinden bu kadar ayrışması dikkate değer bir ayrıntıdır.

Bulut'un (2009) araştırmasına göre öğrenci ve veliler DKAB öğretmenin alan bilgisi ve meslek bilgisinden daha çok, kişisel özelliğine ve öğretmenin şahsiyetine önem vermektedir. Araştırmamızda diğer branş öğretmenleri Bulut'un (2009) araştırmasındaki çıkan sonuçlar gibi düşünerek ilk sıraya Kişisel ve Mesleki Özellikler yeterlik alanını koymaktadırlar.

Diğer branş öğretmenleri 2. derecede DKAB öğretmenlerinde Kişisel ve Mesleki Özellikler yeterlik alanını görmeyi beklerlerken, DKAB öğretmenleri 2. sırada kendilerinde Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanını görmeyi beklemektedirler. Asri'nin (2005) çalışmasında DKAB öğretmenleri tarafından 2. sırada önemli görülen yeterlik alanı Alan Bilgisi, Dündar'ın (2001)

çalışmasında da 2. sırada Meslek Sevgisi olmasına karşın bizim çalışmamızda 2. sırayı Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanı almıştır.

Diğer branş öğretmenleri ve DKAB öğretmenleri 3. sırada DKAB öğretmenlerinde Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanını görmeyi beklemektedirler. 3. derecede önemli görülen yeterlik alanını ilişkin çıkan sonuçlar Asri'nin (2005) araştırmasıyla paralellik göstermektedir. Bizim çalışmamızda ortaya çıkan sonuçlarda olduğu gibi Asri'nin (2005) araştırmasına katılan DKAB öğretmenleri 3. derecede Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme (Pedagojik Formasyon) yeterlik alanını önemli görmüşlerdir. Burada DKAB öğretmenlerinin oranının diğer branş öğretmenlerinin oranından fazla çıktığı görülmüştür. Öyle ki DKAB öğretmenlerinin 2 ve 3. derecede de Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanına katılım oranları yüksektir. Bu da ortaya koymuştur ki DKAB öğretmenleri Alan Bilgisinden sonra Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanına önem vermektedirler.

Diğer branş öğretmenleri ve DKAB öğretmenleri 4. sırada DKAB öğretmenlerinde Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri yeterlik alanını görmeyi beklemektedirler. Burada DKAB öğretmenlerinin oranının diğer branş öğretmenlerinin oranından fazla çıktığı görülmüştür. Öğrenci merkezli eğitimin yapıldığı ve öğrencinin önemli olduğu bir ortamda Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri yeterlik alanının öneminin son sırada olması düşündürücüdür. Öğrenci gelişiminin en hızlı olduğu ve ilgilenilerek daha iyi ilerlemelerin sağlanabileceği, yol göstermelerin, destek olmaların, rehberlik etmenin önemli olduğu ilköğretimde, öğretmenlerin bu yeterlik alanını diğer yeterlik alanlarının ardına koyması öğretmenlerin bu konuya verdiği önemi ortaya koymaktadır. Öyle ki diğer tablolara baktığımızda da diğer branş öğretmenlerinin çok azının 1. dereceye Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri yeterlik alanını koymasıyla beraber DKAB öğretmenlerinin hiç biri 1. dereceye Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri yeterlik alanını koymamaktadırlar.

5.1.9. ÖĞRETMENLERİN ÖĞRETMEN VE OKUL YÖNETİCİSİ OLMA DEĞİŞKENİNE İLİŞKİN TARTIŞMALAR

Örneklem grubundaki öğretmenlerin öğretmen ve okul yöneticisi olma durumlarına göre DKAB öğretmenlerinde 1, 3 ve 4. derecede olmasını istedikleri yeterlik alanlarına ilişkin anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Öğretmenler 1. sırada DKAB öğretmenlerinde Alan bilgisi yeterlik alanını görmek isterlerken okul yöneticileri 1. sırada DKAB öğretmenlerinde Kişisel ve Mesleki Özellikler yeterlik alanını görmeyi beklemektedirler.

Okul yöneticilerinin 1. dereceye Kişisel ve Mesleki Özellikler yeterlik alanını koymaları DKAB öğretmenlerinde bu yeterlik alanını daha çok görmek istemelerinden veya az gördüklerinden olabilir. Anlamlı farklılığın ortaya çıktığı 2. derecede önemli görülen yeterlik alanında öğretmenler DKAB öğretmenlerinde Kişisel ve Mesleki Özellikler yeterlik alanını görmek isterlerken, okul yöneticileri DKAB öğretmenlerinde 2. sırada Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanını görmeyi beklemektedirler.

Arpacı'nın (2004) ve Işıkdöğün'ün (2001) araştırmasında idari görev ile Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanı arasında bir ilişki ortaya çıkmamıştır. Buna karşın Yazıcı'nın (2004) araştırmasında idari görevi olan öğretmenler idari görevi olmayan öğretmenlere göre kendilerini daha çok yeterli görmektedirler. Buna göre araştırmamızdaki okul yöneticileri kendilerini bu alanda belki de öğretmenlere göre daha yeterli görerek, DKAB öğretmenlerinde de Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanını ilk sıralarda görmeyi beklemektedir.

5.2. SONUÇ

1. Cinsiyet değişkenine göre öğretmenlerin DKAB öğretmenlerinde görmek istedikleri yeterlik alanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki görülmemiştir. 1. derecede istenilen yeterlik alanlarında, diğer branş öğretmenlerinde bayanlar eşit oranla Alan Bilgisi ve Kişisel ve Mesleki Özellikler yeterlik alanını, erkekler ise Kişisel ve Mesleki Özellikler yeterlik alanını DKAB öğretmenlerinde görmeyi beklemektedirler. DKAB öğretmenlerinde bayanlar ve erkekler kendilerinde 1. derecede Alan Bilgisi yeterlik alanını görmeyi beklemektedir.

2. derecede istenilen yeterlik alanlarında, diğer branş öğretmenlerinde bayanlar ve erkekler DKAB öğretmenlerinde Kişisel ve Mesleki Özellikler yeterlik alanını görmeyi beklerlerken, DKAB öğretmenlerinde bayanlar ve erkekler kendilerinde Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanını 2. sırada görmeyi beklemektedirler.

3. derecede istenilen yeterlik alanlarında, diğer branş öğretmenlerinde bayanlar ve erkekler DKAB öğretmenlerinde Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanını görmeyi beklerlerken, DKAB öğretmenlerinde bayanlar ve erkekler kendilerinde Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanını görmeyi beklemektedirler.

4. derecede istenilen yeterlik alanlarında, diğer branş öğretmenlerinde bayanlar ve erkekler DKAB öğretmenlerinde Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetlerini beklediği gibi DKAB öğretmenlerinde de bayanlar ve erkekler kendilerinde Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetlerini görmeyi beklemektedirler.

2. Öğretmenlerin yaş değişkenine göre yapılan analiz sonuçlarında 1, 2 ve 4. derecede istenilen yeterlik alanlarında anlamlı sonuç ortaya çıkmazken, 3. derecede DKAB öğretmeninde görmeyi bekledikleri yeterlik alanlarında anlamlı ilişki ortaya çıkmıştır. Yaş değişkenine göre 1. derecede istenilen yeterlik alanlarında, diğer branş öğretmenlerinde 21 - 30 yaş grubundaki öğretmenler Alan Bilgisi yeterlik alanlarını DKAB öğretmenlerinde görmeyi beklerlerken, 31 - 40 ve 41 ve üzeri yaş aralığındaki öğretmenler DKAB öğretmenlerinde Kişisel ve Mesleki Özellikler yeterlik alanını görmeyi beklemektedirler. DKAB

öğretmenlerinde 21 - 30 ve 31 - 40 yaş grubundaki öğretmenler Alan Bilgisi yeterlik alanını kendilerinde görmeyi beklerlerken, 41 ve üzeri yaş aralığındaki öğretmenler ise 1. sırada Alan Bilgisi ve Kişisel ve Mesleki Özellikler yeterlik alanını kendilerinde görmeyi beklemektedirler.

Yaş değişkenine göre 2. derecede istenilen yeterlik alanlarında, diğer branş öğretmenlerinde 21 - 30, 31 - 40, 41 ve üzeri yaş grubundaki öğretmenler DKAB öğretmenlerinde Kişisel ve Mesleki Özellikler yeterlik alanını görmeyi beklemektedirler. DKAB öğretmenlerinde 21 - 30 ve 31 - 40 yaş aralığındaki öğretmenler kendilerinde Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanını 2. derecede görmek isterlerken, 41 ve üzeri yaş aralığındaki DKAB öğretmenleri kendilerinde Kişisel ve Mesleki Özellikler yeterlik alanını görmeyi beklemektedirler.

Yaş değişkenine göre 3. derecede istenilen yeterlik alanlarında diğer branş öğretmenleri bağlamında anlamlı ilişki ortaya çıkmıştır. 21 - 30 yaş grubundaki öğretmenler Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanını diğer yaş gruplarına göre daha fazla oranla DKAB öğretmeninde görmek istemektedirler. DKAB öğretmenlerinde 21 - 30 yaş aralığındaki öğretmenler kendilerinde Kişisel ve Mesleki Özellikler yeterlik alanını görmeyi beklerlerken, 31 - 40 ve 41 ve üzeri yaş grubundaki DKAB öğretmenleri kendilerinde 3. sırada Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanını görmeyi beklemektedirler.

Yaş değişkenine göre 4. derecede istenilen yeterlik alanlarında diğer branş öğretmenlerinin tüm yaş gruplarında ve DKAB öğretmenlerinin tüm yaş gruplarında öğretmenler DKAB öğretmenlerinde Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetlerini görmeyi beklemektedirler.

3. Öğretmenlerin kıdem yılı değişkenine göre DKAB öğretmenlerinde görmek istedikleri yeterlik alanlarına ilişkin yapılan analiz sonuçlarında anlamlı bir ilişki ortaya çıkmamıştır. Kıdem yılı değişkenine göre 1. derecede istenilen yeterlik alanlarında diğer branş öğretmenlerinde 1 - 10 yıl arası kıdeme sahip öğretmenler DKAB öğretmenlerinde Alan Bilgisi yeterlik alanını görmeyi beklerlerken, 11 - 20 ve 21 ve üzeri kıdeme sahip öğretmenler DKAB öğretmenlerinde Kişisel ve Mesleki Özellikler yeterlik alanını görmeyi

beklemektedirler. DKAB öğretmenlerinde 1 - 10 ve 11 - 20 kıdem yılına sahip öğretmenler kendilerinde Alan Bilgisi yeterlik alanını görmeyi beklerlerken 21 ve üzeri kıdeme sahip öğretmenler kendilerinde 1. sırada Kişisel ve Mesleki Özellikler yeterlik alanını görmeyi beklemektedirler.

Kıdem yılı değişkenine göre 2. derecede istenilen yeterlik alanlarında diğer branş öğretmenlerinde 1 - 10 ve 21 ve üzeri kıdem yılı aralığındaki öğretmenler DKAB öğretmenlerinde Kişisel ve Mesleki Özellikler yeterlik alanını görmeyi beklerlerken 11 - 20 kıdem yılı aralığındaki öğretmenler 2. sırada Alan Bilgisi ve Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanını DKAB öğretmenlerinde görmeyi beklemektedir. DKAB öğretmenlerinde 1 - 10 ve 11 - 20 kıdem yılına sahip öğretmenler kendilerinde 2. derecede Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanını görmeyi beklerlerken, 21 ve üzeri kıdem yılına sahip DKAB öğretmenleri kendilerinde Alan Bilgisi ve Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanlarını görmeyi beklemektedirler.

Kıdem yılı değişkenine göre 3. derecede istenilen yeterlik alanlarında diğer branş öğretmenlerinde 1 - 10, 11 - 20 ve 21 ve üzeri kıdeme sahip öğretmenler DKAB öğretmenlerinde Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanlarını görmeyi beklemektedirler. DKAB öğretmenlerinde 1 - 10, 11 - 20 ve 21 ve üzeri kıdeme sahip öğretmenler kendilerinde 3. derecede Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanını görmeyi beklemektedirler.

Kıdem yılı değişkenine göre 4. derecede istenilen yeterlik alanlarında diğer branş öğretmenlerinde ve DKAB öğretmenlerinde tüm kıdem gruplarındakiler DKAB öğretmenlerinde Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetlerini görmeyi beklemektedirler.

4. Öğretmenlerin mezun olunan okul değişkenine göre yapılan analiz sonuçlarında 1 ve 2. derecede istenilen yeterlik alanlarında anlamlı sonuç ortaya çıkmazken, 3 ve 4. derecede DKAB öğretmeninde görmeyi bekledikleri yeterlik alanlarında anlamlı ilişki ortaya çıkmıştır. Mezun olunan okul değişkenine göre 1. derecede istenilen yeterlik alanlarında diğer branş öğretmenlerinde Öğretmen Okulu - Eğitim Enstitüsü - Eğitim Yüksekokulu, Eğitim Fakültesi, Diğer Fakülteler - Fen Edebiyat Fakültesi mezunları DKAB öğretmenlerinde Kişisel ve

Mesleki Özellikler yeterlik alanını görmeyi beklemektedirler. DKAB öğretmenlerinde Yüksek İslam Enstitüsü - İslami İlimler Akademisi mezunları kendilerinde Kişisel ve Mesleki Özellikler yeterlik alanını görmeyi beklerlerken, İlahiyat Fakültesi ve DKAB Öğretmenliği mezunları kendilerinde Alan Bilgisi yeterlik alanını görmeyi beklemektedirler.

Mezun olunan okul değişkenine göre 2. derecede istenilen yeterlik alanlarında diğer branş öğretmenlerinde Öğretmen Okulu - Eğitim Enstitüsü - Eğitim Yüksekokulu, Eğitim Fakültesi mezunları DKAB öğretmenlerinde Kişisel ve Mesleki Özellikler yeterlik alanını görmeyi beklerlerken, Diğer Fakülteler - Fen Edebiyat Fakültesi mezunları DKAB öğretmenlerinde Alan Bilgisi ve Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanını görmeyi beklemektedirler. DKAB öğretmenlerinde Yüksek İslam Enstitüsü - İslami İlimler Akademisi mezunları kendilerinde 2. derecede Alan Bilgisi ve Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanını görmeyi beklerlerken, İlahiyat Fakültesi mezunları kendilerinde Kişisel ve Mesleki Özellikler yeterlik alanını, DKAB Öğretmenliği mezunları kendilerinde Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanını görmeyi beklemektedirler.

Mezun olunan okul değişkenine göre 3. derecede istenilen yeterlik alanlarında diğer branş öğretmenlerinde Öğretmen Okulu - Eğitim Enstitüsü - Eğitim Yüksekokulu mezunları DKAB öğretmenlerinde Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetlerini görmeyi beklerlerken, Eğitim Fakültesi ve Diğer Fakülteler - Fen Edebiyat Fakültesi mezunları DKAB öğretmenlerinde Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanını görmeyi beklemektedirler. DKAB öğretmenlerinde Yüksek İslam Enstitüsü - İslami İlimler Akademisi mezunları kendilerinde 3. sırada Alan Bilgisi ve Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanını görmeyi beklerlerken, İlahiyat Fakültesi mezunları kendilerinde Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanını, DKAB Öğretmenliği mezunları ise kendilerinde Kişisel ve Mesleki Özellikler yeterlik alanını görmeyi beklemektedirler.

Mezun olunan okul değişkeninde 4. derecede istenilen yeterlik alanlarında tüm okul türlerinde göre öğretmenler DKAB öğretmenlerinde Öğrenci Kişilik

(Rehberlik) Hizmetleri yeterlik alanını görmeyi beklemektedirler. Burada Eğitim Fakültesi mezunlarının yüzdesi Öğretmen Okulu - Eğitim Enstitüsü - Eğitim Yüksekokulu ve Diğer Fakülteler - Fen Edebiyat Fakültesi mezunlarına göre yüksektir.

5. Öğretmenlerin öğrenim durumu değişkenine göre DKAB öğretmenlerinde görmek istedikleri yeterlik alanlarına ilişkin yapılan analiz sonuçlarında anlamlı bir ilişki ortaya çıkmamıştır. Öğrenim durumu değişkenine göre 1. derecede istenilen yeterlik alanlarında diğer branş öğretmenlerinde ön lisans ve lisans mezunları DKAB öğretmeninde Kişisel ve Mesleki Özellikler yeterlik alanını görmek isterlerken, yüksek lisans mezunları Kişisel ve Mesleki Özellikler ile Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanını görmeyi beklemektedirler. DKAB öğretmenlerinde ön lisans ve lisans mezunları ile yüksek lisans mezunları kendilerinde Alan Bilgisi yeterlik alanını 1. derecede görmeyi beklemektedirler.

Öğrenim durumu değişkenine göre 2. derecede istenilen yeterlik alanlarında diğer branş öğretmenlerinde ön lisans ve lisans mezunları DKAB öğretmeninde Kişisel ve Mesleki Özellikler Yeterlik alanını, yüksek lisans mezunu öğretmenler ise Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanını görmeyi beklemektedirler. DKAB öğretmenlerinde ön lisans ve lisans mezunları kendilerinde Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanını 2. Derecede görmeyi beklerlerken yüksek lisans mezunları kendilerinde Kişisel ve Mesleki Özellikler Yeterlik alanını 2. derecede görmeyi beklemektedirler.

Öğrenim durumu değişkenine göre 3. derecede istenilen yeterlik alanlarında diğer branş öğretmenlerinde ön lisans ve lisans mezunları DKAB öğretmeninde Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanını görmeyi beklerlerken yüksek lisans mezunu öğretmenler DKAB öğretmeninde Alan Bilgisi ve Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri yeterlik alanlarını 3. derecede görmeyi beklemektedirler. DKAB öğretmenlerinde ön lisans ve lisans mezunları kendilerinde 3. derecede Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanını görmeyi beklerlerken yüksek lisans mezunları kendilerinde Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme ile Kişisel ve Mesleki Özellikler yeterlik alanını görmeyi beklemektedirler.

Öğrenim durumu değişkenine göre 4. derecede istenilen yeterlik alanlarında diğer branş öğretmenlerinde ön lisans ve lisans ile yüksek lisans mezunları DKAB öğretmeninde Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri yeterlik alanlarını görmeyi beklemektedirler. DKAB öğretmenlerinde ön lisans ve lisans ile yüksek lisans mezunları 4. derecede kendilerinde Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri yeterlik alanlarını görmeyi beklemektedirler.

6. Öğretmenlerin görev yeri değişkenine göre DKAB öğretmenlerinde görmek istedikleri yeterlik alanlarına ilişkin yapılan analiz sonuçlarında anlamlı bir ilişki ortaya çıkmamıştır. Görev yeri değişkenine göre 1. derecede istenilen yeterlik alanlarında diğer branş öğretmenlerinde il ve ilçe merkezinde görev yapan öğretmenler DKAB öğretmeninde Kişisel ve Mesleki Özellikler yeterlik alanını görmeyi beklerlerken belde ve köyde görev yapan öğretmenler DKAB öğretmeninde Alan Bilgisi yeterlik alanını görmeyi beklemektedirler. DKAB öğretmenlerinde il ve ilçe merkezi ile belde ve köyde görev yapan öğretmenler kendilerinde 1. derecede Alan Bilgisi yeterlik alanını görmeyi beklemektedirler.

Görev yeri değişkenine göre 2. derecede istenilen yeterlik alanlarında diğer branş öğretmenlerinde il merkezinde görev yapan öğretmenler Alan Bilgisi yeterlik alanını, ilçe merkezinde görev yapan öğretmenler Kişisel ve Mesleki Özellikler yeterlik alanını, belde ve köyde görev yapan öğretmenler Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanını DKAB öğretmeninde görmeyi beklemektedirler. DKAB öğretmenlerinde il merkezi ile belde ve köylerde görev yapan öğretmenler Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanını, ilçe merkezinde görev yapan öğretmenler ise Kişisel ve Mesleki Özellikler yeterlik alanını kendilerinde 2. derecede görmeyi beklemektedirler.

Görev yeri değişkenine göre 3. derecede istenilen yeterlik alanlarında diğer branş öğretmenlerinde il ve ilçe merkezi ile belde ve köyde görev yapan öğretmenler DKAB öğretmeninde Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanını görmeyi beklemektedirler. DKAB öğretmenlerinde il ve ilçe merkezi ile belde ve köyde görev yapan öğretmenler kendilerinde 3. derecede Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanını görmeyi beklemektedirler.

Görev yeri değişkenine göre 4. derecede istenilen yeterlik alanlarında diğer branş öğretmenlerinde il ve ilçe merkezi ile belde ve köyde görev yapan öğretmenler DKAB öğretmeninde Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri yeterlik alanını görmeyi beklemektedirler. DKAB öğretmenlerinde il ve ilçe merkezi ile belde ve köyde görev yapan öğretmenler kendilerinde 4. derecede Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri yeterlik alanını görmeyi beklemektedirler.

7. Öğretmenlerin hizmet içi eğitim alma değişkenine göre yapılan analiz sonuçlarında 1, 3 ve 4. derecede istenilen yeterlik alanlarında anlamlı sonuç ortaya çıkmazken, 2. derecede DKAB öğretmeninde görmeyi bekledikleri yeterlik alanlarında anlamlı ilişki ortaya çıkmıştır. Hizmet içi eğitim alma değişkenine göre 1. derecede istenilen yeterlik alanlarında diğer branş öğretmenlerinde hizmet içi eğitime katılmayanlar Alan Bilgisi yeterlik alanını, hizmet içi eğitime katılanlar ise Kişisel ve Mesleki Özellikler yeterlik alanını DKAB öğretmeninde görmeyi beklemektedirler. DKAB öğretmenlerinde hizmet içi eğitime katılan veya katılmayan fark etmeksizin öğretmenler kendilerinde Alan Bilgisi yeterlik alanını 1. derecede görmeyi beklemektedirler.

Hizmet içi eğitim alma değişkenine göre 2. derecede istenilen yeterlik alanlarında diğer branş öğretmenlerinde hizmet içi eğitime katılmayanlar Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanını ve Kişisel ve Mesleki Özellikler yeterlik alanını, hizmet içi eğitime katılanlar Kişisel ve Mesleki Özellikler yeterlik alanını DKAB öğretmeninde görmeyi beklemektedirler. DKAB öğretmenlerinde hizmet içi eğitime katılmayanlar Kişisel ve Mesleki Özellikler yeterlik alanını, hizmet içi eğitime katılanlar Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanını kendilerinde 2. derecede görmeyi beklemektedirler.

Hizmet içi eğitim alma değişkenine göre 3. derecede istenilen yeterlik alanlarında diğer branş öğretmenlerinde hizmet içi eğitime katılmayanlar ile katılanlar DKAB öğretmeninde Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanını görmek istemektedirler. DKAB öğretmenlerinde hizmet içi eğitime katılmayanlar ile katılanlar kendilerinde 3. derecede Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanını görmek istemektedirler.

Hizmet içi eğitim alma değişkenine göre 4. derecede istenilen yeterlik alanlarında diğer branş öğretmenlerinde hizmet içi eğitime katılmayanlar ile katılanlar Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri yeterlik alanını DKAB öğretmeninde görmeyi beklemektedirler. DKAB öğretmenlerinde hizmet içi eğitime katılmayanlar ile katılanlar Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri yeterlik alanını 4. derecede kendilerinde görmeyi beklemektedirler.

8. Öğretmenlerin branş değişkenine göre yapılan analiz sonuçlarında 2. derecede istenilen yeterlik alanlarında anlamlı sonuç ortaya çıkmazken, 1, 3 ve 4. derecede DKAB öğretmeninde görmeyi bekledikleri yeterlik alanlarında anlamlı ilişki ortaya çıkmıştır. Branş değişkenine göre 1. derecede istenilen yeterlik alanlarında diğer branş öğretmenleri DKAB öğretmeninde Kişisel ve Mesleki Özellikler yeterlik alanını görmeyi beklerlerken, DKAB öğretmenleri kendilerinde 1. derecede Alan Bilgisi yeterlik alanını görmeyi beklemektedirler.

Branş değişkenine göre 2. derecede istenilen yeterlik alanlarında diğer branş öğretmenleri DKAB öğretmeninde Kişisel ve Mesleki Özellikler yeterlik alanını görmeyi beklerlerken, DKAB öğretmenleri kendilerinde 2. derecede Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanını görmeyi beklemektedirler.

Branş değişkenine göre 3. derecede istenilen yeterlik alanlarında diğer branş öğretmenleri DKAB öğretmeninde Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanını görmeyi beklemekle beraber DKAB öğretmenleri de kendilerinde 3. derecede Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanını görmeyi beklemektedirler. Yalnız burada DKAB öğretmenlerinin yüzdeleri diğer branş öğretmenlerinininkinden fazladır.

Branş değişkenine göre 4. derecede istenilen yeterlik alanlarında diğer branş öğretmenleri DKAB öğretmeninde Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri yeterlik alanını görmeyi beklemekle beraber DKAB öğretmenleri de kendilerinde 4. derecede Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri yeterlik alanını görmeyi beklemektedirler. Burada DKAB öğretmenleri diğer branş öğretmenlerinden fazla oranla bu seçeneği seçmişlerdir.

9. Öğretmenlerin okuldaki görev değişkenine göre yapılan analiz sonuçlarında 1, 3 ve 4. derecede istenilen yeterlik alanlarında anlamlı sonuç ortaya

çıkılmazken, 2. derecede DKAB öğretmeninde görmeyi bekledikleri yeterlik alanlarında anlamlı ilişki ortaya çıkmıştır. Okuldaki görev değişkenine göre 1. derecede istenilen yeterlik alanlarında öğretmen olanlar DKAB öğretmeninde Alan Bilgisi yeterlik alanını görmeyi isterlerken okul yöneticileri DKAB öğretmeninde Kişisel ve Mesleki Özellikler yeterlik alanını 1. derecede görmeyi beklemektedirler.

Okuldaki görev değişkenine göre 2. derecede istenilen yeterlik alanlarında öğretmen olanlar DKAB öğretmeninde Kişisel ve Mesleki Özellikler yeterlik alanını 2. derecede görmek isterlerken okul yöneticileri DKAB öğretmeninde 2. derecede Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanını görmeyi beklemektedirler.

Okuldaki görev değişkenine göre 3. derecede istenilen yeterlik alanlarında öğretmen olanlar ile okul yöneticileri DKAB öğretmeninde 3. derecede Öğretme - Öğrenme Sürecini Yönetme yeterlik alanını görmeyi beklerlerken burada okul yöneticilerinin bu yeterlik alanını belirtme oranının öğretmenlere göre fazla çıktığı görülmüştür.

Okuldaki görev değişkenine göre 4. derecede istenilen yeterlik alanlarında öğretmen olanlar ile okul yöneticileri DKAB öğretmeninde 4. derecede Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri yeterlik alanını görmeyi beklemektedirler.

5.3. ÖNERİLER

1. Bu araştırmanın benzerleri başka illerde de yapılmalıdır. Böylece geniş çaplı genellemeler ortaya çıkabilir.
2. İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi öğretmenlerinin yeterlikleriyle ilgili yapılan araştırmalar karşılaştırılarak ortaya çıkan problemlere ortak çözüm önerileri ortaya koymak gerekmektedir.
3. Öğretmenlerin, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Derslerinde daha etkili ve yetkin olabilmelerini sağlamak, gerekli bilgileri elde edebilmek, noksanlıkları belirleyebilmek, çözüm yollarını ortaya koyabilmek için bu konudaki araştırmalarının sayısının artması gerekmektedir.
4. DKAB öğretmenleri kendilerinde 1. sırada Alan Bilgisi yeterlik alanını görmeyi istemektedirler. Alan bilgisi hususunda DKAB öğretmenliği adayları hizmet öncesi dönemde, DKAB öğretmenleri de hizmet içinde eksiksiz donatmalıdır.
5. Araştırmamızda diğer branş öğretmenleri ve okul yöneticileri DKAB öğretmeninde 1. sırada Kişisel ve Mesleki Özellikler yeterlik alanını görmek istemektedirler. Bu bağlamda öğretmen seçiminde bu konunun dikkate alınması ve mevcut öğretmenlerin bu alana özen göstermesi gerekmektedir.
6. Araştırmamızda Öğrenci Kişilik (Rehberlik) Hizmetleri yeterlik alanı öğretmenler tarafından hep son sırada istenmiştir. Lisans döneminde rehberlik konusunda daha etkin öğrenme sağlanarak veya hizmet içinde bu konuda daha fazla eğitim verilerek öğretmenlerin rehberlik etmede daha etkin olmaları sağlanmalıdır.

KAYNAKLAR

- Akyüz, Y. (2009). *Türk Eğitim Tarihi (M.Ö.1000 - M.S.2009)*, Ankara: Pegem Akademi.
- Akyürek, P. Gül. (2007). *İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Derslerinin Öğrencilerin Ahlaki Gelişimine Etkisi: Kohlberg'in Ahlak Gelişimi Kuramı Açısından Bir Değerlendirme*, Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Arpacı, M. (2004). *İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenlerinin Yeterlikleri (İzmir İli Örneğinde Bir Alan Araştırması)*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Aslan, E. (2011). *1924 İlk Mektepler Müfredat Programı*. <http://ilkogretim-online.org.tr/vol10say2/v10s2m25.pdf>. [12.07.2011].
- Asri, S. (2005). *Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenlerinin Mesleki Yeterlikleri (Göller Bölgesi Örneği)*, Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Aydın, M. Ş. (2005). *Cumhuriyet Döneminde Din Eğitimi Öğretmeni Yetiştirme ve İstihdamı*, İstanbul: Değerler Eğitimi Merkezi Yayınları.
- Bilgin, B. (1988). *Eğitim Bilimi ve Din Eğitimi*. <http://kitaplar.ankara.edu.tr/read.php?book=dosyalar/goruntu/762/>. [28.11.2014].
- Bilgin, B. ve Selçuk, M. (1997). *Din Öğretimi, Özel Öğretim Yöntemleri*, Ankara: Gün Yayıncılık.
- Bulut, M. (2009). *İlköğretim Öğrencileri ve Velilerinin Bakış Açısıyla İdeal Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmeni Profili: İstanbul Örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Bursalıoğlu, Z. (1981). *Eğitim Yöneticisinin Yeterlikleri*, Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları.
- Büyükkaragöz, S. ve Diğerleri (1998). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş (Eğitimin Temelleri)*, Konya: Mikro Yayınları.
- Cebeci, S. (2004). *Türkiye 'de Din Eğitimi Sorunu ve Çözüm Önerileri*.
- Çelikten, M. ve Diğerleri (2005). *Öğretmenlik Mesleği ve Özellikleri*, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı: 19.
- Çepni, S. (2009). *Araştırma ve Proje Çalışmalarına Giriş*. Trabzon.

- Çiftçi, A.R. (2008). *Farklı Branşlardan Atanan Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Yeterlilikleri Hakkında, Diğer Öğretmenler ve İdarecilerin Görüşleri*, Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Doğan, R. ve Altaş, N. (2002). *İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenleri Yeterlik Ölçeği Üzerine Bir Ön Araştırma*. Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, Cilt:43, Sayı:1.
- Doğan, R. (1999). "Cumhuriyetin İlk Yıllarında Tevhid-i Tedrisat Çerçevesinde Din Eğitimi-Öğretimi ve Yapılan Tartışmalar", *Cumhuriyetin 75.Yılında Türkiye’de Din Eğitimi ve Öğretimi İlmi Toplantısı (4-6 Aralık 1998 İzmir)*, Ankara: Türk Yurdu Yayınları.
- Duman, T. (1991). *Türkiye’de Ortaöğretime Öğretmen Yetiştirme (Tarihi Gelişimi)*, İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Dündar, N. (2001). *Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenlerinin Kişilik ve Karakter Bakımından Değerlendirilmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Elyıldırım, Ü.Y. (2006). *İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Öğretim Yöntemlerini Kullanma Yeterlilikleri*, Yüksek Lisans Tezi, Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Erbey, Y. (2005). *Sınıf Öğretmenliği Öğretim Programının Öğretmen Yetiştirmedeki Yeterliliği (Elazığ – Malatya - Diyarbakır Örneği)*, Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Erden, M. (1998). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*, İstanbul: Alkım Yayınları.
- Erkuş, A. (2009). *Davranış Bilimleri İçin Bilimsel Araştırma Süreci*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Gündüz, S. ve Odabaşı, F. (2004). "Bilgi Çağında Öğretmen Adaylarının Eğitiminde Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme Dersinin Önemi", *The Turkish Online Journal of Educational Technology, TOJET* January 2004, ISSN: 1303-6521, Volume: 3, Issue: 1, Article: 7
- Honi, S. (2009). *Kur'an-ı Kerimde Geçen Mesellerin Ahlak Öğretiminde Kullanımı*, Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Işıkdöğün, D.(2001). *Din Öğretiminde Bireysel Farklılıklar*, Yüksek Lisans Tezi, Harran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Kaplan, M. (2002). *Aydınlanma Devrimi ve Köy Enstitüleri*. Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları.
- MEB, (2002), *İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretim Programları ve Bir Uygulama Örneği (Ankara Modeli)*, İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- MEB. (2006). *Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri*, Temel Eğitime Destek Projesi “Öğretmen Eğitimi Bileşeni.”
- Milli Eğitim Bakanlığı Tebliğler Dergisi, Kasım 1951, Sayı: 669.
- Milli Eğitim Bakanlığı Tebliğler Dergisi, Ekim 2000, Sayı: 2517.
- Milli Eğitim Temel Kanunu, Madde: 43.
- Öztürk, C. (1996). *Atatürk Devri Öğretmen Yetiştirme Politikası*, Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Öztürk, H. İ. (2002). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*, Ankara: HD Yayıncılık.
- Sünbül, A.M. ve Arslan, C. *Öğretmen Yeterlik Ölçeğinin Geliştirilmesi ve Bir Araştırma Örneği*, <http://tef.selcuk.edu.tr/salan/sunbul/f/fl7.pdf> [23.07.2012].
- Şahin, N. (1992). *Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesi 3.Sınıf Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları*, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Şimşek, E. (2006). *İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi Öğretmenlerinin Yeterlikleri (Erzurum Örneği)*, Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Tekışık, H.H. (1996). *Öğretmen Okullarının Açılışının 146. Yılında: Türk Eğitim Sisteminde Öğretmen Yetiştirme Politikaları ve Sorunları*, Yeni Türkiye, Ocak-Şubat 1996, Sayı:7.
- Turan, E.Z. (2013). *Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmen Yetiştirme Programlarına İlişkin Kalite Standartlarının Belirlenmesi*, Doktora Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Uğur, M.H. (2006). *Meslek Liselerinde Öğretmen Yeterliliği*, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Yavuz, K. (1983). *Çocukta Dini Duygu ve Düşüncenin Gelişmesi*, Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.

- Yazıcı, I. (2004). *İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenleri Yeterlikleri (İstanbul İli Örneği Üzerine Bir Araştırma)*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- YÖK / Dünya Bankası. (1998). *Okullarda Uygulama Çalışmaları (İlköğretim), Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi*. Ankara.
- YÖK, (2007). *Öğretmen Yetiştirme ve Eğitim Fakülteleri (1982-2007)*. Ankara: Yükseköğretim Kurumu Yayınları.
- Zengin, Z.S. (2002). *Tevhid-i Tedrisat Kanunu'nun Hazırlanmasından Sonraki İlk Dönemde Uygulanışı ve Din Eğitimi*, Dini Araştırmalar, Cilt:5, Sayı:13.

EKLER

Ek - 1: İzin Yazıları (2 sayfa)

T.C.
RİZE VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : B.08.4.MEM.4.53.00-03-311/17476

Konu : Anket Çalışması.

21 ARALIK 2010

VALİLİK MAKAMINA

İLGİ: Rize Üniversitesi Rektörlüğünün 13.12.2010 tarih ve 6818 sayılı yazısı.

Rize Üniversitesi Rektörlüğü ilgi yazılarında; Üniversitelerin Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı tezli yüksek lisans programı öğrencilerinden Özer Fatih TEMUR İlköğretim Okul Yöneticilerinin Karar Verme Stillerinin Okul Öğretmenlerinin Örgütsel Bağlılığına Etkisi.Ahmet Akif ERBAŞ'ın İlimizdeki İlköğretim Okullarında Öğretmenlerden ve Yöneticilerden Veri Toplanması" konulu tez çalışmasını" 2010-2011 eğitim öğretim yılı içerisinde İlimizdeki Okullarımızda yapmak istediği belirtilmektedir.

Adı geçenlerin 2010-2011 eğitim öğretim yılı içerisinde İlimizdeki İlköğretim Okullarımızda tez çalışmasını yapmaları müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde gereğini olurlarınıza arz ederim.

Fehri Kasım ÇELİK
Millî Eğitim Müdürü

OLUR
22/12/2010

Mustafa ERKAYIRAN
Vali a.
Vali Yardımcısı

Adres : Valilik Hizmet binası Kat : 3
Telefon : 0464 213 04 54-213 01 32
Faks : 0464 213 04 41
Web : rize.meb.gov.tr
e-posta: rize.mem@meb.gov.tr

EĞİTİMDE REFORM
Daha aydınlık
gelecek!

T.C.
RİZE VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : B.08.4.MEM.4.53.00-03-311/17552

22 ARALIK 2010

Konu : Tez Çalışması.

.....KAYMAKAMLIĞINA
(İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü)
.....MÜDÜRLÜĞÜNE

İLGİ: Rize Üniversitesi Rektörlüğü'nün 13.12.2010 tarih ve 6818 sayılı yazısı.

Rize Üniversitesi Rektörlüğü ilgi yazılarında; Üniversitelerin Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı tezli yüksek lisans programı öğrencilerinden Özer Fatih TEMUR İlköğretim Okul Yöneticilerinin Karar Verme Stilllerinin Okul Öğretmenlerinin Örgütsel Bağlılığına Etkisi.Ahmet Akif ERBAŞ'ın İlimizdeki İlköğretim Okullarında Öğretmenlerden ve Yöneticilerden Veri Toplanması" konulu tez çalışmasını" 2010-2011 eğitim öğretim yılı içerisinde İlimizdeki Okullarımızda yapmak istedikleri belirtilmektedir.

Adı geçenlerin tez çalışmasına ilişkin anketlerinin okullarımızda uygulanarak en geç 07.01.2011 tarihinde müdürlüğümüzde olacak şekilde toplu haldе gönderilmesini;

Rica ederim.

Fehmi Rasim ÇELİK
Vali a.
Millî Eğitim Müdürü

DAĞITIM:

Gereği:

Kaymakamlıklara

Mrk. Tüm Okul Mtd.

Adres : Valilik Hizmet binası Kat : 3
Telefon : 0464 213 04 54-213 01 32
Faks : 0464 213 04 41
Web : rize.meb.gov.tr
e-posta: rizemem@meb.gov.tr

EĞİTİME
%100
DESTEK

EĞİTİMDE REFORM
Daha aydınlık
gelecek!

Ek - 2: Ölçme Aracının Formu (4 sayfa)

Bilgi Toplama Aracı

Sayın Meslektaşım;
Elinizdeki ölçek İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenlerinin mesleki yeterlikleri konusunda yapılan bilimsel bir çalışmada gerekli verileri toplamak amacıyla hazırlanmıştır.
Elde edilen bilgiler bilimsel amaçlara uygun olarak topluca değerlendirilecek ve başka kişi ya da kuruma kesinlikle verilmeyecektir. Bu nedenle ölçek formuna adınızı yazmanıza gerek yoktur.
Soruların tamamının samimi ve gerçeğe uygun olarak doldurulması, çalışmanın sonuçlarının sağlıklı olmasını sağlayacaktır.
Samimi katkılarınız için teşekkür eder, saygılarımı sunarım.

Araştırmayı Yapan
A. Akif ERBAŞ

Tez Danışmanı
Yrd. Doç. Dr. H. Yusuf ACUNER

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

BÖLÜM 1 KİŞİSEL BİLGİLER

1. Cinsiyetiniz nedir?

1- () Kadın 2- () Erkek

2. Yaşınız:

1- () 21-30 2- () 31-40 3- () 41 ve üzeri

3. Mesleki kıdeminiz:

1- () 1-10 yıl 2- () 11-20 yıl 3- () 21 yıl ve üzeri

4. Okuldaki göreviniz:

1- () Öğretmen 2- () Okul yöneticisi

5. Mezun olduğunuz yükseköğretim programı:

1- () Yüksek İslam Enstitüsü 2- () İslami İlimler Akademisi
3- () İlahiyat Fakültesi 4- () DKAB Öğretmenliği Bölümü

İlahiyat Fakültesi	1- Eski Program	Tablolarda size uygun olan kutu veya kutuları işaretleyiniz.	DKAB Öğretmenliği Bölümü	1- İlahiyat Fakültesi
	2- Yeni Program			2- Eğitim Fakültesi
	3- Tezsiz Yüksek Lisans			

6. Öğrenim Durumunuz:

1- () Ön Lisans - Lisans 2- () Yüksek Lisans 3- () Doktora

7. Görev Yaptığınız Okulun Bulunduğu Yerleşim Merkezi:

1- () İl Merkezi 2- () İlçe Merkezi 3- () Köy - Belde

8. Hizmet içi eğitim kursuna katılma durumunuz:

1- () Katılmadım 2- () Katıldım

BÖLÜM 2
DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ
ÖĞRETMENLERİNİN MESLEKİ YETERLİKLERİ

Açıklama: Size göre bir Din Kültürü Ahlak ve Bilgisi Öğretmeninde bulunması gereken mesleki yeterlikleri önem derecesine göre 1'den 10'a kadar yazınız.

Yeterliğin Önem Sırası	Din Kültürü Ahlak ve Bilgisi Öğretmeninde Bulunması Gereken Mesleki Yeterlikler
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	

Lütfen eklemek istediğiniz diğer hususları varsa yazınız...

Bilgi Toplama Aracı

Sayın Meslektaşım;
Elinizdeki ölçek İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenlerinin mesleki yeterlikleri konusunda yapılan bilimsel bir çalışmada gerekli verileri toplamak amacıyla hazırlanmıştır.
Elde edilen bilgiler bilimsel amaçlara uygun olarak topluca değerlendirilecek ve başka kişi ya da kuruma kesinlikle verilmeyecektir. Bu nedenle ölçek formuna adınızı yazmanıza gerek yoktur. Soruların tamamının samimi ve gerçeğe uygun olarak doldurulması, çalışmanın sonuçlarının sağlıklı olmasını sağlayacaktır.
Samimi katkılarınız için teşekkür eder, saygılarımı sunarım.

Araştırmayı Yapan
A. Akif ERBAŞ

Tez Danışmanı
Yrd. Doç.Dr. H.Yusuf ACUNER

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

BÖLÜM 1 KİŞİSEL BİLGİLER

1. Cinsiyetiniz nedir?

1- () Kadın 2- () Erkek

2. Yaşınız:

1- () 21-30 2- () 31-40 3- () 41 ve üzeri

3. Mesleki kıdeminiz:

1- () 1-10 yıl 2- () 11-20 yıl 3- () 21 yıl ve üzeri

4. Okuldaki göreviniz:

1- () Öğretmen 2- () Okul yöneticisi

5. Branşınız:

1- () Sınıf Öğretmeni 2- () Diğer (Belirtiniz).....

6. Mezun olduğunuz okul:

1- () Öğretmen Okulu 2- () Eğitim Enstitüsü 3- () Eğitim Yüksekokulu
4- () Eğitim Fakültesi 5- () Fen-Edebiyat Fak. 6- () Diğer (Belirtiniz).....

7. Öğrenim Durumunuz:

1- () Ön Lisans - Lisans 2- () Yüksek Lisans 3- () Doktora

8. Görev yaptığınız Okulun Bulunduğu Yerleşim Merkezi:

1- () İl Merkezi 2- () İlçe Merkezi 3- () Köy - Belde

9. Hizmet içi eğitim kursuna katılma durumunuz:

1- () Katılmadım 2- () Katıldım

BÖLÜM 2
DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ
ÖĞRETMENLERİNİN MESLEKİ YETERLİKLERİ

Açıklama: Size göre bir Din Kültürü Ahlak ve Bilgisi Öğretmeninde bulunması gereken mesleki yeterlikleri önem derecesine göre 1'den 10'a kadar yazınız.

Yeterliğin Önem Sırası	Din Kültürü Ahlak ve Bilgisi Öğretmeninde Bulunması Gereken Mesleki Yeterlikler
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	

Lütfen eklemek istediğiniz diğer hususları varsa yazınız...

ÖZET

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ ÖĞRETMENLERİNDEN BEKLENEN YETERLİKLER ÜZERİNE YENİ ÖĞRETMEN YETİŞTİRME MODELİ BAĞLAMINDA BİR ARAŞTIRMA

Ahmet Akif ERBAŞ

Danışman: Yrd. Doç. Dr. H. Yusuf ACUNER

Bu çalışmada yeni öğretmen yetiştirme modeli bağlamında Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenlerinden beklenen yeterlikler araştırılmıştır. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenlerinden Beklenen Yeterliklerin Yeni Öğretmen Yetiştirme Modeli Bağlamında belirlenmesinde araştırmacı tarafından geliştirilen ve iki bölümden oluşan veri toplama aracı hazırlanmıştır. Veri toplama aracının ilk bölümünde ölçme aracına katılan öğretmenlerin kişisel özelliklerini belirlemeyi amaçlayan 10 soru hazırlanmıştır. Veri toplama aracının ikinci bölümünde araştırmanın alt problemlerine yönelik olarak; “Size göre bir Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmeninde bulunması gereken mesleki yeterlikler nelerdir? Önem derecesine göre 1’den 10’a kadar yazınız” sorusu sorulmuştur. Bu soru çerçevesinde DKAB öğretmenlerinde istenilen yeterlik alanları değişkenlere göre belirlenmiştir.

Araştırmanın evrenini, Rize ili ve ilçelerinde bulunan ilköğretim okullarındaki DKAB öğretmenleri, DKAB öğretmenlerinin haricinde kalan diğer öğretmenler ve okul yöneticileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise 2010 - 2011 öğretim yılında Rize ili ve ilçelerindeki ilköğretim okullarında görev yapan ve araştırmacı tarafından seçilen 262 öğretmen oluşturmaktadır. Örnekleme yer alan öğretmenler ise seçilen okullardaki DKAB öğretmenlerinden, DKAB öğretmenlerinin haricinde kalan diğer öğretmenlerden ve okul yöneticilerinden oluşmaktadır. Araştırma verilerinin çözümlenmesinde, SPSS programı kullanılarak kişisel değişkenlerle alt probleme ilişkin soruların ilişkisine Khi-Kare (X^2) testiyle bakılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen, Yeterlik, Din Eğitimi, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Öğretmen Yeterlikleri, Yeni Öğretmen Yetiştirme Modeli.

ABSTRACT

A RESEARCH CONCERNING THE QUALIFICATIONS EXPECTED FROM THE TEACHERS OF RELIGIOUS CULTURE AND MORAL KNOWLEDGE COURSE IN THE CONTEXT OF NEW TEACHER TRAINING MODEL

Ahmet Akif ERBAŞ

Supervisor: Yrd. Doç. Dr. H. Yusuf ACUNER

In this study, the competencies expected from the teachers of religious culture and moral knowledge were investigated in the context of ‘new teacher training model’. In order to determine those competencies, the data collection tool developed by the researcher was prepared in two parts. In the first part of the data collection tool, 10 questions aimed at determining the personal qualities of the teachers participated in the questionnaire were prepared. In the second part of the data collection tool, for the sub-problems of the research, the question of “‘what are the professional competences for a teacher of religious culture and moral knowledge course according to you? Write from 1 to 10 according to the level of their importance”’ was asked. The expected areas of competence for teachers of Religious Culture and Moral Knowledge was determined within the framework of this question according to the variables.

RCMK teachers, other teachers except for RCMK teachers and school administrators in primary schools in the province of Rize constitute the population of the study. The sample of the study constitutes of 262 teachers selected by the researcher and who worked in the primary schools in Rize province in 2010-2011 academic year. However, teachers taking part in the sample constitute of RCMK teachers, other teachers except from RMCK teachers and school administrators from chosen schools. For the statistical analysis, the relationship between personal variables and questions related to sub-problem was evaluated by using SPSS with Chi-square (X^2) test.

Keywords: Teacher, Competence, Religious Education, Religious Culture and Moral Knowledge, Teacher Competences, New Teacher Training Model.

ÖZ GEÇMİŞ

1987 yılında Ordu'da doğdu. İlköğretim ve ortaöğretimini Ordu'da tamamladı. 2005 yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği Bölümünü kazandı ve 2009 yılında aynı bölümden mezun oldu. 2009 yılında Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim Ana Bilim Dalı Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalında Yüksek Lisans eğitimine başladı. 2011-2013 yılları arasında Milli Eğitim Bakanlığı Bünyesinde Şırnak'ın Silopi ilçesinde öğretmenlik yaptı. 2013 yılında Bülent Ecevit Üniversitesi'ne Öğretim Görevlisi olarak atandı ve halen aynı göreve devam etmektedir.